

PUBLICATIEBLAD

LANDSBESLUIT HOUDENDE ALGEMENE MAATREGELEN van de 24ste april 2003, ter uitvoering van de artikelen 2, tweede lid, onderdeel a, 5, eerste en tweede lid, 7, tweede tot en met vijfde lid, 10, eerste en tweede lid, 37, tweede lid, onderdeel a, 50, vierde lid, 66, eerste lid, onderdelen a en b, en 68 van de Luchtvaartlandsverordening (P.B. 2001, no. 151) (Landsbesluit toezicht luchtvaart)

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN,

In overweging genomen hebbende:

dat het noodzakelijk is regels vast te stellen ter uitvoering van de artikelen 2, tweede lid, onderdeel a, 5, eerste en tweede lid, 7, tweede tot en met vijfde lid, 10, eerste en tweede lid, 37, tweede lid, onderdeel a, 50, vierde lid, 66, eerste lid, onderdelen a en b, en 68, tweede lid, van de Luchtvaartlandsverordening (P.B. 2001, no. 151);

Heeft de Raad van Advies gehoord, besloten:

HOOFDSTUK 1 ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1

1. In dit landsbesluit en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:
  - a. AFIS (“Aerodrome flight information service”): vluchtinformatieverstrekking en alarmering aan het luchtvaartterreinverkeer;
  - b. AFISO (“Aerodrome flight information service officer”): degene die belast is met vluchtinformatieverstrekking en alarmering aan het luchtvaartterreinverkeer;
  - c. AIS (Aeronautical Information Services): vluchtvoorlichtingsdienst die is belast met het geven van luchtvaartinlichtingen, die nodig zijn voor een veilig, ordelijk en vlot verloop van het luchtverkeer vòòr de vlucht en het in ontvangst nemen daarvan na de vlucht;
  - d. ATC: “Air Traffic Control”;
  - e. ATS: “Air Traffic Services”
  - f. baan: een al dan niet verhard gedeelte van het landingsterrein uitsluitend bestemd voor het opstijgen of landen van luchtvaartuigen;
  - g. beheerder van het nationaliteitsregister: de door de directeur aangewezen ambtenaar

- belast met de in dit landsbesluit aangegeven handelingen met betrekking tot het nationaliteitsregister;
- h. blindvliegen: het besturen van een vliegtuig uitsluitend met behulp van instrumenten, zonder visuele oriëntatie buiten het vliegtuig;
  - i. bij nacht: op enig tussen zonsondergang en zonsopgang gelegen tijdstip;
  - j. clearway: een aangegeven hindernisvrij rechthoekig gedeelte boven grond of water in het verlengde van de baan, zodat het mogelijk is dat een vliegtuig in het beginstadium van de stijgvlucht tot een voorgeschreven hoogte komt;
  - k. commerciële vlucht: een vlucht met een winstgevend doel of een vlucht welke door of in opdracht van een bedrijf met een commerciële doelstelling wordt uitgevoerd;
  - l. directie: Directie Luchtvaart;
  - m. directeur: directeur van de Directie Luchtvaart;
  - n. drempel: het begin van het voor het landen bestemde gedeelte van een verharde baan;
  - o. eerste bestuurder: een lid van het stuurhutpersoneel, dat de leiding heeft bij de besturing van het luchtvaartuig;
  - p. geregeld luchtvervoer: een reeks van verkeersvluchten, waaraan het publiek kan deelnemen en welke worden uitgevoerd ten behoeve van het verkeer tussen twee of meer plaatsen, hetzij in overeenstemming met een gepubliceerde dienstregeling, hetzij met een zodanige regelmaat of frequentie, dat zij een duidelijk herkenbare systematische reeks vormen;
  - q. F.A.A.: "Federal Aviation Administration", zijnde de luchtvaartautoriteit van de Verenigde Staten van Amerika;
  - r. F.A.R.: "Federal Aviation Regulations", zijnde de luchtwaardigheidsvoorschriften van de Verenigde Staten van Amerika, zoals opgenomen in de "Code of Federal Regulations, Title 14";
  - s. J.A.R.: "Joint Aviation Requirements", zijnde de Europese luchtvaartvoorschriften;
  - t. hefschroefvliegtuig: een draagschroefvliegtuig met tijdens de vlucht mechanisch aangedreven vlakken;
  - u. houder: degene die recht van gebruik heeft van een luchtvaartuig, anders dan ingevolge een hem in dienstverband verstrekte opdracht;
  - v. IFR-vlucht: een vlucht, ten aanzien waarvan tevens de instrument-vliegvoorschriften van toepassing zijn;
  - w. instrumentenbaan: een baan, welke is uitgerust met elektronische hulpmiddelen ten dienste van het opstijgen of landen van luchtvaartuigen;
  - x. instrumentweersomstandigheden: weersomstandigheden, die uitgedrukt in termen van zicht, afstand tot wolken en wolkenbasis, minder zijn dan de voorgeschreven minimumwaarden voor zichtweersomstandigheden;
  - y. kunstvlucht: een vlucht, waarbij met opzet bewegingen worden uitgevoerd, welke een plotselinge verandering in de stand, een abnormale stand of een abnormale verandering in de snelheid van het luchtvaartuig medebrengen;
  - z. lid van het boordpersoneel: een lid van het stuurhutpersoneel en ieder ander, die aan boord van een luchtvaartuig ten behoeve van de inzittenden of de lading werkzaamheden heeft te verrichten;
  - aa. navigatieplan: het plan voor een veilige uitvoering van de vlucht dat ontleend is aan de overwegingen van vliegprestaties, operationele beperkingen en de verwachte omstandigheden, betrekking hebbende op de te vliegen route en de aan te vliegen luchthavens;
  - bb. oefenvlucht: een solovlucht voor het verkrijgen dan wel behouden van vliegvaardigheid;
  - cc. ondernemer: de onderneming die gecertificeerd is voor het onderhouden van

- verkeersvluchten en die in het bezit is van een vergunning tot vluchtuitvoering of de gebruiker van een luchtvaartuig gecertificeerd voor het onderhouden van rondvluchten;
- dd. operationele zeggenschap: het leiden en toezicht uitoefenen over het aanvangen, vervolgen, uitwijken of beëindigen van een vlucht in het belang van de veiligheid van het luchtvaartuig en de regelmaat en doelmatigheid van de vlucht;
  - ee. overlandvlucht: een vlucht waarbij een vliegtuig zich in rechte lijn gemeten verder dan 25 NM of 45 KM van de grens van het luchtvaartterrein, waarvan werd opgestegen, verwijderd;
  - ff. platform: een gedeelte van het luchtvaartterrein dat bestemd is voor het opstellen van luchtvaartuigen, met het doel passagiers te laten in- of uitstappen, post te laden of te lossen, brandstof in te nemen, te parkeren of eenvoudige onderhoudswerkzaamheden te verrichten;
  - gg. rondvlucht: een verkeersvlucht, welke aanvangt en eindigt op hetzelfde terrein en welke een tijdsduur heeft van ten hoogste 60 minuten;
  - hh. rijbaan: een al dan niet verhard gedeelte van het landingsterrein, bestemd voor het zich op de grond voortbewegen van luchtvaartuigen;
  - ii. serie-luchtvaartuig: een luchtvaartuig van een type, waarvan de luchtwaardigheid hier te lande reeds eerder werd onderzocht of dat van dat type slechts zodanig afwijkt, dat naar het oordeel van de directeur niet van een nieuw ontwerp of van een op de hoofdpunten gewijzigd ontwerp sprake is;
  - jj. stopway: een aangegeven rechthoekig gedeelte op de grond aan het einde van de baan, dat een zodanig draagvermogen heeft, dat het mogelijk is dat een vliegtuig kan stoppen in het geval dat vliegtuig afziet van de start;
  - kk. strook: een gedeelte van het landingsterrein waarin een baan is gelegen;
  - ll. tweede bestuurder: een lid van het stuurhutpersoneel, dat een luchtvaartuig bestuurt, anders dan als eerste bestuurder of als leerling;
  - mm. TMA (terminal control area) een algemeen luchtverkeersleidingsgebied vastgesteld waar de ATS-routes samenkomen in de omgeving van een of meer belangrijke luchtvaartterreinen.
  - nn. type-luchtvaartuig: een luchtvaartuig van een type, waarvan de luchtwaardigheid hier te lande nog niet eerder werd onderzocht;
  - oo. Verdrag: het Verdrag inzake de internationale burgerlijke luchtvaart (Chicago, 7 december 1944; P.B. 1947, no. 133) en de bijbehorende bijlagen en aanhangsels;
  - pp. VFR vlucht: een vlucht, ten aanzien waarvan tevens de zichtvliegvoorschriften van toepassing zijn;
  - qq. vleugelvliegtuig: een vliegtuig dat dynamisch in de lucht kan worden gehouden, voornamelijk ten gevolge van reactie- krachten op vlakken die bij eenzelfde vliegtoestand niet van stand hoeven te veranderen;
  - rr. vlieghandboek ("flight manual"): handboek, verbonden aan het bewijs van luchtwaardigheid, dat de begrenzing bevat, waarbinnen het luchtvaartuig geacht wordt luchtwaardig te zijn, alsmede aanwijzingen en inlichtingen geeft aan de leden van het stuurhutpersoneel, met het oog op een veilige vluchtuitvoering;
  - ss. vluchthandboek ("company operation manual"): handleiding voor de vluchtuitvoering van verkeersvluchten opgesteld door de ondernemer.
2. Voor het bij dit landsbesluit bepaalde zijn eveneens van toepassing de begripsbepalingen voor luchtverkeersdienstverlening, luchtverkeersdienst, algemene luchtverkeersleiding, naderingsluchtverkeersleiding, plaatselijke luchtverkeersleiding, luchtverkeersleiding, luchtverkeersleidingsdienst, luchtvaartterreinverkeer, gecontroleerd luchtvaartterrein, zichtweersomstandigheden, vlucht, vliegtijd, zonsondergang en zonsopgang als omschreven

in artikel 1 van het Landsbesluit luchtverkeer (P.B. 2003, no. 57).

Artikel 2

De bepalingen van dit landsbesluit gelden niet ten aanzien van militaire luchtvaartuigen, de leden van het boordpersoneel, passagiers en lading van deze luchtvaartuigen alsmede ten aanzien van militaire luchtvaartterreinen.

HOOFDSTUK 2 INSCHRIJVING VAN LUCHTVAARTUIGEN

Artikel 3

1. In het Nederlands-Antilliaanse nationaliteitsregister worden door de beheerder ingeschreven luchtvaartuigen die in de Nederlandse Antillen zijn vervaardigd dan wel luchtvaartuigen, ten aanzien waarvan de bij de invoer vereiste douaneformaliteiten zijn vervuld, mits die luchtvaartuigen het eigendom zijn van:
  - a. Nederlander, tevens ingezetene van de Nederlandse Antillen;
  - b. een rechtspersoon, opgericht naar Nederlands - Antilliaans recht, waarvan de hoofdzetel is gevestigd in de Nederlandse Antillen.
2. Indien een natuurlijk persoon of een rechtspersoon als bedoeld in het eerste lid houder is van een luchtvaartuig krachtens enige huurovereenkomst of fiduciaire eigendomsoverdracht met een eigenaar, zijnde buitenlander of rechtspersoon naar buitenlands recht, kan de beheerder van het nationaliteitsregister de inschrijving van een zodanig luchtvaartuig ten name van de eigenaar slechts toelaten na voorafgegane toestemming door de Minister. In een zodanig geval worden de ingevolge dit hoofdstuk op een eigenaar van een luchtvaartuig rustende verplichtingen nagekomen door de in het nationaliteitsregister vermelde houder van het luchtvaartuig.

Artikel 4

Indien een in het nationaliteitsregister ingeschreven luchtvaartuig in eigendom is overgegaan, wordt het luchtvaartuig overgeschreven op naam van de nieuwe eigenaar, mits deze tot inschrijving is toegelaten.

Artikel 5

1. De aanvraag tot inschrijving of overschrijving van een luchtvaartuig in het nationaliteitsregister geschiedt door indiening bij de beheerder van een behoorlijk ingevuld en ondertekend formulier, waarvan exemplaren kosteloos bij de directie verkrijgbaar zijn.
2. Door de Minister worden regels gesteld met betrekking tot de bij de aanvraag in te dienen gegevens.

Artikel 6

1. In het nationaliteitsregister wordt aantekening gehouden van de naam, de geboortedatum, de geboorteplaats en de woonplaats van de eigenaar dan wel de plaats van vestiging in geval de eigenaar rechtspersoon is, alsmede van de naam en de woonplaats van de fabrikant van het luchtvaartuig, benevens van de soort, de type-aanduiding, het fabrieksnummer en het

inschrijvingskenmerk alsmede van de datum van inschrijving, onderscheidenlijk van overschrijving van het luchtvaartuig.

2. Indien een inschrijving geschiedt door een houder als bedoeld in artikel 3, tweede lid, is het gestelde in het eerste lid van toepassing.
3. Indien een inschrijving ten name van een buitenlandse eigenaar als bedoeld in artikel 3, tweede lid, is toegelaten, wordt tevens aantekening gehouden van de naam, land van vestiging en nationaliteit van de eigenaar, benevens de tijd, voor welke de overeenkomst tussen de eigenaar en de houder is aangegaan.

Artikel 7

1. Het verzoek om inschrijving of overschrijving kan door de beheerder worden afgewezen, indien is gebleken, dat zij die de aanvraag tot inschrijving of overschrijving hebben ingediend of hebben doen indienen, handelen als tussenpersoon voor personen of rechtspersonen, die niet tot inschrijving kunnen worden toegelaten.
2. Het Land is jegens belanghebbenden aansprakelijk voor de schade die zij lijden doordat in strijd met de wet een inschrijving is geweigerd of geschied.
3. Het Land is eveneens aansprakelijk voor alle verdere vergissingen, verzuimen, vertragingen of andere onregelmatigheden van zijn ambtenaren, gepleegd bij het houden van de registers.

Artikel 8

1. Van de inschrijving wordt de aanvrager een bewijs afgegeven conform het door de Minister vast te stellen model.
2. In geval van overschrijving wordt een nieuw bewijs uitgereikt, waardoor het bewijs van inschrijving ten name van de vorige eigenaar zijn geldigheid verliest; de aanvrager doet dit laatste bewijs uiterlijk twee weken na ontvangst van het nieuw bewijs aan de directeur toekomen.
3. Behoudens doorhaling van de inschrijving in het nationaliteitsregister en behoudens het bepaalde in artikel 10 is:
  - a. een bewijs van inschrijving als bedoeld in artikel 3 eerste lid, geldig gedurende drie jaar;
  - b. een bewijs van inschrijving als bedoeld in artikel 3, tweede lid, geldig gedurende de op het bewijs aangegeven tijd.
4. Het bewijs, bedoeld in het derde lid, onderdeel a, kan telkens voor drie jaar worden verlengd. Van elke verlenging wordt een schriftelijke verklaring uitgereikt aan de aanvrager.

Artikel 9

1. De inschrijving wordt door de beheerder doorgehaald:
  - a. op schriftelijk verzoek van degene, op wiens naam het luchtvaartuig is ingeschreven;
  - b. indien het luchtvaartuig teloor gaat of voorgoed buiten gebruik wordt gesteld;
  - c. indien het luchtvaartuig in Nederland dan wel in het buitenland door het bevoegde gezag is ingeschreven in een nationaliteitsregister en, voor zover het een inschrijving in het buitenland betreft, het luchtvaartuig door die inschrijving de nationaliteit van het betrokken land verkrijgt;
  - d. indien overgang van eigendom heeft plaats gehad, terwijl niet binnen een maand aan alle vereisten ter verkrijging van de overschrijving is voldaan;
  - e. indien degene, te wiens name het luchtvaartuig is ingeschreven, niet meer voldoet aan de eisen voor het verkrijgen van een inschrijving;

- f. na beëindigen van de tussen de eigenaar en de houder gesloten overeenkomst, in verband waarmede een inschrijving als bedoeld in artikel 3, tweede lid, is toegelaten;
  - g. indien één jaar is verstreken na het einde van de op het bewijs van luchtwaardigheid of bewijs van gelijkstelling, bedoeld in artikel 91, vermelde geldigheidsduur;
  - h. indien blijkt, dat met betrekking tot de inschrijving opgaven zijn gedaan, welke van de waarheid afwijken;
  - i. indien zich ten aanzien van de eigenaar van het luchtvaartuig gevallen hebben voorgedaan, als bedoeld in artikel 7.
2. In de gevallen, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, c, d, e, f en g, vindt doorhaling slechts plaats, indien blijkt, dat het luchtvaartuig niet is te boek gesteld als bedoeld in Hoofdstuk V, Titel 15, Afdeling 1 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek (P.B. 2000, no. 146) of dat, zo het is te boek gesteld, houders van ingeschreven rechten en de beslagleggers zijn voldaan of hun toestemming tot de doorhaling verlenen.
  3. Van een doorhaling wordt onder opgaaf van redenen bij aangetekende brief kennis gegeven aan degene, te wiens name het luchtvaartuig was ingeschreven.
  4. Degene, te wiens name het luchtvaartuig vóór de doorhaling van de inschrijving het laatst was ingeschreven, is verplicht het bewijs van inschrijving, als bedoeld in artikel 8, eerste lid, uiterlijk twee weken na ontvangst van de in het vorige lid bedoelde kennisgeving aan de directeur te doen toekomen.

Artikel 10

1. Een bewijs van inschrijving kan door de Minister worden vernieuwd, indien het is verloren gegaan of indien het onleesbaar, beschadigd of anderszins onbruikbaar is geworden. Bij vernieuwing van het bewijs wordt aan degene, te wiens name het luchtvaartuig is ingeschreven, op zijn kosten een duplicaatbewijs afgegeven, waarop de nietigheid van het oorspronkelijke bewijs is vermeld.
2. Indien een bewijs van inschrijving wegens verlies is vernieuwd en het bewijs wordt teruggevonden, is de eigenaar of houder van het luchtvaartuig verplicht het teruggevonden bewijs zo spoedig mogelijk aan de directeur te doen toekomen.
3. Indien een bewijs van inschrijving anders dan wegens verlies is vernieuwd, is de eigenaar of houder van het luchtvaartuig verplicht het oorspronkelijke bewijs uiterlijk de twee weken na de datum van ontvangst van het vernieuwde bewijs aan de directeur te doen toekomen.

Artikel 11

Degene, op wiens naam een luchtvaartuig in het nationaliteitsregister is ingeschreven, licht de directeur in, indien:

- a. het luchtvaartuig teloor is gegaan of voorgoed buiten gebruik is gesteld;
- b. het luchtvaartuig in de eigendom van een ander is overgegaan, onder opgave van diens naam, woonplaats en nationaliteit;
- c. het luchtvaartuig in het buitenland op zijn verzoek of met zijn medewerking door het bevoegde gezag is ingeschreven in een nationaliteitsregister;
- d. het bewijs van inschrijving is verloren gegaan;
- e. een inschrijving als bedoeld in artikel 3, tweede lid, heeft plaatsgevonden en de tussen de eigenaar en de huurder gesloten overeenkomst eerder wordt beëindigd dan bij de inschrijving was voorzien of de tussen de eigenaar en de huurder voor onbepaalde tijd gesloten overeenkomst is beëindigd;
- f. hij niet meer voldoet aan de eisen voor het verkrijgen van een inschrijving.

HOOFDSTUK 3 LUCHTVAARTPERSONEEL

§ 1 Bewijzen van bevoegdheid en bevoegdverklaringen

Artikel 12

1. Ten behoeve van het bedienen van Nederlands-Antilliaanse luchtvaartuigen bestaan voor leden van het stuurhutpersoneel bewijzen van bevoegdheid als:
  - a. bestuurder van luchtvaartuigen, verder aan te duiden als vliegbewijzen;
  - b. boordwerktuigkundige.
2. Vliegbewijzen worden onderscheiden in bewijzen van bevoegdheid als:
  - a. leerlingvlieger, verder aan te duiden als oefenbewijs;
  - b. privé-vlieger tweede klasse, verder aan te duiden als beperkt vliegbewijs A;
  - c. privé-vlieger eerste klasse, verder aan te duiden als vliegbewijs A;
  - d. beroepsvlieger, verder aan te duiden als vliegbewijs B3;
  - e. verkeersvlieger, verder aan te duiden als vliegbewijs B1.
3. Ten behoeve van het bedienen van andere dan de in het eerste lid bedoelde luchtvaartuigen worden de bewijzen van bevoegdheid aangevraagd; de Minister beoordeelt in elk geval afzonderlijk of en in hoeverre een dergelijk bewijs zal worden afgegeven.
4. Door de Minister kan ten aanzien van de categorieën van vliegtuigen, als genoemd in artikel 20, vijfde lid, een nadere omschrijving van de af te geven bewijzen van bevoegdheid worden vastgesteld.
5. Ten behoeve van het in luchtwaardige toestand houden van luchtvaartuigen bestaat voor het grondpersoneel het bewijs van bevoegdheid als grondwerktuigkundige.
6. Ten aanzien van de luchtverkeersdienstverlening bestaan er bewijzen van bevoegdheid als luchtverkeersleider en als AFISO.

Artikel 13

1. Voor de toepassing van dit artikel wordt onder beroepsmatig uitvoeren van een vlucht verstaan het uitvoeren van een vlucht, waarbij de bestuurder als zodanig optreedt op grond van een arbeidsovereenkomst of een overeenkomst tot het verrichten van enkele diensten.
2. Een oefenbewijs geeft de bevoegdheid tot het anders dan beroepsmatig uitvoeren van een vlucht als bestuurder van een vliegtuig:
  - a. uitsluitend in opdracht van een instructeur;
  - b. boven het eiland in de Nederlandse Antillen waarvan opgestegen is;
  - c. tijdens VFR-vluchten; en
  - d. indien de houder zich tijdens de vlucht als enig inzittende in het vliegtuig bevindt.
3. Een beperkt vliegbewijs A geeft de bevoegdheid tot het anders dan beroepsmatig uitvoeren van een vlucht als eerste en tweede bestuurder van een vliegtuig:
  - a. boven het eiland in de Nederlandse Antillen waarvan opgestegen is;
  - b. tijdens V.F.R. vluchten;
  - c. ingeval van een overlandvlucht, uitsluitend in opdracht van een instructeur, welke per vlucht wordt gegeven;
  - d. tijdens een overlandvlucht, indien de houder zich als enig inzittende in het vliegtuig bevindt.
4. Een vliegbewijs A geeft de bevoegdheid tijdens niet commerciële vluchten op te treden als:

- a. eerste bestuurder tijdens V.F.R. vluchten;
  - b. eerste bestuurder tijdens I.F.R. vluchten, mits een bevoegdverklaring "Blindvliegen" in zijn bewijs is gesteld;
  - c. eerste bestuurder tijdens vluchten bij nacht, waarbij andere personen dan leden van het stuurhutpersoneel worden vervoerd, mits een bevoegdverklaring "Blindvliegen" in zijn bewijs is gesteld en hij in het tijdvak van:
    - zes maanden onmiddellijk voorafgaande aan de desbetreffende vlucht als eerste bestuurder van een vleugelvliegtuig ten minste vijf opstijgingen en vijf landingen bij nacht heeft uitgevoerd; drie maanden onmiddellijk voorafgaande aan de betreffende vlucht als eerste bestuurder van een hefschroefvliegtuig ten minste vijf opstijgingen en vijf landingen bij nacht heeft uitgevoerd;
  - d. tweede bestuurder.
5. Een vliegbewijs B3 geeft de bevoegdheden van het vliegbewijs A, alsmede de bevoegdheid tijdens commerciële vluchten op te treden als:
    - a. eerste bestuurder, met dien verstande, dat tijdens een verkeersvlucht het maximaal toegelaten totaalgewicht niet meer dan 5.700 kg mag bedragen;
    - b. eerste bestuurder tijdens vluchten bij nacht, mits een bevoegdverklaring "Blindvliegen" in zijn bewijs is gesteld en hij in het tijdvak van:
      - 1°. zes maanden onmiddellijk voorafgaande aan de betreffende vlucht als eerste bestuurder van een vleugelvliegtuig ten minste tien opstijgingen en tien landingen bij nacht heeft uitgevoerd;
      - 2°. zes maanden onmiddellijk voorafgaande aan de betreffende vlucht als eerste bestuurder van een hefschroefvliegtuig ten minste tien opstijgingen en tien landingen bij nacht heeft uitgevoerd op een luchtvaartterrein en, indien ook vluchten naar installaties of schepen op zee worden gemaakt, tenminste zes van deze opstijgingen en landingen op een installatie of schip op zee zijn uitgevoerd;
    - c. tweede bestuurder.
  6. Een vliegbewijs B1 voor de categorie vleugelvliegtuigen geeft de bevoegdheden van het vliegbewijs B3, zonder dat voor het uitvoeren van I.F.R.-vluchten een bevoegdverklaring "Blindvliegen" in het bewijs moet worden gesteld.
  7. Een vliegbewijs B1 voor de categorie hefschroefvliegtuigen geeft de bevoegdheden van het vliegbewijs B3.

Artikel 14

Een bewijs van bevoegdheid als boordwerktuigkundige, voorzien van de in artikel 18, eerste lid, bedoelde bevoegdverklaring, geeft de bevoegdheid op te treden als werktuigkundige aan boord van een luchtvaartuig.

Artikel 15

1. Een bewijs van bevoegdheid als grondwerktuigkundige, voorzien van de bevoegdverklaring, bedoeld in artikel 18, tweede lid, geeft de houder de bevoegdheid:
  - a. zonder toezicht onderhoud aan luchtvaartuigen te verrichten dat is voorgeschreven in artikel 94, derde lid, onderdeel a;
  - b. toezicht te houden op de werkzaamheden, bedoeld in onderdeel a;
  - c. het verslag en de onderhoudsverklaring, bedoeld in artikel 94, vierde en zesde lid, voor zover betrekking hebbende op werkzaamheden waartoe de houder bevoegd is, te ondertekenen.

2. Door de Minister worden regels gesteld ten aanzien van de bevoegdheden van de houder van een bewijs van bevoegdheid als grondwerktuigkundige.

Artikel 16

Een bewijs van bevoegdheid als luchtverkeersleider, voorzien van de bevoegdverklaring, bedoeld in artikel 18, derde lid, geeft de houder de bevoegdheid tot het uitoefenen van de luchtverkeersleiding, overeenkomstig de regels vereist voor de luchtverkeersleiding, zoals vastgesteld in het Landsbesluit luchtverkeer.

Artikel 17

1. Een vliegbewijs is voorzien van:
  - a. een bevoegdverklaring voor een categorie, klasse en type van vliegtuigen;
  - b. bevoegdverklaring Radiotelefonie;
  - c. bevoegdverklaring Blindvliegen;
  - d. bevoegdverklaring Spuitvliegen;
  - e. bevoegdverklaring Sleepvliegen;
2. De vliegbewijzen B3 en B1 kunnen bovendien zijn voorzien van één of meer van de bevoegdverklaring Vliegonderricht.

Artikel 18

1. Een bewijs van bevoegdheid als boordwerktuigkundige:
  - a. is voorzien van een bevoegdverklaring voor een categorie en type van vliegtuigen; en
  - b. kan worden voorzien van een bevoegdverklaring Radiotelefonie.
2. Een bewijs van bevoegdheid als grondwerktuigkundige wordt voorzien van een bevoegdverklaring voor door de Minister vastgestelde categorie en type van vliegtuigen.
3. Een bewijs van bevoegdheid als luchtverkeersleider kan worden voorzien van een of meer van de volgende bevoegdverklaringen:
  - a. algemene luchtverkeersleiding, die de bevoegdheid geeft om luchtverkeersleiding te geven bij een in de bevoegdverklaring aan te duiden algemene luchtverkeersleidingsdienst;
  - b. algemene radarluchtverkeersleiding, die de bevoegdheid geeft om radarluchtverkeersleiding te geven bij een in de bevoegdverklaring aan te duiden algemene luchtverkeersleidingsdienst;
  - c. naderingsluchtverkeersleiding, die de bevoegdheid geeft om luchtverkeersleiding te geven bij een in de bevoegdverklaring aan te duiden naderingsluchtverkeersleidingsdienst;
  - d. radarnaderingsluchtverkeersleiding, die de bevoegdheid geeft om radarluchtverkeersleiding te geven bij een in de bevoegdverklaring aan te duiden naderingsluchtverkeersleidingsdienst;
  - e. plaatselijke luchtverkeersleiding, die de bevoegdheid geeft om luchtverkeersleiding te geven bij een in de bevoegdverklaring aan te duiden plaatselijke luchtverkeersleidingsdienst;
  - f. ATC-instructeur, die de bevoegdheid geeft om instructie te geven in een operationele omgeving aan luchtverkeersleiders in opleiding.
4. Een bewijs van bevoegdheid als AFISO is, al dan niet onder beperkingen naar gebied of tijd, voorzien van de bevoegdverklaring AFIS, die de bevoegdheid geeft om AFIS te verstrekken.

5. Een bewijs van bevoegdheid als bedoeld in het derde lid kan onder beperkingen naar gebied of tijd worden verleend.

Artikel 19

Uitsluitend de houder van een bewijs van bevoegdheid als bedoeld in artikel 12, eerste en tweede lid, waarin een bevoegdverklaring Radiotelefonie is gesteld, is bevoegd op te treden als radiotelefonist aan boord van een luchtvaartuig en gebruik te maken van luchtvaartradiofrequenties, met dien verstande dat deze bevoegdheid slechts mag worden uitgeoefend onder verantwoordelijkheid van een gezagvoerder.

Artikel 20

1. De houder van een vliegbewijs mag slechts dienst doen als eerste bestuurder aan boord van een vliegtuig, indien in zijn vliegbewijs een bevoegdverklaring is opgenomen voor de categorie en de klasse waartoe het betreffende vliegtuig behoort.
2. Bevoegdverklaringen voor typen van vliegtuigen worden voorts verleend ten aanzien van:
  - a. de gezamenlijke groepen typen van vleugelvliegtuigen met een maximaal toegelaten totaalgewicht van ten hoogste 2000 kg voor elk type;
  - b. elk afzonderlijk type vleugelvliegtuig met een maximaal toegelaten totaalgewicht van meer dan 2000 kg;
  - c. elk afzonderlijk type hefschroefvliegtuig, ongeacht het maximaal toegelaten totaalgewicht;
  - d. elk type vliegtuig van de categorie III ongeacht het maximaal toegelaten totaalgewicht.
3. Gedurende verkeersvluchten en vluchten waarbij andere personen dan leden van het stuurhutpersoneel worden vervoerd, ten aanzien waarvan de luchtwaardigheidseisen de aanwezigheid van een tweede bestuurder aan boord van een vliegtuig vereisen, mag de houder van een vliegbewijs slechts dienst doen als tweede bestuurder indien in zijn vliegbewijs een bevoegdverklaring is opgenomen voor de categorie en de klasse waartoe het betreffende vliegtuig behoort.
4. De houder van een bewijs van bevoegdheid als boordwerktuigkundige is bevoegd op te treden als werktuigkundige aan boord van een vliegtuig van de categorie en van het type, waarvoor in zijn bewijs een bevoegdverklaring is opgenomen.
5. De categorieën van vliegtuigen, bedoeld in het eerste en vierde lid, zijn:

Categorie I: vleugelvliegtuigen;
Categorie II: hefschroefvliegtuigen;
Categorie III: vliegtuigen, welke door de Minister als ongebruikelijk worden beschouwd.
6. De volgende klassen van vliegtuigen betreffen:
  - a. waar het betreft categorie I:

klasse I: éénmotorige landvliegtuigen, (SEL)
klasse II: meermotorige landvliegtuigen, (MEL)
klasse III: éénmotorige watervliegtuigen, (SEW)
klasse IV: meermotorige watervliegtuigen, (MEW)
  - b. waar het betreft categorie II:

klasse I: éénmotorige hefschroefvliegtuigen.
klasse II: meermotorige hefschroefvliegtuigen.

Artikel 21

1. De houder van een vliegbewijs mag tijdens I.F.R.-vluchten de aan zijn vliegbewijs te ontlene bevoegdheden als eerste bestuurder slechts uitoefenen, mits:
  - a. een bevoegdverklaring Blindvliegen in zijn bewijs is opgenomen, dan wel zijn bewijs deze bevoegdheid omvat;
  - b. de houder in de zes maanden voorafgaande aan een IFR vlucht tenminste zes instrument naderingen heeft uitgevoerd onder feitelijke of gesimuleerde instrumentweersomstandigheden dan wel deze naderingen heeft uitgevoerd op een vluchtnabootser.
2. Tijdens verkeersvluchten is het vorenstaande ook van toepassing op de tweede bestuurder.
3. Het vliegbewijs kan slechts worden voorzien van een bevoegdverklaring Blindvliegen, indien het reeds is voorzien van een bevoegdverklaring Radiotelefonie.
4. Uitsluitend de houder van een vliegbewijs, waarin een bevoegdverklaring Spuitvliegen is opgenomen, is bevoegd op te treden als eerste bestuurder van een vliegtuig tijdens vluchten, waarbij stoffen ter bevordering of ter bescherming van het milieu of ter bescherming van de land-, tuin-, of bosbouw uit of van dat vliegtuig worden verwijderd.
5. Uitsluitend de houder van een vliegbewijs, waarin een bevoegdverklaring "Sleepvliegen" is opgenomen, is bevoegd op te treden als eerste bestuurder van een vliegtuig, waarmede een of ander voorwerp wordt gesleept.
6. Uitsluitend de houder van vliegbewijs B3 of B1, waarin een bevoegdverklaring Vliegonderricht is opgenomen, is bevoegd:
  - a. tot het geven van onderricht in het besturen van een vliegtuig ter verkrijging van een beperkt vliegbewijs A of een vliegbewijs A, behoudens dat hij voor het geven van onderricht in elementair blindvliegen in de lucht, zoals vereist voor het vliegbewijs A, in het bezit moet zijn of zijn geweest van een bevoegdverklaring Blindvliegen;
  - b. tot het geven van een opdracht als bedoeld in artikel 13, derde lid, onderdeel c;
  - c. tot het geven van onderricht in blindvliegen ter verkrijging van een bevoegdverklaring Blindvliegen indien in zijn bewijs tevens een bevoegdverklaring Blindvliegen is opgenomen dan wel zijn bewijs deze bevoegdheid omvat.
7. Uitsluitend de houder van een bewijs van bevoegdheid als luchtverkeersleider, waarin de bevoegdverklaring ATC-instructeur is opgenomen, is bevoegd tot het geven van instructie in een operationele omgeving aan luchtverkeersleiders in opleiding.

Artikel 22

1. De houder van een vliegbewijs, die de leeftijd van 60 jaar heeft bereikt, is niet bevoegd op te treden als bestuurder van een vliegtuig tijdens verkeersvluchten.
2. De directeur tekent zulks op het vliegbewijs aan.

Artikel 23

1. De houder van een vliegbewijs of van een bewijs van bevoegdheid als boordwerktuigkundige houdt in een logboek waarvan het model door de Minister is goedgekeurd, met een niet gemakkelijk uitwisbaar schrijfmiddel aantekening van de vliegtijd, gedurende welke hij een luchtvaartuig heeft bediend, alsmede van de functies waarin en van de omstandigheden waaronder dit is geschied.
2. De instructeur van de houder van een oefenbewijs controleert op de dagen waarop door die

houder vluchten zijn uitgevoerd, de door hem gemaakte aantekeningen in het logboek en parafeert deze indien hij deze in orde bevindt, onder vermelding van het nummer van zijn vliegbewijs.

3. De houder van een vliegbewijs B3 of B1 of van een bewijs van bevoegdheid als boordwerktuigkundige heeft, indien hij op grond van de eisen inzake lichamelijke en geestelijke geschiktheid verplicht is corrigerende glazen te gebruiken, bij de uitoefening van zijn functie steeds een tweede stel corrigerende glazen bij zich.
4. De houder van een bewijs van bevoegdheid geeft in geval van verlies van zijn bewijs onverwijld kennis daarvan aan de directeur.
5. Elke luchtverkeersdienst houdt, met inachtneming van de ICAO Air Traffic Services Planning Manual (DOC 9426-AN/924) een ATS data log bij, waarin aantekeningen worden gehouden van:
  - a. de dagelijkse kwaliteit- en veiligheidsaspecten ten aanzien van de operationele vereisten en technische prestatie voor een veilige en efficiënte luchtverkeersdienstverlening;
  - b. gegevens die de naspeurbaarheid van luchtvaartincidenten of luchtvaartongevallen kunnen beïnvloeden;
  - c. alle gevallen waarin van verkeersleidingsprocedures afgeweken wordt;
  - d. alle gevallen waarin technische systemen onjuist of niet functioneren als gevolg van gebreken of defecten aan de afdelingen die verantwoordelijk zijn voor het ontwerp, de ontwikkeling of het juist functioneren hiervan.
6. De aantekeningen, bedoeld in het vijfde lid, worden voor een periode van tenminste zes maanden bewaard.
7. Het ATS data log is op aanvraag van de Minister beschikbaar.

Artikel 24

1. Het is de houder van een vliegbewijs of van een bewijs van bevoegdheid als boordwerktuigkundige verboden:
  - a. in het logboek onjuiste gegevens of onjuiste aantekeningen te maken, te doen maken of toe te laten dat zij daarin worden gemaakt;
  - b. in het logboek een wijziging aan te brengen, te doen aanbrengen of toe te laten dat wijziging wordt aangebracht in eerder in het logboek gestelde gegevens of aantekeningen, deze onleesbaar te maken, te doen maken of toe te laten dat zij onleesbaar worden gemaakt;
  - c. het logboek geheel of ten dele te vernietigen of te doen vernietigen, verborgen te houden of te doen verborgen houden dan wel toe te laten dat het logboek vernietigd wordt of verborgen wordt gehouden.
2. Het is elke luchtverkeersdienst verboden:
  - a. in het ATS data log onjuiste gegevens of onjuiste aantekeningen te maken, te doen maken of toe te laten dat zij daarin worden gemaakt;
  - b. in het ATS data log een wijziging aan te brengen, te doen aanbrengen of toe te laten dat wijziging wordt aangebracht in eerder in het data log gestelde gegevens of aantekeningen, deze onleesbaar te maken, te doen maken of toe te laten dat zij onleesbaar worden gemaakt;
  - c. het ATS data log geheel of ten dele te vernietigen of te doen vernietigen, verborgen te houden of te doen verborgen houden dan wel toe te laten dat het data log vernietigd wordt of verborgen wordt gehouden.

§ 2 Afgifte van en handelingen met bewijzen van bevoegdheid

Artikel 25

1. De afgifte, verlenging van de geldigheidstermijn, vernieuwing, schorsing en intrekking van bewijzen van bevoegdheid en bevoegdverklaringen geschiedt door de Minister.
2. Een bewijs van bevoegdheid en de daarin op te nemen bevoegdverklaring wordt afgegeven aan ieder die daartoe een aanvraag heeft ingediend, indien hij voor het desbetreffende bewijs van bevoegdheid of de desbetreffende bevoegdverklaring:
  - a. de op grond van artikel 26 van toepassing zijnde leeftijd heeft bereikt;
  - b. de medische keuring, bedoeld in artikel 37, met goed gevolg heeft ondergaan;
  - c. met goed gevolg de vereiste examens heeft afgelegd;
  - d. voldoet aan de eisen inzake kennis, bedrevenheid en ervaring, bedoeld in artikel 26.
3. De onmiddellijk aan de afgifte van het bewijs van bevoegdheid of de bevoegdverklaring voorafgaande termijn, binnen welke de examens, bedoeld in het tweede lid, onderdeel c, worden afgelegd, wordt door de Minister vastgesteld.
4. Het model van een bewijs van bevoegdheid wordt door de Minister vastgesteld.

Artikel 26

1. De leeftijd, welke moet zijn bereikt om voor het verkrijgen van een bewijs van bevoegdheid in aanmerking te komen, bedraagt voor het bewijs van bevoegdheid als:
  - a. oefenbewijs: 16 jaar;
  - b. beperkt vliegbewijs A en vliegbewijs A: 17 jaar;
  - c. vliegbewijs B3: 18 jaar;
  - d. vliegbewijs B1: 21 jaar;
  - e. bewijs van bevoegdheid als boordwerktuigkundige: 21 jaar;
  - f. bewijs van bevoegdheid als grondwerktuigkundige: 18 jaar;
  - g. AFISO: 18 jaar;
  - h. luchtverkeersleider: 21 jaar.
2. De leeftijd, welke moet zijn bereikt om voor het verkrijgen van een bevoegdverklaring in aanmerking te komen bedraagt voor de
  - a. bevoegdverklaring “Vliegonderricht”: 21 jaar.
  - b. bevoegdverklaring “Radiotelefonie”: 16 jaar
3. De eisen inzake lichamelijke en geestelijke geschiktheid voor de bewijzen van bevoegdheid en de daarin opgenomen bevoegdverklaringen, worden door de Minister vastgesteld.
4. De eisen inzake de vereiste kennis, bedrevenheid en ervaring voor de bewijzen van bevoegdheid en de daarin opgenomen bevoegdverklaringen, worden door de Minister vastgesteld.

Artikel 27

Door de Minister wordt vastgesteld onder welke omstandigheden en in welke gevallen geheel of gedeeltelijk vrijstelling kan worden verleend van het ondergaan van een keuring, het afleggen van een examen en het voldoen aan de eisen van ervaring.

Artikel 28

1. De geldigheidstermijn van een bewijs van bevoegdheid is ten hoogste het volgende aantal maanden, met dien verstande, dat het desbetreffende bewijs van bevoegdheid zijn geldigheid behoudt tot en met de laatste dag van de laatste maand van geldigheid.

De termijn van geldigheid wordt gerekend vanaf de datum van de keuring voorzover een vliegmedische keuring is vereist.

Bewijs van bevoegdheid	Aantal maanden	
	Houder jonger dan 40 jaar	Houder 40 jaar of ouder
a. oefenbewijs	6	6
b. beperkt vliegbewijs A en vliegbewijs A	24	12
c. vliegbewijs B3 of B1	12	6
d. boordwerktuigkundige	12	12
e. grondwerktuigkundige	24	24
f. AFISO	12	12
g. luchtverkeersleider	6	6

2. De geldigheidstermijn van een bevoegdverklaring is gelijk aan die van het bewijs van bevoegdheid, waarin deze is opgenomen.
3. De geldigheidstermijn van een bewijs van bevoegdheid en van een bevoegdverklaring Blindvliegen wordt op het bewijs aangegeven.

Artikel 29

1. De geldigheidstermijn van een bewijs van bevoegdheid en van een bevoegdverklaring kan worden verlengd voor ten hoogste het in artikel 28 aangegeven tijdvak.
2. De verlenging geschiedt niet dan nadat de houder:
  - a. op een door de Minister vastgestelde wijze aantoont dat hij zijn bekwaamheid heeft behouden.
  - b. opnieuw met goed gevolg een volledig of gedeeltelijk examen voor het desbetreffende bewijs en de daarin opgenomen bevoegdverklaringen aflegt.
3. De verlenging van een vliegbewijs of een bewijs van bevoegdheid als boordwerktuigkundige en als luchtverkeersleider geschiedt slechts, nadat de houder opnieuw met goed gevolg een medische keuring heeft ondergaan. De verlenging kan beperkt blijven tot een of meer in het bewijs opgenomen bevoegdverklaringen.
4. Indien de medische keuring wegens verblijf buiten de Nederlandse Antillen niet kan plaatshebben, kan de Minister ontheffing verlenen van het eerste lid. In die gevallen zal de termijn van geldigheid worden verlengd:
  - a. éénmaal en wel met ten hoogste zes maanden indien de aanvrager dienst doet tijdens niet-commerciële vluchten;
  - b. twee achtereenvolgende malen en wel met telkens ten hoogste drie maanden, indien de aanvrager dienst doet tijdens commerciële vluchten;
  - c. éénmaal en wel met ten hoogste 24 maanden, indien de houder van een beperkt vliegbewijs A of van een vliegbewijs A, jonger is dan 40 jaar, dan wel 12 maanden, indien de aanvrager een houder is van een beperkt vliegbewijs A of van een vliegbewijs A en 40 jaar of ouder is.
5. In de gevallen, bedoeld in het vierde lid, zal de verlenging slechts geschieden nadat de aanvrager met goed gevolg een keuring heeft ondergaan door een arts, die door het bevoegd gezag van de staat, waar de aanvrager zich bevindt, is aangewezen voor het verrichten van

keuringen van luchtvaartpersoneel, dan wel indien een zodanige arts niet aanwezig is, door een persoon, die bevoegd is ter plaatse de geneeskunst uit te oefenen en de directeur een door degene die de keuring verricht heeft, ondertekend rapport betreffende bedoelde keuring heeft ontvangen.

6. De verlenging van de termijn van geldigheid van een bewijs van bevoegdheid of een daarin gestelde bevoegdverklaring wordt tenminste veertien dagen voor het verstrijken van de op het bewijs vermelde termijn van geldigheid aangevraagd.
7. Een bewijs van bevoegdheid of een bevoegdverklaring, waarvan de termijn van geldigheid is verstreken, kan weer geldig worden verklaard nadat is gebleken, dat de betrokkene voldoet aan de eisen voor de afgifte van het bewijs van bevoegdheid of de bevoegdverklaring.
8. In het geval, bedoeld in het zevende lid, wordt aan de houder een aanvullingsblad gezonden, waaruit blijkt tot welke datum het bewijs en, indien van toepassing, de bevoegdverklaring "Blindvliegen" geldig is. Uit het aanvullingsblad blijken tevens de bevoegdheden en beperkingen, welke van toepassing zijn.

Artikel 30

1. De geldigheid van het bewijs van bevoegdheid kan worden geschorst:
  - a. indien de houder tijdelijk medisch ongeschikt is voor de uitoefening van zijn bevoegdheden;
  - b. gedurende het onderzoek na een vliegongeval waarbij de houder betrokken was;
  - c. bij onbekwaamheid, wangedrag, roekeloosheid of verregaande achteloosheid van de houder;
  - d. bij twijfel aan de nodige geschiktheid van de houder;
  - e. indien de houder bij de medische keuring, het examen, de afgifte of de verlenging van de geldigheidstermijn van het bewijs een verklaring in strijd met de waarheid heeft afgelegd of onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt.
2. Het bewijs van bevoegdheid als grondwerktuigkundige kan bovendien worden geschorst indien de houder van het bewijs gehandeld heeft in strijd met zijn bevoegdheden, dan wel in strijd met artikel 15, eerste lid, of de krachtens het tweede lid van dat artikel gestelde regels.
3. In geval van schorsing op grond van het eerste lid kan de directeur bepalen dat de betrokkene:
  - a. opnieuw een gehele of gedeeltelijke medische keuring moet ondergaan;
  - b. zich opnieuw aan een geheel of gedeeltelijke examen onderwerpt.
4. In geval van schorsing op grond van het tweede lid kan de directeur bepalen dat de betrokkene:
  - a. zich opnieuw aan een geheel of gedeeltelijk examen onderwerpt;
  - b. aanvullende ervaring opdoet.
5. De schorsing kan beperkt blijven tot één of meer in het bewijs opgenomen bevoegdverklaringen.
6. Van een schorsing wordt onder opgaaf van redenen schriftelijk kennis gegeven aan de houder van het bewijs.
7. De houder zendt het in zijn bezit zijnde exemplaar van het geschorste bewijs uiterlijk op de achtste dag na de datum van verzending van de in het vorige lid bedoelde kennisgeving aan de directeur.
8. Indien de schorsing beperkt is tot een of meer in het bewijs opgenomen bevoegdverklaringen worden door de directeur de geschorste bevoegdverklaringen in het bewijs doorgehaald en doet de directeur het bewijs aan de betrokkene toekomen.
9. De schorsing wordt door de Minister opgeheven indien:

- a. met goed gevolg de keuring, bedoeld in artikel 25, is ondergaan;
  - b. met goed gevolg het examen, bedoeld in artikel 25, is afgelegd;
  - c. de betrokkene de vereiste aanvullende ervaring, bedoeld in het vierde lid, heeft verkregen.
10. De schorsing is van rechtswege opgeheven indien het bewijs van bevoegdheid is ingetrokken.
11. Na opheffing van een schorsing door de directeur doet deze het bewijs onverwijld aan de betrokkene toekomen en worden indien de ingevolge het tweede lid, bevoegdverklaringen zijn doorgehaald, die doorhalingen door de directeur ongedaan gemaakt.

Artikel 31

1. Een bewijs van bevoegdheid wordt ingetrokken, indien de houder de geschiktheid voor het uitoefenen van de in het bewijs vermelde bevoegdheden blijkt de uitslag van een keuring dan wel van een examen niet of niet meer bezit.
2. Een bewijs van bevoegdheid kan worden ingetrokken:
  - a. gedurende een onderzoek na een vliegongeval waarbij de houder betrokken was;
  - b. bij onbekwaamheid, roekeloosheid of verregaande achteloosheid van de houder;
  - c. indien de houder bij de medische keuring, het examen, de afgifte of de verlenging van de termijn van geldigheid van het bewijs een verklaring in strijd met de waarheid heeft afgelegd of onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt;
  - d. wanneer de houder gedurende een periode langer dan zes maanden geen gebruik heeft gemaakt van het bewijs;
  - e. op aanvraag van de houder;
  - f. wanneer het bewijs tenminste drie maanden is geschorst.
3. Een bewijs van bevoegdheid als grondwerktuigkundige kan worden ingetrokken, indien de houder handelt in strijd met zijn bevoegdheden dan wel met het bepaalde krachtens artikel 15, tweede lid.
4. De intrekking kan beperkt blijven tot een of meer op het bewijs gestelde bevoegdverklaringen. In dat geval wordt het bewijs waarin de ingetrokken bevoegdverklaringen zijn doorgehaald of weggelaten, aan de betrokkene teruggezonden.
5. Van een intrekking wordt onder opgaaf van redenen schriftelijk kennis gegeven aan de houder van het bewijs.
6. De houder is verplicht het in zijn bezit zijnde exemplaar van het ingetrokken bewijs uiterlijk op de achtste dag na ontvangst van de kennisgeving, bedoeld in het vijfde lid, aan de directeur te doen toekomen.
7. Een bewijs van bevoegdheid wordt in de gevallen, genoemd in het tweede lid, onderdelen a en b, niet ingetrokken dan nadat de Commissie van toezicht op de luchtvaart, bedoeld in artikel 22 van het Besluit van den 28n februari 1938 (P.B. 1938, no. 19), ter uitvoering van de artikelen 3, 6, 10, 12, 19 en 21 van het Curaçaosch Luchtvaartbesluit 1935, houdende vaststelling van algemeene bepalingen voor de Burgerlijke Luchtvaart in Curaçao in de gelegenheid is gesteld ter zake advies uit te brengen.

Artikel 32

De houder van een bewijs van bevoegdheid die krachtens rechterlijke uitspraak de bevoegdheid een luchtvaartuig te bedienen is ontzegd, is verplicht binnen twee weken nadat de uitspraak hem ter kennis is gekomen of redelijkerwijze geacht kan worden ter kennis te zijn gekomen het in zijn bezit zijnde exemplaar van het bewijs aan de directeur te doen toekomen.

Artikel 33

1. Een bewijs van bevoegdheid kan worden vernieuwd ten behoeve van de houder die daartoe een aanvraag heeft ingediend, indien het bewijs is verloren of onleesbaar, beschadigd of anderszins onbruikbaar is geworden.
2. Indien een bewijs van bevoegdheid wegens verlies is vernieuwd en het verloren bewijs wordt teruggevonden, is de houder verplicht het teruggevonden bewijs zo spoedig mogelijk aan de directeur te doen toekomen.
3. Indien een bewijs van bevoegdheid anders dan wegens verlies is vernieuwd, is de houder verplicht het oorspronkelijke bewijs binnen twee weken na ontvangst van het nieuwe bewijs aan de directeur te doen toekomen.

Artikel 34

De aanvraag voor afgifte, verlenging van de termijn van geldigheid, of vernieuwing van een bewijs van bevoegdheid of bevoegdverklaring, geschiedt door indiening bij de directie van een behoorlijk ingevuld en door de aanvrager ondertekend formulier, waarvan exemplaren kosteloos bij deze directie verkrijgbaar zijn.

Artikel 35

1. De registers van de in de Nederlandse Antillen afgegeven bewijzen van bevoegdheid, die openbaar zijn, worden door de directeur bijgehouden.
2. In deze registers wordt aantekening gehouden van de namen en adressen van de houders van de bewijzen van bevoegdheid als bedoeld in artikel 12.

§ 3 Het gelijkstellen van elders afgegeven bewijzen van bevoegdheid

Artikel 36

1. Door de Minister worden regels gesteld met betrekking tot de gelijkstelling van elders door het bevoegde gezag afgegeven geldige bewijzen van bevoegdheid. Deze bewijzen van bevoegdheid, worden afgegeven op grond van eisen, welke tenminste gelijk zijn aan die zoals omschreven in Bijlage 1 van het Verdrag.
2. Van een gelijkstelling wordt aan de aanvrager een bewijs afgegeven. Het model van een bewijs van gelijkstelling wordt door de Minister vastgesteld.
3. Op het bewijs van gelijkstelling worden de bevoegdheden of bevoegdverklaringen aangegeven, welke het gelijkgestelde bewijs van bevoegdheid omvat.
4. Een gelijkstelling kan worden geweigerd, indien het bevoegde gezag van de Staat waar het desbetreffende bewijs van bevoegdheid is afgegeven weigert Nederlands-Antilliaanse bewijzen van bevoegdheid gelijk te stellen of anderszins te erkennen.

§ 4 Het geneeskundig onderzoek

Artikel 37

1. Een ieder, die daartoe een aanvraag indient, wordt onderworpen aan een onderzoek naar zijn lichamelijke en geestelijke geschiktheid voor een bewijs van bevoegdheid en de daarin op te

nemen bevoegdverklaringen, in dit landsbesluit aangeduid met keuring.

2. Met het verrichten van de keuringen zijn belast de bij landsbesluit benoemde geneeskundigen, in dit landsbesluit verder aan te duiden als: de geneeskundige.

Artikel 38

Tegen de beslissing van de geneeskundige staat binnen dertig dagen na de dag, waarop de beslissing is gegeven, beroep open op een bij landsbesluit ingestelde commissie van geneeskundigen, de herkeuringscommissie.

Artikel 39

1. Indien uit een medische keuring blijkt, dat de aanvrager niet voldoet aan de voor het desbetreffende bewijs van bevoegdheid gestelde eisen, maar naar het medisch oordeel van de geneeskundige de geconstateerde tekortkomingen van zodanige aard zijn, dat zij waarschijnlijk de veiligheid van de luchtvaart niet nadelig zullen beïnvloeden, meldt de geneeskundige zulks aan de directeur, indien nodig, met de mededeling onder welke voorwaarden de aanvrager geschikt kan worden verklaard.
2. Het medisch oordeel, bedoeld in het eerste lid, komt tot stand na overleg met luchtvaartdeskundigen, rekening houdende met de kennis, bedrevenheid en ervaring van de aanvrager.
3. In geval van een medisch oordeel als bedoeld in het eerste lid kan de aanvrager door de directeur medisch geschikt worden verklaard.
4. De directeur kan aan de geschiktverklaring voorwaarden verbinden. Deze voorwaarden worden op het desbetreffende bewijs van bevoegdheid vermeld.

Artikel 40

De aanvraag, tot het ondergaan van een keuring of herkeuring geschiedt door indiening bij de geneeskundige respectievelijk de herkeuringscommissie van een behoorlijk ingevuld en door de aanvrager ondertekend formulier, waarvan exemplaren kosteloos bij de geneeskundige respectievelijk de herkeuringscommissie verkrijgbaar zijn.

Artikel 41

1. Bij de aanmelding voor het ondergaan van een medische keuring of een herkeuring toont de aanvrager de aan hem toegezonden oproep en overlegt een identiteitsbewijs.
2. De aanvrager legt tegenover de geneeskundige een verklaring af betreffende zijn persoonlijk anamnese en die van zijn familie en bekrachtigt deze verklaring met zijn handtekening.

Artikel 42

1. De geneeskundige of de herkeuringscommissie roept de aanvrager op voor de keuring of de herkeuring.
2. Indien de aanvrager is verhinderd aan de oproep voor de keuring of de herkeuring gevolg te geven, doet hij daarvan met opgave van redenen onverwijld mededeling aan de geneeskundige of de herkeuringscommissie. Indien de redenen, waarom aan de oproep geen gevolg werd gegeven, naar het oordeel van de geneeskundige, of de herkeuringscommissie, gegrond zijn, wordt, zo nodig na overleg met de aanvrager, een nieuwe datum voor de

keuring of de herkeuring vastgesteld en wordt de aanvrager daarvoor opnieuw opgeroepen. Indien de redenen ongegrond worden geoordeeld, vervalt de aanvraag en wordt het daarvoor gestorte bedrag niet terugbetaald.

Artikel 43

1. De geneeskundige of de herkeuringscommissie geeft na de medische keuring:
  - a. aan de aanvrager kennis van de uitslag van de keuring; en
  - b. aan de directeur kennis van de plaats, de datum en de uitslag van de keuring of de herkeuring en van het bewijs van bevoegdheid of bevoegdverklaring waarvoor de keuring of herkeuring is verricht.
2. Indien de aanvrager tijdelijk medisch ongeschikt is bevonden, wordt de directeur in kennis gesteld van de vermoedelijke duur van ongeschiktheid.
3. Indien blijkt dat de aanvrager een verklaring als bedoeld in artikel 41, tweede lid, in strijd met de waarheid heeft afgelegd, geeft de geneeskundige dan wel de herkeuringscommissie hiervan kennis aan de directeur.
4. Indien blijkt dat de aanvrager onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt, kan de directeur, de geneeskundige gehoord, de uitslag van de keuring of de herkeuring nietig verklaren.

§ 5 De opleiding

Artikel 44

1. Door de Minister kan een opleiding voor een theoretisch of praktisch examen ter verkrijging van een bewijs van bevoegdheid worden erkend.
2. Door de Minister worden regels gesteld met betrekking tot de uitvoering van het in het eerste lid gestelde.
3. Aan degenen, die een erkende opleiding hebben gevolgd, kunnen door de Minister lagere eisen voor de ervaring worden gesteld.

Artikel 45

Een ieder is bevoegd tot het bedienen van een luchtvaartuig indien dit geschiedt onder onmiddellijk toezicht van de houder van een bevoegdverklaring "Vliegonderricht", die te allen tijde in staat is in te grijpen.

Artikel 46

- Een ieder is bevoegd tot het bedienen van een luchtvaartuig tijdens de eerste solovlucht, indien:
- a. hij de leeftijd van zestien jaar heeft bereikt;
  - b. hij uiterlijk 24 maanden tevoren, indien hij jonger dan 40 jaar is, dan wel uiterlijk 12 maanden tevoren, indien hij 40 jaar of ouder is, blijkens een door een geneeskundige afgegeven verklaring lichamelijk en geestelijk geschikt is bevonden is voor het oefenbewijs;
  - c. de vlucht geschiedt in opdracht van een instructeur;
  - d. de vlucht geschiedt binnen een straal van 3 km vanaf het luchtvaartterrein waarvan is opgestegen.

§ 6 Het examen

Artikel 47

1. Het examen, bedoeld in artikel 25, eerste lid, onderdelen c en d, kan worden onderscheiden in:
  - a. een examen omtrent de vereiste kennis, bedoeld in artikel 26, vierde lid, aangeduid met het theoretisch examen;
  - b. een examen omtrent de vereiste bedrevenheid en de direct daarop betrekking hebbende kennis, bedoeld in artikel 26, vierde lid, aangeduid met het praktisch examen.
2. Het theoretisch examen kan bestaan uit een schriftelijk en mondeling gedeelte.
3. Het examen wordt afgenomen in de Nederlandse of de Engelse taal.

Artikel 48

1. De examens ter verkrijging van de in dit landsbesluit genoemde bewijzen van bevoegdheid en de in dit landsbesluit aangeduide bevoegdverklaringen worden afgelegd voor een examencommissie als bedoeld in artikel 53.
2. Door de Minister worden richtlijnen vastgesteld met betrekking tot het afnemen van de theoretische en praktische examens.

Artikel 49

1. Een aanvraag om toelating tot een examen geschiedt door indiening bij de directie van een behoorlijk ingevuld formulier, waarvan exemplaren bij deze directie kosteloos verkrijgbaar zijn.
2. Eenieder die een aanvraag indient voor deelneming aan een theoretisch examen:
  - a. toont aan dat hij een cursus voor het desbetreffende bewijs van bevoegdheid heeft gevolgd, dan wel door middel van zelfstudie de vereiste examenstof heeft bestudeerd;
  - b. overlegt een identiteitskaart;
  - c. overlegt een bewijs van betaling van het verschuldigde examengeld.
3. Aan eenieder die een aanvraag indient voor deelneming aan het praktisch examen worden voorwaarden gesteld voor wat betreft de ervaring en de vereiste theoretische examens.
4. Ten aanzien van het bewijs van bevoegdheid als luchtverkeersleider geldt de uitvoeringsregeling op grond van artikel 55, eerste lid.

Artikel 50

Door de Minister wordt een termijn vastgesteld, binnen welke het gehele dan wel het theoretische of het praktische examen wordt afgelegd. In bijzondere gevallen kan onder voorwaarden, als voor elk afzonderlijk geval te bepalen, worden toegestaan, dat vorenbedoelde termijnen worden verlengd.

Artikel 51

Door de Minister kunnen personen aangewezen worden aan wie inzage mag worden verleend van het schriftelijk werk, dat op het examen door een examinandus is gemaakt, alsmede van het praktisch examenrapportformulier.

Artikel 52

1. De plaats en de datum, waarop het theoretisch examen aanvangt, wordt door de voorzitter van de examencommissie vastgesteld; de plaats en de datum van elke zitting worden vanwege de directeur tijdig in de plaatselijke bladen bekend gemaakt.
2. De plaats, de datum en de tijd, waarop het praktisch examen aanvangt, worden door de voorzitter van de examencommissie vastgelegd.
3. Tenminste eenmaal in een kalenderjaar wordt gelegenheid geboden tot het afleggen van elk examen.

Artikel 53

1. Het examen voor het verkrijgen van een bewijs van bevoegdheid of een bevoegdverklaring als bedoeld in de artikelen 12, eerste, tweede, derde en vijfde lid, 17 en 18, eerste en tweede lid, wordt afgenomen door een examencommissie, bestaande uit leden die op grond van hun expertise in de betreffende examenvakken, op voordracht van de directie, worden benoemd door de Minister.
2. Het examen voor het verkrijgen van een bewijs van bevoegdheid of een bevoegdverklaring, bedoeld in artikelen 12, zesde lid en 18, derde en vierde lid, wordt afgenomen door een examencommissie, bestaande uit leden die op grond van hun expertise op het terrein van de burgerluchtverkeersdienstverlening, op voordracht van de directie, worden benoemd door de Minister.
3. De benoeming van de examencommissies, bedoeld in het eerste en tweede lid, geschiedt voor een periode van ten hoogste twee jaar, terwijl bij elke benoeming tevens uit de betreffende leden de voorzitter en de plaatsvervangend voorzitter, de secretaris en de plaatsvervangend secretaris worden aangewezen.
4. Bij ontstentenis van de voorzitter en diens plaatsvervanger worden hun werkzaamheden verricht door een door de voorzitter aan te wijzen lid.
5. De voorzitter belegt vergaderingen zo dikwijls hij dit nodig acht. Hij roept de leden op en nodigt tot het bijwonen van de vergaderingen tevens de directeur uit, die op deze vergadering een adviserende stem heeft.

Artikel 54

1. De examinandus, die bij de aanvraag voor het examen valse of vervalste bescheiden heeft overgelegd kan door de voorzitter voor een door deze te bepalen termijn van het deelnemen aan het examen worden uitgesloten.
2. Elke handeling, welke naar het oordeel van de voorzitter in enig opzicht in strijd is met de voorschriften of met de goede orde op het examen, alsmede elke poging tot bedrog, welke tijdens het examen wordt ontdekt, kan voor de desbetreffende examinandus uitsluiting van verdere deelneming aan het examen tot gevolg hebben.
3. Indien de ontdekking van enige onregelmatigheid eerst na afloop van het examen plaatsvindt, wordt de uitslag van het examen van de betrokken examinandus ongeldig verklaard en het desbetreffende examenresultaat vernietigd.
4. Omtrent de ingevolge dit artikel te nemen maatregelen beslist de voorzitter.

Artikel 55

1. Het examenreglement betreffende het examen, bedoeld in artikel 53, eerste lid, en het examenreglement betreffende het examen, bedoeld in artikel 53, tweede lid, worden door de

Minister vastgesteld.

2. In het examenreglement worden ten minste bepalingen opgenomen omtrent de organisatie van de examencommissie, het rooster, de duur van het schriftelijk en mondeling gedeelte van elk examenvak, de vaststelling van de examenopgaven voor het schriftelijk gedeelte, de groepen van vakken waarin het examen kan worden afgelegd, de geheimhouding, het toezicht op het schriftelijk examen, de oproep en aanmelding van de examinandus, het aantal examinatoren, de ordemaatregelen tijdens het examen, de beoordeling van het afgelegde examen, de vaststelling van de eindcijfers van elk examenvak, het herexamen, de vrijstelling en uitsluiting van het mondeling gedeelte van het examen, kennisgeving van de uitslag, alsmede regelingen met betrekking tot het afnemen van het praktisch examen.

Artikel 56

1. De examencommissie en degene belast met de leiding van erkende opleidingen, brengen zo spoedig mogelijk na afloop van het theoretisch examen schriftelijk rapport uit aan de directeur, waarin de uitkomsten, bijzonderheden en opmerkingen met betrekking tot het examen worden vermeld.
2. Ieder geëxamineerde kan met toestemming van de voorzitter van de examencommissie bij de directie inzage van zijn werk verkrijgen. De directie houdt het schriftelijk werk gedurende 6 maanden ter beschikking voor deze inzage.
3. De gehouden aantekeningen van het mondeling examen, de afschriften van de schriftelijke opgaven, alsmede een namenlijst van de kandidaten met vermelding van de behaalde cijfers en van de uitslagen, worden op de directie bewaard.

Artikel 57

1. De leden van de examencommissie genieten een vergoeding, die door de Minister wordt vastgesteld.
2. De hoogte van de vergoeding kan, met inachtneming van hiertoe bepalende omstandigheden, periodiek worden aangepast.

HOOFDSTUK 4 LUCHTWAARDIGHEID

§ 1 Aanvraag

Artikel 58

Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt onder inspecteur verstaan de technische inspecteur van de directie.

Artikel 59

1. De afgifte, verlenging van de geldigheidstermijn, vernieuwing, schorsing en intrekking van een bewijs van luchtwaardigheid geschiedt door de Minister.
2. De afgifte van een bewijs van luchtwaardigheid wordt aangevraagd door de eigenaar of houder van een luchtvaartuig door middel van indiening van een behoorlijk ingevuld en ondertekend formulier, getiteld Appendix B en bijbehorend onderdeel 2102B1, waarvan de

modellen aan dit landsbesluit zijn gevoegd.

3. De verlenging van de geldigheidstermijn of vernieuwing van het bewijs van luchtwaardigheid wordt door de eigenaar of houder van het luchtvaartuig aangevraagd door middel van indiening van een behoorlijk ingevuld en ondertekend formulier, getiteld Appendix C, waarvan het model als bijlage bij dit landsbesluit is gevoegd.
4. Exemplaren van deze formulieren zijn bij de directie kosteloos verkrijgbaar.
5. Het bewijs van luchtwaardigheid bevat gegevens voorkomende in het model, welke als bijlage bij dit landsbesluit is gevoegd.

§ 2 Afgifte

Artikel 60

1. Een bewijs van luchtwaardigheid voor een Nederlands-Antilliaans luchtvaartuig wordt afgegeven indien is aangetoond dat het luchtvaartuig in luchtwaardige toestand verkeert.
2. Bij de beoordeling gelden de luchtwaardigheidseisen zoals die luiden op de dag waarop de aanvraag wordt ingediend.
3. Het eerste lid is niet van toepassing indien de artikelen 62 tot en met 68 van toepassing zijn.
4. De geldigheidstermijn van een bewijs van luchtwaardigheid is ten hoogste één jaar, gerekend vanaf de datum van afgifte op het bewijs.
5. De geldigheidstermijn wordt op het bewijs van luchtwaardigheid aangegeven.

Artikel 61

1. Bij het eerste verzoek om afgifte van een bewijs van luchtwaardigheid worden ingediend:
  - a. de gegevens betreffende het luchtvaartuig en de rapporten en berekeningen, die nodig zijn om aan te tonen, dat het luchtvaartuig voldoet aan de luchtwaardigheidseisen, die op het luchtvaartuig van toepassing zijn;
  - b. een exemplaar van de in het vlieghandboek omschreven luchtwaardigheidseisen;
  - c. een onderhoudshandboek, dat tenminste moet omvatten:
    - 1°. de beschrijving van het luchtvaartuig;
    - 2°. de aanwijzingen voor het hanteren van het luchtvaartuig op de grond;
    - 3°. de aanwijzingen voor montage, demontage en samenvoeging van de verschillende delen van het luchtvaartuig;
    - 4°. de beschrijving van de voortstuwingsinrichting, luchtschroeven en installaties van het luchtvaartuig;
    - 5°. de aanwijzingen voor onderhoud en revisie van het luchtvaartuig en de hiermede verband houdende inspectie en inspectietijden;
  - d. een lijst, aan de hand waarvan de verschillende onderdelen van het luchtvaartuig, de voortstuwingsinrichting en de installaties kunnen worden besteld;
  - e. het revisiehandboek voor de motor en propeller;
  - f. het inspectie-schema en de inspectiestaten volgens welke het vliegtuig, de motor en het luchtschroef worden onderhouden;
  - g. indien het een gebruikt luchtvaartuig betreft, de logboeken alsmede de technische administratie of daarmee overeenkomende documentatie;
  - h. lijst met maximale bedrijfstijden tussen twee revisies van de verschillende vliegtuigonderdelen.
2. De gegevens betreffende het luchtvaartuig -de type-omschrijving- omvatten:

- a. de tekeningen en specificaties, die nodig zijn om met betrekking tot het ontwerp van het luchtvaartuig, de vormgeving, de uitvoering en de eigenschappen van dat luchtvaartuig, zoals deze in de luchtwaardigheidseisen zijn omschreven, te doen blijken;
  - b. de gegevens omtrent de afmetingen, materialen en werkwijzen, die bepalend zijn voor de sterkte van de constructie en de goede werking van het luchtvaartuig;
  - c. de gegevens die nodig zijn om door vergelijking de luchtwaardigheid van serie-luchtvaartuigen van hetzelfde type te beoordelen.
3. Voor zover de gegevens reeds met betrekking tot een luchtvaartuig van hetzelfde type is ingediend en voor het desbetreffende serie-luchtvaartuig van toepassing zijn, kan met een verwijzing naar de eerder ingediende gegevens, rapporten, berekeningen en boeken worden volstaan.
  4. De gegevens, bedoeld in dit artikel, worden op een zodanig tijdstip ingediend dat de beoordeling van de luchtwaardigheid van het luchtvaartuig en het onderzoek naar de juistheid van deze gegevens tijdig kunnen geschieden.
  5. Ingeval de gegevens geheel of gedeeltelijk beschikbaar zijn in de vorm van microfilms of CD Roms, kan de inspecteur toestaan, dat deze microfilms bij de aanvraag worden ingediend, mits de microfilms geschikt zijn voor gebruik met de apparatuur van de directie.

Artikel 62

Ten behoeve van een in Verenigde Staten van Amerika vervaardigd luchtvaartuig, dat wordt geïmporteerd uit de Verenigde Staten binnen het raam van de Overeenkomst inzake de afgifte van bewijzen van luchtwaardigheid (Trb. 1974, 60) wordt een bewijs van luchtwaardigheid afgegeven indien het luchtvaartuig:

- a. is vervaardigd overeenkomstig de van toepassing zijnde regels van de Verenigde Staten;
- b. voldoet aan alle bijzondere eisen, die op de datum van aanvraag van het bewijs van toepassing zijn, voor zover deze eisen ter kennis zijn gebracht van de Verenigde Staten;
- c. is voorzien van een door de F.A.A. afgegeven bewijs van luchtwaardigheid voor export, afgegeven niet eerder dan 60 dagen vóór de datum van aanvraag van het bewijs van luchtwaardigheid; en
- d. voldoet aan de Nederlands-Antilliaanse voorschriften inzake de vluchtuitvoering.

Artikel 63

Ten behoeve van een luchtvaartuig dat is vervaardigd binnen het gebied van een Overeenkomstsluitende Staat als bedoeld in de Multilaterale Overeenkomst inzake bewijzen van luchtwaardigheid van ingevoerde luchtvaartuigen (Trb. 1961, 117), en dat binnen het raam van die Overeenkomst worden geïmporteerd, wordt een bewijs van luchtwaardigheid afgeven indien het luchtvaartuig:

- a. is vervaardigd overeenkomstig de van toepassing zijnde regels van de Staat waarin het luchtvaartuig is vervaardigd;
- b. voldoet aan de van toepassing zijnde minimum-luchtwaardigheidsnormen, vastgesteld overeenkomstig het Verdrag;
- c. voldoet aan alle overige bijzondere voorwaarden die op de datum van de aanvraag voor het bewijs van toepassing zijn, voor zover die eisen ter kennis zijn gebracht van alle Overeenkomstsluitende Staten;
- d. is voorzien van een door de exporterende Staat afgegeven bewijs van luchtwaardigheid, afgegeven niet eerder dan 60 dagen vóór de datum van de aanvraag van het bewijs; en
- e. voldoet aan de Nederlands-Antilliaanse voorschriften inzake de vluchtuitvoering.

Artikel 64

Ten behoeve van in de Verenigde Staten van Amerika vervaardigde luchtvaartuigen, die uit een andere Staat worden geïmporteerd, wordt een bewijs van luchtwaardigheid afgegeven indien het luchtvaartuig:

- a. is vervaardigd overeenkomstig de van toepassing zijnde regels van Verenigde Staten;
- b. voldoet aan alle bijzondere eisen die op de datum van de aanvraag van het bewijs van toepassing zijn, voor zover deze eisen ter kennis zijn gebracht van de Verenigde Staten;
- c. is voorzien van het destijds afgegeven Amerikaanse bewijs van luchtwaardigheid voor export; en
- d. is voorzien van een door de exporterende Staat afgegeven bewijs van luchtwaardigheid, afgegeven niet eerder dan 60 dagen vóór de datum van de aanvraag van het bewijs;
- e. voldoet aan de Nederlands-Antilliaanse voorschriften inzake de vluchtuitvoering.

Artikel 65

Ten behoeve van luchtvaartuigen die zijn vervaardigd in een Overeenkomstsluitende Staat als bedoeld in de Multilaterale Overeenkomst inzake bewijzen van luchtwaardigheid van ingevoerde luchtvaartuigen, en die uit een andere Staat worden geïmporteerd, wordt een bewijs van luchtwaardigheid afgegeven indien het luchtvaartuig:

- a. is vervaardigd overeenkomstig de van toepassing zijnde regels van de Staat waarin het luchtvaartuig is vervaardigd;
- b. voldoet aan de van toepassing zijnde minimum-luchtwaardigheidsnormen, vastgesteld overeenkomstig het Verdrag;
- c. voldoet aan alle overige bijzondere eisen die op de datum van aanvraag van het bewijs van toepassing zijn, voor zover deze eisen ter kennis zijn gebracht van alle Overeenkomstsluitende landen;
- d. is voorzien van het destijds door de Staat, waarin het luchtvaartuig is vervaardigd, afgegeven bewijs van luchtwaardigheid voor export, en
- e. is voorzien van een door de exporterende Staat afgegeven bewijs van luchtwaardigheid, afgegeven niet eerder dan 60 dagen vóór de datum van de aanvraag van het bewijs.
- f. voldoet aan de Nederlands-Antilliaanse voorschriften inzake de vluchtuitvoering.

Artikel 66

Ten aanzien van luchtvaartuigen als bedoeld in de artikelen 64 en 65 die serie-luchtvaartuigen zijn, worden de Nederlands-Antilliaanse Bijzondere Luchtwaardigheidsaanwijzingen voor zover zij van toepassing zijn, opgevolgd.

Artikel 67

1. Voor luchtvaartuigen die zijn vervaardigd in een Staat waarmee het Koninkrijk der Nederlanden geen Overeenkomst heeft gesloten inzake wederzijdse erkenning van bewijzen van luchtwaardigheid en die worden geïmporteerd geldt het bepaalde in het tweede tot en met vijfde lid.
2. Indien de import geschiedt uit de Staat waarin het luchtvaartuig is vervaardigd, wordt een bewijs van luchtwaardigheid afgegeven indien:
  - a. type luchtvaartuigen , alsmede onderdelen en uitrustingsstukken, voldoen aan de

- krachtens de artikelen 71 tot en met 82 geldende luchtwaardigheidseisen, voor zover geen toepassing wordt gegeven aan het derde lid;
- b. serie-luchtvaartuigen van een type waarvan een of meer exemplaren een geldig bewijs van luchtwaardigheid hebben, ten minste te voldoen aan de krachtens artikel 71, tweede lid, geldende luchtwaardigheidseisen.
3. Door de Minister kan worden bepaald dat de beoordeling van een type-luchtvaartuig, een onderdeel of de uitrusting en de behandeling van het verzoek voor een bewijs van luchtwaardigheid geheel of gedeeltelijk zal geschieden overeenkomstig de artikelen 62 en 63.
  4. Indien de import geschiedt uit een andere Staat dan die waarin het luchtvaartuig is vervaardigd, is het tweede lid van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat het luchtvaartuig is voorzien van:
    - a. gegevens verstrekt door de Staat, waarin het luchtvaartuig is vervaardigd, waaruit blijkt dat het tenminste voldoet aan de in krachtens het tweede lid geldende luchtwaardigheidseisen en bijzondere eisen;
    - b. een door de exporterende Staat afgegeven bewijs van luchtwaardigheid, afgegeven niet eerder dan 60 dagen vóór de datum van aanvraag van het bewijs van luchtwaardigheid.
  5. Ingeval een luchtvaartuig als bedoeld in het vierde lid een serie-luchtvaartuig is, is artikel 66 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 68

In bijzondere gevallen kan door de Minister worden toegestaan, dat voor de beoordeling van de luchtwaardigheid van een luchtvaartuig andere dan de in artikelen 62 tot en met 67 bedoelde luchtwaardigheidseisen van toepassing zullen zijn, mits hiermede een gelijkwaardig luchtvaardigheidsniveau wordt bereikt.

Artikel 69

Indien het luchtvaartuig, het onderdeel of de uitrusting van zodanige constructie is of zodanige eigenschappen heeft, dat naar het oordeel van de Minister de bestaande voorschriften geen voldoende waarborg voor de veiligheid bieden, kan hij als aanvulling op deze voorschriften aanvullende eisen stellen.

§ 3 Luchtwaardigheidseisen

Artikel 70

Bij de beoordeling van de luchtwaardigheid worden luchtvaartuigen onderscheiden naar typen en naar serie.

Artikel 71

1. Type-luchtvaartuigen, alsmede onderdelen en uitrustingsstukken daarvan voldoen aan de in dit hoofdstuk gestelde luchtwaardigheidseisen, zoals die luiden op de datum van de aanvraag voor de afgifte van het Nederlands-Antilliaanse bewijs van luchtwaardigheid, voor zover niet anders door de Minister is bepaald en aan de op grond van artikel 76, eerste lid, door de Minister vastgestelde afwijkende en aanvullende eisen.
2. Serie-luchtvaartuigen van een type, waarvan een of meer exemplaren een geldig Nederlands-

Antilliaans bewijs van luchtwaardigheid hebben, voldoen tenminste aan de luchtwaardigheidseisen en de bijzondere eisen, die voor het type-luchtvaartuig van toepassing waren, voor zover niet anders door de directeur is bepaald en aan de op grond van artikel 76, eerste lid, door de Minister vastgestelde afwijkende en aanvullende eisen.

3. Onderdelen en uitrustingsstukken van luchtvaartuigen voldoen aan de luchtwaardigheidseisen die op het type-luchtvaartuig van toepassing zijn, voor zover niet anders door de Minister is bepaald en aan de op grond van artikel 76, eerste lid, door de Minister vastgestelde afwijkende en aanvullende eisen.

Artikel 72

1. Ten behoeve van de bepaling van de luchtwaardigheidseisen, waaraan luchtvaartuigen behoren te voldoen, worden zij ingedeeld in categorieën.
2. Een luchtvaartuig kan in meer dan een categorie zijn ingedeeld, met uitzondering van luchtvaartuigen die zijn ingedeeld in categorie S.
3. De categorieën, die op de bewijzen van luchtwaardigheid kunnen worden vermeld, zijn:
  - a. waar het betreft vleugelvliegtuigen:
    - T (verkeersvliegtuigen)
    - N (normale vliegtuigen)
    - U (bedrijfsvliegtuigen)
    - A (kunstvliegtuigen)
    - L (lichte vliegtuigen)
  - b. waar het betreft hefschroefvliegtuigen:
    - A (meermotorige verkeersvliegtuigen)
    - B (één- of meermotorige verkeersvliegtuigen)
    - N (normale vliegtuigen)
  - c. waar het betreft:
    - 1° luchtvaartuigen die worden gebruikt voor het verspreiden van stoffen ter bevordering van de land-, tuin- of bosbouw
    - 2° vleugelvliegtuigen die worden gebruikt voor het slepen van reclamenetten
    - 3° vleugelvliegtuigen die worden gebruikt voor het valschermspringen:
      - R (Beperkt)
  - d. waar het betreft:
    - 1° luchtvaartuigen ten aanzien waarvan vóór de afgifte van een bewijs van luchtwaardigheid in een categorie, genoemd in onderdeel a of b, een onderzoek naar de luchtwaardigheid wordt verricht;
    - 2° experimentele luchtvaartuigen:
      - S (Special).

Artikel 73

1. Type-vleugelvliegtuigen van categorie T, alsmede vleugelvliegtuigen voldoen aan de FAR eisen, opgenomen in de Code of Federal Regulations Part 25 en Part 121.
2. Type-vleugelvliegtuigen van categorie N, U en A voldoen aan de FAR eisen, opgenomen in de Code of Federal Regulations Part 23.
3. Type-draagschroefvliegtuigen van de categorieën A en B voldoen aan de FAR eisen, opgenomen in de Code of Federal Regulations Part 29.
4. Type-draagschroefvliegtuigen van categorie N voldoen aan de FAR eisen, opgenomen in de Code of Federal Regulations Part 27.

Artikel 74

Vliegtuigen van categorie N, die worden gebruikt voor verkeersvluchten voldoen aan de krachtens artikel 72, tweede en vierde lid, gestelde eisen en voorts aan de FAR-eisen, opgenomen in de Code of Federal Regulations Part 135.

Artikel 75

1. Vleugelvliegtuigen, die worden gebruikt voor het slepen van reclamenetten voldoen aan de in artikel 72 gestelde eisen en aan de in artikel 78 vermelde eisen.
2. Luchtvaartuigen, die worden gebruikt voor het verspreiden van stoffen ter bevordering of ter bescherming van de land-, tuin- of bosbouw ter plaatse, voldoen aan de krachtens artikel 72 gestelde eisen en aan FAR-eisen, opgenomen in de Code of Federal Regulations Part 137.
3. Vleugelvliegtuigen, die worden gebruikt voor het valschermspringen, voldoen aan de krachtens artikel 72 gestelde eisen, en aan de FAR-eisen, opgenomen in de Code of Federal Regulations Part 105.

Artikel 76

1. De Minister is bevoegd tot het vaststellen van van de FAR-eisen afwijkende eisen en van aanvullende luchtwaardigheidseisen voor luchtvaartuigen en onderdelen en uitrustingsstukken van luchtvaartuigen. De Minister stelt daarbij tevens de datum van inwerkingtreding van de afwijking vast.
2. Een wijziging van de luchtwaardigheidseisen, alsmede de datum van inwerkingtreding daarvan wordt door middel van een Publicatie aan Luchtvarenden en Eigenaren van Luchtvaartuigen bekendgemaakt.
3. Door de directeur wordt een register van de FAR-eisen en de daarvan afwijkende en aanvullende luchtwaardigheidseisen bijgehouden.
4. Het register is openbaar.
5. Een wijziging van de luchtwaardigheidseisen treedt niet in werking voordat deze wijziging overeenkomstig het tweede lid is bekendgemaakt en in het register, bedoeld in het derde lid, is opgenomen.

Artikel 77

1. Het luchtvaartuig is ontworpen, gebouwd, beproefd en uitgerust op zodanige wijze, dat de luchtwaardigheid van het luchtvaartuig wordt gewaarborgd.
2. Door de Minister worden terzake eisen gesteld.

Artikel 78

1. Het gebruik dat van een luchtvaartuig mag worden gemaakt, wordt bepaald aan de hand van de op de bewijzen van luchtwaardigheid vermelde categorieën.
2. Het gebruik dat van een luchtvaartuig mag worden gemaakt, en de daarbij van toepassing zijnde gebruiksbeperkingen- en grenzen worden nader bepaald in het vlieghandboek voor dat luchtvaartuig, met dien verstande, dat:
  - a. voor verkeersvluchten slechts worden toegelaten:
    - 1°. vleugelvliegtuigen die zijn ingedeeld in de categorie T;

- 2°. hefschroefvliegtuigen die zijn ingedeeld in de categorieën A of B;
  - 3°. vleugelvliegtuigen en hefschroefvliegtuigen, voor zover deze zijn ingedeeld in de categorie N en voldoen aan de aanwijzingen vastgesteld bij of krachtens dit landsbesluit;
  - b. voor vliegtuigen, uitgerust met apparatuur voor vluchten met bijzondere doeleinden, zoals sleep- en landbouwvluchten, de luchtvaartuigen worden ingedeeld in de categorie R en voldoen aan de aanwijzingen, vastgesteld bij of krachtens dit landsbesluit;
  - c. ten aanzien van een luchtvaartuig, ingedeeld in de categorie S, het gebruik door de Minister kan worden beperkt, al naar gelang de eisen, waaraan het luchtvaartuig voldoet;
  - d. het gebruik door de Minister kan worden beperkt, indien de veiligheid dit noodzakelijk maakt.
3. In het vlieghandboek worden de gebruiksbependingen en –grenzen, waarbinnen het luchtvaartuig luchtwaardig is conform de toepasselijke luchtwaardigheidseisen en de aanvullende instructies en informatie noodzakelijk voor een veilige operatie van het vliegtuig, vermeld.

Artikel 79

1. Een wijziging van een luchtvaartuig voldoet aan de luchtwaardigheidseisen die op het type-luchtvaartuig van toepassing zijn, met dien verstande, dat ten aanzien van de wijziging aanvullende eisen kunnen worden gesteld door de Minister, indien de van toepassing zijnde luchtwaardigheidseisen afwijken van de eisen, die van kracht zijn op de datum, waarop de aanvraag voor goedkeuring van de wijziging is ingediend
2. Op een wijziging van een vleugelvliegtuig van categorie T, als gevolg waarvan het aantal zitplaatsen voor de passagiers wordt uitgebreid boven het aantal waarvoor het type-vliegtuig werd goedgekeurd, is Part 25, Sectie 25.2 onderdelen a tot en met d, van de Code of Federal Regulations van toepassing.
3. Wijziging van een vleugelvliegtuig, waardoor de geluidsproductie wordt beïnvloed, is onverminderd het in de artikelen 3 tot en met 5 bepaalde slechts toegestaan indien:
  - a. de maximale geluidsniveaus, bedoeld in bijlage 16, na de wijziging niet worden overschreden indien het vliegtuig voor de wijziging kon voldoen aan de in die bijlage gestelde eisen;
  - b. de geluidsniveaus na de wijziging niet hoger zijn dan die voor de wijziging, indien het vliegtuig voor de wijziging niet kon voldoen aan de in bijlage 16 gestelde eisen.

Artikel 80

Op onderdelen en uitrustingsstukken van luchtvaartuigen zijn, voor zover door de Minister niet anders is bepaald, de luchtwaardigheidseisen van toepassing, die op het type-luchtvaartuig van toepassing zijn, met inbegrip van de door de Minister goedgekeurde of aanvaarde specificaties.

§ 4 Eisen inzake de geluidsproductie

Artikel 81

Subsone vleugelvliegtuigen met straalaandrijving voldoen aan de in bijlage 16 van het Verdrag opgenomen geluidseisen.

Artikel 82

Onverminderd het bepaalde in artikel 81 kan de Minister met betrekking tot categorieën van vliegtuigen, waarvoor in het kader van het Verdrag nog geen geluidseisen zijn vastgesteld, afwijkingen van de in bijlage 16 van het Verdrag gestelde eisen toestaan, indien:

- a. een vliegtuig specifiek is ontworpen en wordt gebruikt voor kunstvliegen, brandbestrijdingsdoeleinden of het verspreiden van stoffen ter bevordering of ter bescherming van land-, tuin-, of bosbouw;
- b. een vliegtuig door modificatie aan de in bijlage 16 van het Verdrag gestelde geluidseisen kan voldoen, zoals deze luiden op de datum van de aanvraag voor de afgifte van een Nederlands-Antilliaans Bewijs van Luchtwaardigheid, indien:
  - 1° een daartoe strekkende ombouwuitrusting verkrijgbaar is;
  - 2° de houder van het betrokken vliegtuig deze ombouwuitrusting heeft besteld en binnen een door de inspecteur te bepalen termijn na inschrijving van dat vliegtuig in het Nederlands-Antilliaanse luchtvaartuigregister heeft aangebracht;
  - 3° het vliegtuig dient ter vervanging van een bij een ongeval vernietigd vliegtuig, en er op korte termijn ter vervanging geen vergelijkbaar vliegtuig verkrijgbaar is, dat voldoet aan de in bijlage 16 van het Verdrag gestelde eisen, zoals deze luiden op de datum van de aanvraag voor de afgifte van een Nederlands-Antilliaans bewijs van luchtwaardigheid voor het vervangende type;
  - 4° het vervangende vliegtuig binnen een jaar na het ongeval in het Nederlands-Antilliaanse luchtvaartuigregister wordt ingeschreven; en
  - 5° binnen een termijn van twee jaar na inschrijving uit het register wordt geschrapt dan wel door modificatie voldoet aan de in bijlage 16 van het Verdrag gestelde eisen, zoals deze luiden op de datum van de aanvraag voor de afgifte van een Nederlands-Antilliaans bewijs van luchtwaardigheid voor het vervangende type;
- c. het vliegtuig bij uitlening tijdelijk in een ander dan het Nederlands-Antilliaans luchtvaartuigregister is ingeschreven;
- d. het vliegtuigen van historisch belang betreft.

§ 5 Luchtwaardige toestand

Artikel 83

1. Door de Minister worden aanwijzingen gegeven voor het behoud of herstel van de luchtwaardigheid en deugdelijkheid, indien dit op grond van verschijnselen, die zich bij het gebruik van luchtvaartuigen of middelen, te gebruiken bij de opstijging en landing van luchtvaartuigen, hier te lande of elders hebben voorgedaan, in het belang van de veiligheid of de bestrijding van het geluid noodzakelijk wordt geacht.
2. Een luchtvaartuig verkeert niet in luchtwaardige toestand:
  - a. zolang het luchtvaartuig niet wordt onderhouden in overeenstemming met de bij of krachtens dit landsbesluit gegeven voorschriften en aanwijzingen met betrekking tot onderhoud, revisie en herstelling;
  - b. zolang het luchtvaartuig zodanige gebreken, defecten of beschadigingen vertoont, dat een belangrijke herstelling als bedoeld in artikel 94, eerste lid, onderdeel e, noodzakelijk is;
  - c. zolang geen goedkeuring is verleend voor de uitvoering van een wijziging van het luchtvaartuig als bedoeld in artikel 95, eerste lid;
  - d. indien de op het luchtvaartuig betrekking hebbende gebruiksbepalingen zijn overschreden;

- e. zolang de aanwijzingen gegeven door de Minister ten aanzien van het behoud of herstel van de luchtwaardigheid als bedoeld in het eerste lid niet worden nagekomen;
  - f. zolang het luchtvaartuig niet voldoet aan de luchtwaardigheidseisen, zoals vastgesteld door de Minister.
3. De inspecteur kan de opstijging van een luchtvaartuig beletten indien het luchtvaartuig niet luchtwaardig wordt bevonden.

Artikel 84

1. De eigenaar of houder van een luchtvaartuig, dat is voorzien van een geldig bewijs van luchtwaardigheid:
- a. stelt op een door de directeur gedaan verzoek het luchtvaartuig ten behoeve van een onderzoek naar de luchtwaardigheid of naar onderhoud, revisie of herstellingen daarvan ter beschikking op een nader door deze te bepalen tijdstip en plaats;
  - b. zorgt dat bekende en vermoede gebreken van het luchtvaartuig alsmede defecten en beschadigingen, welke zijn opgetreden of ontdekt in installaties of onderdelen van het luchtvaartuig en de luchtwaardigheid nadelig beïnvloeden, worden gemeld aan de directeur met inachtneming van de door deze te stellen regels;
  - c. meldt, indien het bewijs van luchtwaardigheid of het bewijs van gelijkstelling verloren is gegaan, dit zo spoedig mogelijk aan de directeur;
  - d. voert, met inachtneming van de door de Minister te stellen regels een technische administratie ten aanzien van het luchtvaartuig en van de onderdelen van luchtvaartuigen in daartoe bestemde boeken of op daartoe bestemde formulieren, waarin het verboden is onjuiste gegevens of onjuiste aantekeningen te maken of te doen maken;
  - e. doet, indien er wijzigingen of aanvullingen ten opzichte van de gegevens die ingevolge artikel 61 zijn ingediend, hebben plaatsgevonden, deze zo spoedig mogelijk aan de directeur toekomen;
  - f. doet, indien betrekking tot het luchtvaartuig en de voortstuwingsinrichting door de fabrikanten wijzigingen worden aanbevolen of door hen aanvullende aanwijzingen voor het onderhoud, de revisie en de herstelling worden verstrekt, deze zo spoedig mogelijk aan de directeur toekomen;
  - g. verstrekt jaarlijks in januari opgave aan de directeur van het aantal vliegreuren, dat gedurende het voorgaande kalenderjaar werd gemaakt met elk op zijn naam in het luchtvaartuigregister ingeschreven luchtvaartuig.
  - h. zorgt dat het luchtvaartuig ter beoordeling van de luchtwaardigheid periodiek wordt gewogen;
  - i. draagt zorg dat een onderhoudsprogramma wordt samengesteld dat zowel de onderhoudswerkzaamheden als de tijdstippen waarop de werkzaamheden moeten worden uitgevoerd omvat.
2. De opzet van het onderhoudsprogramma, bedoeld in het eerste lid, onderdeel i, geschiedt met inachtneming van de "Human Factors Principles" zoals aanbevolen in het Verdrag en het behoeft de goedkeuring van de inspecteur.
3. Door de Minister worden regels gesteld met betrekking tot de verplichting van de eigenaar of houder bij een onderzoek naar de luchtwaardigheid als bedoeld in het eerste lid, onderdeel a.
4. Door de Minister worden regels gesteld met betrekking tot het gewicht, de zwaartepuntsligging en de periodieke weging van het luchtvaartuig.

Artikel 85

1. De kosten en het risico, verbonden aan een onderzoek naar de luchtwaardigheid van een luchtvaartuig worden gedragen door de aanvrager, met uitzondering van de kosten en het risico voor de van overheidswege voor dit onderzoek aangewezen personen.
2. Indien in verband met het onderzoek het daarbij betrokken overheidspersoneel in het buitenland werkzaam moet zijn, komen de reis- en verblijfkosten van dit personeel ten laste van de aanvrager. Bij het vaststellen van de reis- en verblijfkosten worden de Beschikking, houdende vaststelling van een regeling der vergoeding voor reis- en teerkosten (P.B. 1933, no. 700) en het Landsbesluit "Verzekering Vliegcrisico's 1952" (P.B. 1952, no. 10), in acht genomen.

§ 6 Handelingen met bewijzen van luchtwaardigheid

Artikel 86

1. De geldigheidstermijn van het bewijs van luchtwaardigheid wordt verlengd ten behoeve van de houder die daartoe een aanvraag heeft ingediend indien is aangetoond dat het desbetreffende luchtvaartuig zijn luchtwaardigheid heeft behouden.
2. Een aanvraag van een verlenging moet tenminste dertig dagen voor het verstrijken van de in het bewijs vermelde termijn van geldigheid worden ingediend.
3. De geldigheidstermijn kan worden verlengd met ten hoogste één jaar.
4. De verlenging van de termijn van geldigheid kan niet later dan zes maanden na het verstrijken van de op het bewijs vermelde termijn geschieden.

Artikel 87

1. De geldigheid van een bewijs van luchtwaardigheid kan worden geschorst, indien:
  - a. een verplichting als bedoeld in artikel 84 niet wordt nagekomen;
  - b. onzeker is of het luchtvaartuig in een luchtwaardige toestand verkeert;
  - c. de gegevens, vermeld op het bewijs van luchtwaardigheid of in het vlieghandboek, bedoeld in artikel 106, eerste lid, onderdeel c, niet met de werkelijkheid overeenkomen.
  - d. in de constructie van het luchtvaartuig een niet goedgekeurde wijziging is aangebracht;
  - e. een belangrijke herstelling niet op de juiste wijze is uitgevoerd;
  - f. geen gelegenheid tot keuring van het luchtvaartuig wordt gegeven; dan wel
  - g. een vliegongeval met het luchtvaartuig heeft plaatsgevonden.
2. Van een schorsing wordt schriftelijk onder opgaaf van redenen kennis gegeven aan de houder van het bewijs.
3. De houder van het bewijs is verplicht het bewijs van luchtwaardigheid waarop de schorsing betrekking heeft, binnen veertien dagen na ontvangst van de kennisgeving aan de directeur te doen toekomen.
4. Een schorsing wordt opgeheven:
  - a. door de Minister indien de reden van de schorsing niet meer bestaat;
  - b. van rechtswege indien het bewijs van luchtwaardigheid wordt ingetrokken.
5. Na een opheffing als bedoeld in het vierde lid, onderdeel a, doet de directeur het bewijs onverwijld aan de betrokkene toekomen.

Artikel 88

1. Een bewijs van luchtwaardigheid kan worden ingetrokken, indien:
  - a. het luchtvaartuig niet in een luchtwaardige toestand verkeert;
  - b. het luchtvaartuig voorgoed buiten gebruik is gesteld of geacht wordt teloor te zijn gegaan omdat de romp onherstelbaar is beschadigd;
  - c. in de constructie van het luchtvaartuig een niet goedgekeurde wijziging is aangebracht;
  - d. het luchtvaartuig dusdanig is gewijzigd, dat het als een nieuw type is te beschouwen; of
  - e. een vliegongeval met het luchtvaartuig heeft plaatsgevonden.
2. Van een intrekking wordt schriftelijk onder opgaaf van redenen kennis gegeven aan de houder van het bewijs.
3. De houder van het bewijs doet het bewijs van luchtwaardigheid waarop de intrekking betrekking heeft uiterlijk veertien dagen na ontvangst van de kennisgeving aan de directeur toekomen.
4. Tegen de intrekking kan de houder van het bewijs binnen veertien dagen na ontvangst van de kennisgeving onder overlegging van de relevante stukken, beroep aantekenen bij de Gouverneur.
5. Een bewijs van luchtwaardigheid wordt in de gevallen, genoemd in het eerste lid, onderdelen a, b en e, niet ingetrokken dan nadat de Commissie van toezicht op de luchtvaart, bedoeld in artikelen 22, 23, 24, 25 en 26 van het Besluit van de 28ste februari 1938 (P.B. 1938, no. 19), ter uitvoering van de artikelen 3, 6, 10, 12, 19, en 21 van het Curacaosch Luchtvaartbesluit in de gelegenheid is gesteld terzake advies uit te brengen.

Artikel 89

1. Indien is gebleken, dat de gegevens, vermeld op het bewijs van luchtwaardigheid, niet met de werkelijkheid overeenkomen, doet de directeur een bewijs, dat de juiste gegevens vermeldt, aan de houder toekomen.
2. Indien het aan de directeur te wijten is dat op het bewijs onjuiste gegevens worden vermeld, doet hij dit kosteloos.
3. De houder van het voorheen ontvangen en niet langer juiste bewijs doet dat bewijs binnen twee weken na de datum van ontvangst van het gewijzigde exemplaar aan de directeur toekomen.

Artikel 90

1. Een bewijs van luchtwaardigheid kan worden vernieuwd ten behoeve van de houder die daartoe een aanvraag heeft ingediend indien het is verloren of onleesbaar, beschadigd of anderszins onbruikbaar is geworden.
2. Indien een bewijs van luchtwaardigheid wegens verlies is vernieuwd en het verloren bewijs wordt teruggevonden, is de houder van het bewijs verplicht het teruggevonden bewijs zo spoedig mogelijk aan de directeur te doen toekomen.
3. Indien een bewijs van luchtwaardigheid anders dan wegens verlies is vernieuwd, is de houder van het bewijs verplicht het oorspronkelijke bewijs binnen twee weken na ontvangst van het nieuwe bewijs aan de directeur te zenden.

Artikel 91

1. Voor zover bij internationale overeenkomst niet anders is bepaald, kan een bewijs van luchtwaardigheid, dat elders door het bevoegde gezag is afgegeven, worden gelijkgesteld met een hier te lande afgegeven bewijs van luchtwaardigheid, indien:
  - a. het is afgegeven op grond van eisen, welke tenminste gelijk zijn aan de bij of krachtens dit landsbesluit voor de afgifte van een bewijs van luchtwaardigheid voor luchtvaartuigen van eenzelfde type gestelde eisen;
  - b. het geldig is;
  - c. het desbetreffende luchtvaartuig hier te lande is ingeschreven;
  - d. het luchtvaartuig blijkens de bij het luchtvaartuig behorende papieren in luchtwaardige toestand verkeert.
2. De termijn van geldigheid van een bewijs van gelijkstelling bedraagt ten hoogste drie maanden.
3. Van een gelijkstelling wordt aan de aanvrager een bewijs afgegeven volgens een door de Minister vast te stellen model.
4. Met betrekking tot de aanvraag, de schorsing, de intrekking, de wijziging, de vernieuwing en de aanvraag van een bewijs van gelijkstelling is het bepaalde in de artikelen 87 tot en met 90 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 92

Bij de aanvraag van een bewijs van gelijkstelling worden ingediend:

- a. het elders door het bevoegd gezag afgegeven bewijs van luchtwaardigheid;
- b. het weeg- en zwaartepuntsrapport met inventarislijst;
- c. het door het bevoegd gezag afgegeven of goedgekeurde vlieghandboek;
- d. het onderhoudshandboek voor het luchtvaartuig, de motor en de propeller;
- e. de catalogus van onderdelen voor het luchtvaartuig, de motor en de propeller;
- f. het revisiehandboek voor de motor en de propeller;
- g. het inspectie-schema en de inspectiestaten volgens welke het luchtvaartuig, de motor en het luchtschroef worden onderhouden
- h. indien het een gebruikt luchtvaartuig betreft, de logboeken alsmede de technische administratie of daarmee overeenkomende documentatie;
- i. een lijst met maximale bedrijfstijden tussen twee revisies van de verschillende vliegtuigonderdelen, met uitzondering van sportvliegtuigen.

§ 8 Toezicht op het luchtvaartmaterieel

Artikel 93

1. Op de bouw van luchtvaartuigen, waarvoor een bewijs van luchtwaardigheid is aangevraagd, wordt overheidstoezicht uitgeoefend.
2. Behoudens in de door de Minister aan te geven gevallen, wordt:
  - a. het luchtvaartuig vervaardigd door of onder toezicht van een hiertoe erkend bedrijf als bedoeld in artikel 98;
  - b. in het buitenland het luchtvaartuig vervaardigd onder toezicht van het daartoe bevoegde gezag van de staat, waar het bewijs van luchtwaardigheid is aangevraagd.
3. Door de Minister worden regels gesteld met betrekking tot de verplichtingen van de

aanvrager van het bewijs van luchtwaardigheid inzake de bouw van luchtvaartuigen.

Artikel 94

1. Voor de toepassing van dit artikel wordt verstaan onder:
  - a. onderhoud: periodieke werkzaamheden, niet behorende tot revisie, om een luchtvaartuig in luchtwaardige toestand of een onderdeel daarvan in deugdelijke toestand te houden, met inbegrip van de daarbij verrichte kleine en eenvoudige herstellingen;
  - b. klein onderhoud: onderhoud, dat op eenvoudige wijze uit te voeren is;
  - c. groot onderhoud: onderhoud, dat niet op eenvoudige wijze uit te voeren is en dat tenminste geschiedt volgens daarop betrekking hebbende, goedgekeurde inspectiestaten;
  - d. revisie: periodieke werkzaamheden om een luchtvaartuig in luchtwaardige toestand of een onderdeel daarvan in deugdelijke toestand te houden en waarbij het luchtvaartuig of het onderdeel geheel of nagenoeg geheel wordt gedemonteerd, met inbegrip van de daarbij verrichte herstellingen;
  - e. belangrijke herstellingen: werkzaamheden om een defect of beschadigd luchtvaartuig of onderdeel daarvan te herstellen en welke, indien niet op de juiste wijze uitgevoerd, in een niet te verwaarlozen mate invloed hebben op de luchtwaardigheid van het luchtvaartuig of de deugdelijkheid van het onderdeel;
  - f. kleine herstelling: een herstelling, niet zijnde een belangrijke herstelling.
2. De eigenaar of houder van een luchtvaartuig draagt zorg dat het luchtvaartuig voor de aanvang van elke vlucht in luchtwaardige toestand verkeert en dat de voorgeschreven instrumenten, installaties, uitrusting en de hiermee verband houdende noodvoorzieningen in goede staat verkeren, met inachtneming van dit artikel en door de directeur ter zake gegeven aanwijzingen.
3. Behoudens in de door de Minister aan te geven gevallen worden:
  - a. klein onderhoud, kleine herstellingen en belangrijke herstellingen van luchtvaartuigen, die op eenvoudige wijze uit te voeren zijn, verricht door of onder toezicht van de houder van een geldig bewijs van bevoegdheid als grondwerktuigkundige of door of onder toezicht van een erkend bedrijf als bedoeld in artikel 98.
  - b. groot onderhoud, revisies en belangrijke herstellingen van luchtvaartuigen, die niet op eenvoudige wijze uit te voeren zijn, verricht door of onder toezicht van een hiertoe erkend bedrijf als bedoeld in artikel 98 of door een daartoe gemachtigde persoon van het erkende bedrijf waardoor of onder toezicht waarvan de werkzaamheden zijn verricht.
4. Degene door wie of onder wiens toezicht de werkzaamheden zijn verricht legt zijn bevindingen en de verrichte werkzaamheden schriftelijk vast dan wel stelt hiervan een verslag op. Hij ondertekent de schriftelijke vaststelling dan wel het verslag.
5. De eigenaar of houder stelt na het verrichten van periodiek onderhoud, doch voordat het luchtvaartuig of onderdeel daarvan weer in gebruik wordt genomen, een verklaring op, de onderhoudsverklaring, dat overeenkomstig de bij of krachtens dit artikel gegeven aanwijzingen is gehandeld.
6. Door de houder van een bewijs van bevoegdheid als grondwerktuigkundige door wie of onder wiens toezicht de werkzaamheden krachtens het derde lid zijn verricht, of door de daartoe gemachtigde persoon van het erkende bedrijf waardoor of onder welks toezicht deze werkzaamheden zijn verricht, wordt de onderhoudsverklaring ondertekend indien deze correct wordt bevonden en wordt daarop aangegeven wanneer uiterlijk de eerstvolgende onderhoudsverklaring moet worden opgesteld.
7. Een exemplaar van de onderhoudsverklaring wordt gedurende ten minste twee jaar na de datum van afgifte bewaard.

8. De eigenaar of houder stelt na het verrichten van groot onderhoud, een revisie of een belangrijke herstelling, doch voordat het luchtvaartuig of onderdeel daarvan weer in gebruik wordt genomen, een verklaring op dat bij bedoelde werkzaamheden overeenkomstig de bij of krachtens dit artikel gegeven aanwijzingen is gehandeld.
9. De verklaring wordt, indien deze correct wordt bevonden, ondertekend door degene door wie of onder wiens toezicht de werkzaamheden, bedoeld in het derde lid, zijn verricht.
10. Deze verklaring is evenwel niet vereist, indien een onderhoudsverklaring als bedoeld in het vijfde lid wordt opgesteld.
11. Indien ten aanzien van het onderhoud, de revisie of herstelling een onderzoek wordt ingesteld door de directeur, zijn de krachtens artikel 84, derde lid, gestelde regels van toepassing.

Artikel 95

1. Wijzigingen van luchtvaartuigen worden door de directeur goedgekeurd volgens door de Minister vastgestelde regels. Op de uitvoering van de wijzigingen is artikel 94, derde en vierde lid, van toepassing.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op wijzigingen, welke de luchtwaardigheid niet of in te verwaarlozen mate beïnvloeden.
3. Indien als gevolg van wijzigingen naar het oordeel van de directeur van een op de hoofdpunten gewijzigd ontwerp sprake is, wordt het luchtvaartuig als een nieuw type beschouwd.

Artikel 96

1. Van het verbod, gesteld in artikel 2, eerste lid, onderdelen c en d, van de Luchtvaartlandsverordening kan door de Minister ontheffing worden verleend voor proefvluchten, waaronder in dit landsbesluit worden verstaan vluchten, welke worden uitgevoerd ter beproeving van de eigenschappen en goede werking van een luchtvaartuig alsmede voor de levering van het bewijs van voldoen aan de luchtwaardigheidsvoorschriften.
2. Een ontheffing kan onder beperkingen worden verleend.
3. Aan een ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden.

§ 9 Schade aan luchtvaartuigen

Artikel 97

1. Door de inspecteur kan de opstijging van een Nederlands-Antilliaans luchtvaartuig worden belet, wanneer het luchtvaartuig schade heeft opgelopen en stelt- zo nodig onder voorwaarden- vast wanneer het luchtvaartuig weer mag opstijgen.
2. Door de inspecteur wordt een verbod opgelegd aan Nederlands Antilliaanse luchtvaartuigen, waarvan is vastgesteld dat deze wegens de ernst van de opgelopen schade niet kunnen opstijgen.
3. De luchtvaartuigen, bedoeld in het tweede lid, worden door de eigenaar of houder conform de bestaande voorschriften weer in luchtwaardige toestand gebracht.
4. De inspecteur kan de opstijging van een buitenlands luchtvaartuig beletten indien het luchtvaartuig niet luchtwaardig wordt bevonden wegens opgelopen schade.
5. Indien de opstijging van een buitenlands luchtvaartuig is belet omdat dat luchtvaartuig niet

luchtwaardig is bevonden wegens de opgelopen schade, wordt het bevoegde gezag van de Staat, waar dat luchtvaartuig is ingeschreven, onmiddellijk van deze maatregel in kennis gesteld onder vermelding van alle voor de beoordeling van de luchtwaardigheid nodige bijzonderheden. Dit gezag beslist of en onder welke voorwaarden mag opstijgen.

6. Indien de schade, bedoeld in het vijfde lid, van zodanige ernstige aard is dat het buitenlandse luchtvaartuig conform de voorschriften van de Staat van registratie in luchtwaardige toestand moet worden hersteld, legt de inspecteur een verbod op tot opstijging, totdat het luchtvaartuig weer in luchtwaardige toestand verkeert.
7. Wanneer een luchtvaartuig schade heeft opgelopen, berust de beoordeling of het luchtvaartuig in luchtwaardige toestand verkeert bij de inspecteur.
8. In bijzondere gevallen kan de Staat van registratie, nadat overleg is gepleegd met de terzake bevoegde instantie, bepalen dat het luchtvaartuig zo spoedig mogelijk wordt hersteld of restricties opleggen waaronder het luchtvaartuig kan worden toegelaten zonder passagiers aan boord te vliegen naar een luchthaven waar de herstelwerkzaamheden kunnen worden uitgevoerd.
9. Het vijfde lid blijft buiten toepassing ten aanzien van een luchtvaartuig, dat de nationaliteit voert van een Staat die niet is aangesloten bij het Verdrag. In dat geval wordt door de Minister beslist of het luchtvaartuig mag opstijgen.

§ 10 Erkenning van bedrijven

Artikel 98

1. Een bewijs van erkenning wordt afgegeven ten behoeve van een bedrijf dat werkzaamheden verricht verband houdende met de luchtwaardigheid van luchtvaartuigen, indien en ten genoegen van de directeur is aangetoond dat het voldoende waarborgen biedt voor:
  - a. een goede uitvoering van de werkzaamheden waarvoor de erkenning is aangevraagd;
  - b. een nauwgezette naleving van de door de Minister vast te stellen regels voor de erkenning van bedrijven en van de overige bepalingen met betrekking tot de luchtwaardigheid van luchtvaartuigen, voor zover deze van toepassing zijn op de betrokken werkzaamheden, en
  - c. een nauwgezette naleving van de bepalingen in deel D en E van de Manual of Procedures for an Airworthiness Organisation, Doc. 9389/AN-919.
2. Tot de werkzaamheden, bedoeld in het eerste lid, kunnen behoren:
  - a. het vervaardigen van in luchtvaartuigen te gebruiken materialen en halfproducten;
  - b. het vervaardigen, onderhouden, reviseren, herstellen en wijzigen van in luchtvaartuigen te gebruiken onderdelen en uitrustingsstukken;
  - c. het keuren van in luchtvaartuigen te gebruiken onderdelen, uitrustingsstukken, materialen en halfproducten;
  - d. het uitoefenen van toezicht op de werkzaamheden, genoemd in onderdelen a en b, welke zijn verricht door derden;
  - e. het geheel of gedeeltelijk beoordelen van de luchtwaardigheid en deugdelijkheid.
3. De erkenning van bedrijven die elders zijn gevestigd en aldaar door het bevoegde gezag zijn erkend, kan door de directeur worden gelijkgesteld met de erkenning voor het verrichten van werkzaamheden, bedoeld in het tweede lid, welke volgens de erkenning in het land van vestiging mogen worden verricht.
4. Op het bewijs van erkenning wordt aangegeven waarop deze betrekking heeft alsmede de geldigheidsduur.
5. De aanvraag voor een erkenning geschiedt door indiening bij de directeur van een behoorlijk

ingevuld en ondertekend formulier, waarvan exemplaren kosteloos bij de directie verkrijgbaar zijn.

§ 10 Slepen

Artikel 99

Door de Minister worden regels gesteld ten aanzien van het in de lucht slepen van een luchtvaartuig, een sleepnet of een ander voorwerp.

HOOFDSTUK 5 VLUCHTUITVOERING

§ 1 Algemeen

Artikel 100

Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt verstaan onder inspecteur: de vliegtechnische inspecteur van de directie.

Artikel 101

De bij of krachtens dit hoofdstuk vastgestelde bepalingen zijn van toepassing op:

- a. Nederlands-Antilliaanse luchtvaartuigen waar zij zich ook bevinden voor zover deze bepalingen niet in strijd zijn met de wetgeving van het gebied waar het luchtvaartuig zich bevindt;
- b. buitenlandse luchtvaartuigen binnen de Nederlandse Antillen, waar dit uitdrukkelijk is voorgeschreven.

Artikel 102

1. Indien het stuurhutpersoneel van een luchtvaartuig uit meer dan één lid bestaat, wijst de houder een bestuurder, die bevoegd is aan boord van het luchtvaartuig dienst te doen als eerste bestuurder aan als gezagvoerder.
2. In het journaal, bedoeld in artikel 106, tweede lid, wordt de aanwijzing vóór de aanvang van elke vlucht aangetekend, alsmede elke wijziging in de gezagvoering tijdens de vlucht.
3. Het is verboden tijdens de vlucht als lid van het stuurhutpersoneel aan boord te zijn van een luchtvaartuig ten aanzien waarvan niet aan het bepaalde in het eerste lid is voldaan.

Artikel 103

1. De gezagvoerder is gedurende de vlucht van het luchtvaartuig verantwoordelijk voor de vluchtuitvoering en voor de veiligheid van het luchtvaartuig en de inzittenden daarvan.
2. De gezagvoerder is bevoegd de nodige maatregelen te nemen ter waarborging van de veiligheid van de vlucht, alsmede tot het nemen van alle redelijke maatregelen, vrijheidsbeperking daaronder begrepen, ter verzekering van de orde en discipline aan boord en teneinde personen die de orde verstoren of de veiligheid van de vlucht in gevaar brengen aan de bevoegde autoriteiten over te dragen.

3. De gezagvoerder draagt zorg dat:
  - a. tijdens de start en de landing ieder lid van het stuurhutpersoneel, dat betrokken is bij de bediening van het luchtvaartuig, zich op zijn post in de stuurhut bevindt;
  - b. tijdens de start en de landing alle inzittenden het voor hen bestemde veiligheidstuig hebben omgecord;
  - c. tijdens de vlucht ieder lid van het stuurhutpersoneel, dat betrokken is bij de bediening van het luchtvaartuig, zich op zijn post in de stuurhut bevindt, behalve wanneer diens afwezigheid noodzakelijk is in verband met de uitvoering van taken ten behoeve van de vluchtuitvoering of voor persoonlijke verzorging;
  - d. ieder lid van het stuurhutpersoneel dat tijdens de vlucht op zijn post in de stuurhut of op de zitplaats van de bestuurder of de boordwerktuigkundige bevindt, het voor die zitplaats bestemde veiligheidstuig heeft omgecord;
  - e. indien zulks op grond van bijzondere omstandigheden als turbulentie of noodtoestand gedurende een vlucht als voorzorgsmaatregel noodzakelijk is, alle door de eigenaar of houder in desbetreffende instructies aangewezen personen van het boordpersoneel het voor hen bestemde veiligheidstuig hebben omgecord;
  - f. ieder lid van het kajuitpersoneel belast met taken bij een noodevacuatie zich tijdens de start en landing bevindt op de toegewezen zitplaats, alsmede wanneer de gezagvoerder zulks opdraagt.
4. De gezagvoerder is bevoegd de passagiers tijdens de vlucht aanwijzingen te geven. Het niet opvolgen van deze aanwijzingen levert een strafbaar feit op.
5. De gezagvoerder draagt zorg dat in een noodtoestand de passagiers worden ingelicht omtrent de door hen te volgen handelwijze.
6. De gezagvoerder kan van de verplichting, bedoeld in het derde lid, onderdeel b, afwijken indien:
  - a. de afwijking ten hoogste twee van de hieronder bedoelde personen betreft, zijnde:
    - 1° de boordwerktuigkundige, die op directe wijze deel moet kunnen nemen aan de vluchtuitvoering;
    - 2° een persoon, die niet of niet in directe zin deelneemt aan de vluchtuitvoering, maar wiens aanwezigheid in de stuurhut in verband met hun taak in de luchtvaart gewenst is.
  - b. te allen tijde voor ieder van de personen, bedoeld in onderdeel a, een plaats voorzien van een veiligheidstuig aan boord van het luchtvaartuig beschikbaar is; en
  - c. slechts wordt afgeweken voor zover de veiligheid van de vlucht daardoor niet in gevaar kan worden gebracht.

Artikel 104

1. Het is verboden in een luchtvaartuig te vervoeren of te doen vervoeren:
  - a. personen, die kennelijk gevaarlijk zijn voor de veiligheid of gezondheid van de overige inzittenden, tenzij zodanige personen onder toezicht staan van deskundige begeleiders en de voor de veiligheid en de gezondheid van inzittenden vereiste voorzorgen in acht worden genomen.
  - b. dieren, tenzij de door de Minister vast te stellen regels in acht worden genomen.
2. Het is verboden in een luchtvaartuig te vervoeren of te doen vervoeren of ten vervoer aan te bieden gevaarlijke stoffen, met uitzondering van:
  - a. die, welke nodig zijn voor de uitvoering en veiligheid van de vlucht;
  - b. gevaarlijke stoffen, waaronder radio-actieve stoffen, indien de door de Minister vastgestelde normen en methoden ingevolge de Bijlage 18 van het Verdrag in acht

worden genomen;

3. Indien in het luchtvaartuig personen, dieren of stoffen als bedoeld in het eerste en tweede lid worden vervoerd, stelt de houder van het luchtvaartuig vóór de aanvang van de vlucht de gezagvoerder uitdrukkelijk van dit feit in kennis.
4. Het bepaalde in het eerste, tweede en derde lid is tevens van toepassing op buitenlandse luchtvaartuigen binnen de Nederlandse Antillen.

Artikel 105

1. Het is verboden een vliegtuig brandstof te doen innemen tijdens het instappen, aan boord zijn of uitstappen van passagiers, tenzij:
  - a. het aanwezige boordpersoneel in staat is een evacuatie van het vliegtuig efficiënt te bewerkstelligen;
  - b. het vliegtuig is voorzien van een radioinstallatie voor communicatie, waarmee berichtenwisseling wordt onderhouden met de op het tanken toezicht houdende grondbemannig.
2. Het is verboden een vliegtuig te taxiën op het verkeersplatform van een luchtvaartterrein, anders dan door een persoon die:
  - a. daartoe toestemming heeft verkregen van de houder van het vliegtuig of diens vertegenwoordiger;
  - b. houder is van een daartoe vereist bewijs van bevoegdheid;
  - c. bevoegd is tot bediening van de radiotelefoon indien radiocommunicatie is vereist bij of krachtens wettelijke regeling;
  - d. instructie heeft ingewonnen omtrent ligging van het luchtvaartterrein alsmede alle informatie benodigd om te voldoen aan de operationele standaard, vereist voor een veilige vliegtuigbeweging op het luchtvaartterrein.

Artikel 106

1. De gezagvoerder van een luchtvaartuig voert bij elke vlucht de volgende bescheiden mee:
  - a. het bewijs van inschrijving, bedoeld in artikel 3, van Luchtvaartlandsverordening behoudens in gevallen als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdelen a en b, van de Luchtvaartlandsverordening;
  - b. het bewijs van luchtwaardigheid of van gelijkstelling, bedoeld in artikel 5 van de Luchtvaartlandsverordening behoudens in gevallen als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdelen a en b, van de Luchtvaartlandsverordening;
  - c. de op het luchtvaartuig betrekking hebbende gebruiksbepalingen, -aanwijzingen en -gegevens in een door de directeur goedgekeurde vorm of in de vorm van een door de directeur goedgekeurd vlieghandboek;
  - d. het bewijs van bevoegdheid of van gelijkstelling, bedoeld in artikel 7 van de Luchtvaartlandsverordening van ieder lid van het stuurhutpersoneel van het luchtvaartuig, behoudens in gevallen als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdelen a en b, van de Luchtvaartlandsverordening;
  - e. het journaal, bedoeld in het tweede lid;
  - f. de bij de radio-installatie van het luchtvaartuig behorende machtiging waarop staat vermeld dat degene op wiens naam het luchtvaartuig is ingeschreven in het bezit is van de machtiging, bedoeld in het Landsbesluit radio-elektrische inrichtingen (P.B. 1998, no. 18).
2. De gezagvoerder van een luchtvaartuig houdt een journaal bij.

3. Ten aanzien van een Nederlands-Antilliaans luchtvaartuig geschiedt dit tijdens of dadelijk na afloop van elke vlucht in daartoe bestemde boeken of op de daartoe bestemde formulieren, waarvan de modellen door de Minister zijn goedgekeurd en met inachtneming van de door de Minister vast te stellen regels.

Artikel 107

1. De gezagvoerder van een luchtvaartuig draagt zorg, dat bij elke internationale verkeersvlucht:
  - a. wordt medegevoerd een exemplaar van de laatste voor het betrokken luchtvaartuig opgestelde onderhoudsverklaring, bedoeld in artikel 94, vijfde lid;
  - b. waarbij het luchtvaartuig lading vervoert, in het luchtvaartuig een manifest en waar nodig een gespecificeerde verklaring omtrent die lading aanwezig is.
2. Door de Minister kunnen aanwijzingen omtrent de vorm en inhoud van de in het eerste lid, onderdeel b, voorgeschreven documenten worden gegeven.

Artikel 108

De gezagvoerder of de houder van een luchtvaartuig stelt de directeur zo spoedig mogelijk in kennis van enig ongeval met het luchtvaartuig, dat verwonding of dood van een of meer personen dan wel belangrijke schade aan het luchtvaartuig of aan eigendommen van derden ten gevolge heeft gehad.

Artikel 109

1. De gezagvoerder meldt de tijdens de vlucht waargenomen omstandigheden, die gevaar voor de luchtvaart opleveren, zo spoedig mogelijk aan de daarvoor in aanmerking komende luchtvaartautoriteiten en verstrekt hierbij die gegevens die van belang kunnen zijn voor de veiligheid van andere luchtvaartuigen.
2. Indien een noodtoestand enig lid van het boordpersoneel noopt tot handelingen, die inbreuk maken op plaatselijke voorschriften of regelingen, stelt de gezagvoerder de daarvoor aangewezen autoriteiten van de Staat, binnen het gebied waarvan het voorval plaats heeft of heeft gehad hiervan onverwijld op de hoogte.
3. De gezagvoerder legt zo spoedig mogelijk en ten hoogste binnen tien dagen een rapport betreffende het voorval over aan de directeur, en op een daartoe strekkend verzoek zo spoedig mogelijk aan de luchtvaartautoriteiten, bedoeld in het eerste lid.
4. In geval van wederrechtelijke inmenging in de vluchtuitvoering, dient de gezagvoerder dienaangaande onmiddellijk een rapport in bij de directeur.

Artikel 110

De houder van het luchtvaartuig zorgt ervoor dat de uitvoering van vluchten geschiedt met inachtneming van de op het betrokken luchtvaartuig betrekking hebbende gebruiksbeperkingen.

Artikel 111

1. De Minister kan ontheffing verlenen van de bij of krachtens dit hoofdstuk gestelde verboden of geboden.
2. Aan de ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden.

3. Een ontheffing kan onder beperkingen worden verleend.

§ 2 Verkeersvluchten

Artikel 112

1. Onverminderd paragraaf 1 van dit hoofdstuk zijn de artikelen 113 tot en met 123 van paragraaf 2 uitsluitend van toepassing op verkeersvluchten, niet zijnde rondvluchten.
2. Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt voor wat betreft het ongeregelde luchtvervoer met hefschroefvliegtuigen mede verstaan onder luchtvaartterreinen: terreinen, voor zover krachtens artikel 26, tweede lid, van de Luchtvaartlandsverordening het in het eerste lid van dat artikel gestelde verbod niet van toepassing is.
3. Voor de toepassing van deze paragraaf wordt verstaan onder "goedgekeurd":
  - a. voor wat betreft Nederlands-Antilliaanse luchtvaartuigen en hier te lande gevestigde luchtvaartmaatschappijen:
goedgekeurd door de Minister;
  - b. voor wat betreft buitenlandse luchtvaartuigen:
goedgekeurd door het bevoegde gezag van de Staat, waar de luchtvaartuigen zijn ingeschreven;

Artikel 113

1. De vergunning tot vluchtuitvoering wordt niet afgegeven, gewijzigd of verlengd dan nadat de ondernemer ten genoegen van de Minister heeft aangetoond dat hij de verplichtingen, voortvloeiend uit dit landsbesluit, strekkend tot het op veilige wijze verrichten van het luchtvervoer, nakomt zodanig dat:
  - a. een voldoende bekwaamheid van het boordpersoneel is verzekerd;
  - b. een stelsel van aanwijzingen en gegevens is verkregen, dat bij behoorlijke toepassing door de gezagvoerder en het overige boordpersoneel leidt tot een veilige vluchtuitvoering; en
  - c. de luchtwaardigheid van de te gebruiken vliegtuigen is verzekerd.
2. De ondernemer toont voor de beoordeling van de afgifte van de vergunning tot vluchtuitvoering en bij wijziging of verlenging van deze, aan dat de operationele zeggenschap bij hem berust.
3. Aan een vergunning tot vluchtuitvoering kunnen voorschriften worden verbonden.
4. Een vergunning tot vluchtuitvoering kan onder beperkingen worden verleend.
5. De geldigheidstermijn van de vergunning tot vluchtuitvoering bedraagt ten hoogste drie jaren, doch loopt uiterlijk tot de datum waarop de geldigheidstermijn van de vergunning, verleend krachtens artikel 8, eerste lid, van de Luchtvaartlandsverordening afloopt.
6. Door de Minister worden regels gesteld met betrekking tot de uitvoering van het in dit artikel bepaalde.

Artikel 114

Door de Minister worden regels gesteld ten aanzien van de voorbereiding en uitvoering van vluchten met inbegrip van regels voor de instrumenten, uitrustingsstukken en installaties, welke naar gelang het type van het luchtvaartuig, de aard van de vlucht en omstandigheden, waaronder de vlucht wordt uitgevoerd, aan boord van het luchtvaartuig aanwezig en voor het gebruik gereed moeten zijn.

Artikel 115

Door de Minister worden regels gesteld ten aanzien van de werk- en rusttijden van de leden van het stuurhutpersoneel van Nederlands-Antilliaanse luchtvaartuigen.

Artikel 116

De leden van het stuurhutpersoneel, die werkzaamheden verrichten welke nodig zijn voor het uitvoeren van de vlucht, maken voortdurend gebruik van ademhalingszuurstof, wanneer zij in de omstandigheden verkeren, waarvoor krachtens de ingevolge artikel 114 gestelde regels voor hen ademhalingszuurstof aan boord aanwezig moet zijn.

Artikel 117

De gezagvoerder rapporteert op daartoe strekkend verzoek van de meteorologische dienst, op aangegeven tijden of posities tijdens de vlucht, de meteorologische omstandigheden of doet deze rapporteren, tenzij zulks de veiligheid van de vluchtuitvoering in gevaar brengt.

Artikel 118

1. De samenstelling van het stuurhutpersoneel voldoet aan hetgeen daaromtrent is bepaald in het vluchthandboek, het vlieghandboek als bedoeld in artikel 106, eerste lid, onderdeel c, en aan de krachtens artikel 115 vastgestelde regels ten aanzien van de werk- en rusttijden.
2. Onverminderd het gestelde in het eerste lid, bestaat het stuurhutpersoneel van een luchtvaartuig met een maximale startmassa van meer dan 5700 kilogram ten minste uit een eerste en een tweede bestuurder.
3. Onverminderd het gestelde in het eerste lid, bestaat behoudens het gestelde in het vierde lid, het stuurhutpersoneel van een luchtvaartuig met een maximale startmassa van 5700 kilogram of minder, tijdens IFR-vluchten ten minste uit een eerste en een tweede bestuurder.
4. Onverminderd het gestelde in het eerste lid, kan tijdens IFR-vluchten met vleugelvliegtuigen met een maximale startmassa van 5700 kilogram of minder en anders dan voorzien van turbinastralmotoren of een drukkajuit, waarmee geen personen worden vervoerd, volstaan worden met één bestuurder, indien:
  - a. de ondernemer in het vluchthandboek een trainingsprogramma vastlegt met betrekking tot de vluchtuitvoering door één bestuurder, waarin aandacht wordt gegeven aan de stuurhutprocedures voor:
    - 1° motorbediening;
    - 2° gebruik stuurhutcontrolelijsten;
    - 3° communicatie met de luchtverkeersleiding;
    - 4° vertrek en nadering;
    - 5° gebruik automatische piloot;
    - 6° vermindering administratieve werkzaamheden tijdens de vlucht;
  - b. de bestuurder zijn bedrevenheid in het als enig bestuurder uitvoeren van IFR-vluchten aantoonbaar door het afleggen van de proeve van bekwaamheid op het betreffende vliegtuigtype onder omstandigheden overeenkomend met de vluchtuitvoering door één bestuurder;
  - c. de bestuurder minimaal over de navolgende vliegervaring beschikt:
    - 1° totaal van 200 vliegen;

- 2° 75 vlieguren als eerste bestuurder;
  - 3° 50 vlieguren blindvliegen op meermotorige vliegtuigen;
  - d. de weerminima voor de aan te vliegen luchtvaartterreinen, alsmede voor de aangegeven uitwijkhavens worden voor wat betreft de beslissingshoogte en de minimum dalingshoogte respectievelijk zichtbare baanlengte ten minste verhoogd met 30 meter respectievelijk 400 meter ten opzichte van de waarden, die gelden bij een vluchtuitvoering met twee bestuurders voor de betreffende vliegtuigcategorie voor de bestemming en de aangegeven uitwijkhavens;
  - e. de werk- en rusttijden van een bestuurder, die als enig bestuurder optreedt, zijn in overeenstemming met het bij of krachtens artikel 115 bepaalde, met dien verstande dat de berekende maximum gecorrigeerde vliegwerktijd 75% of minder bedraagt dan die van een vluchtuitvoering met twee bestuurders;
  - f. behalve de instrumenten, waarmee het vliegtuig dient te zijn uitgerust tijdens een IFR-vlucht, is het vliegtuig tevens voorzien van:
    - 1° een automatische piloot, met langs- en dwarsbesturing geschikt voor hoogte- en koerskoppeling en voor een gekoppelde instrumentnadering;
    - 2° een kaartenhouder op het stuurwiel, voorzien van verlichting;
    - 3° een hoofdtelefoon, waaraan bevestigd een microfoon alsmede een zendknop op het stuurwiel;
  - g. de uitrusting, bedoeld in onderdeel f, voor de aanvang van de vlucht in gebruiksgereede toestand is, met uitzondering van de verlichting van de kaartenhouder tijdens vluchten overdag.
5. De eerste en de tweede bestuurder zijn bevoegd de radioinstallatie te bedienen.
  6. Door de Minister worden nadere regels gesteld ten aanzien van de aanwijzing als gezagvoerder.
  7. Het is verboden een vlucht aan te vangen of te doen aanvangen, indien niet is voldaan aan het bepaalde in of krachtens dit artikel.

Artikel 119

De ondernemer stelt ten genoegen van de Minister het minimum aantal leden kajuitpersoneel vast voor elk door hem gebruikt type luchtvaartuig, gebaseerd op de capaciteit of het aantal te vervoeren passagiers, dat is vereist ten einde in geval van een noodlanding een veilige en vlugge evacuatie te bewerkstelligen.

Artikel 120

Door de Minister worden regels gesteld ten aanzien van de werk- en rusttijden van de leden van het kajuitpersoneel.

Artikel 121

Door de Minister worden regels gesteld ten aanzien van de geoefendheid van het kajuitpersoneel.

Artikel 122

1. Een vluchtadviseur, die werkzaamheden verricht in verband met de vluchtvoorbereiding en de vluchtuitvoering als omschreven in het handboek voor de vluchtadviseur, is in het bezit

van een geldig certificaat afgegeven door de ondernemer.

2. De vluchtadviseur heeft de volgende verplichtingen:
  - a. de gezagvoerder ter zijde te staan bij de vluchtvoorbereiding en hem hiervoor de benodigde gegevens te verstrekken;
  - b. de gezagvoerder bij te staan door het gereedmaken van het navigatieplan en het vliegplan, bedoeld in bijlage 2 van het Verdrag, en bij de desbetreffende luchtverkeersdienst in te dienen;
  - c. de gezagvoerder tijdens de vlucht langs de daartoe aangewezen kanalen inlichtingen te verstrekken, welke noodzakelijk kunnen zijn voor een veilige uitvoering van de vlucht; en
  - d. in geval van nood de in het vluchthandboek vermelde procedures in gang te zetten.
3. De vluchtadviseur vermijdt bij de uitvoering van zijn taak elke handeling, die in strijd zou kunnen zijn met de toepasselijke procedures met betrekking tot de luchtverkeersdienstverlening, de luchtvaartmeteorologische dienstverlening en de luchtvaarttelecommunicatie.

Artikel 123

De gezagvoerder rapporteert aan het einde van de vlucht alle bekende en vermoede gebreken van het luchtvaartuig aan de ondernemer.

Artikel 124

1. De ondernemer voorziet in een organisatie met geoefend personeel alsmede werkplaatsen, uitrusting en installaties, ten einde de bij hem in gebruik zijnde luchtvaartuigen in een luchtwaardige toestand houden.
2. De ondernemer waarborgt dat het onderhoud, de revisies, de herstellingen en de wijzigingen aan de bij hem in gebruik zijnde luchtvaartuigen worden uitgevoerd in overeenstemming met het in of krachtens het hoofdstuk III bepaalde en in de onderhoudshandleiding bedoeld in het derde lid.
3. De ondernemer stelt een onderhoudshandleiding vast die het onderhoud beschrijft van bij hem in gebruik zijnde luchtvaartuigen en in elk geval de volgende gegevens of instructies bevat:
  - a. de gang van zaken bij het bedrijfsgereedmaken, het onderhoud, de revisie en de herstelling van luchtvaartuigen;
  - b. de frequentie van deze werkzaamheden;
  - c. de taakomschrijving van het bij deze werkzaamheden betrokken personeel;
  - d. de bij deze werkzaamheden toegepaste werkwijze, alsmede de aanwijzingen bedoeld in artikel 94, tweede lid;
  - e. de wijze, waarop een onderhoudsverklaring, bedoeld in artikel 94, vijfde lid, tot stand komt, de omstandigheden, waaronder deze verklaring ongeldig wordt en een vermelding welk personeel deze verklaring mag tekenen.
4. De ondernemer maakt de onderhoudshandleiding, alsmede elke aanvulling of wijziging hiervan, schriftelijk bekend en stelt ieder personeelslid dat met het onderhoud is belast, in kennis van de voor dat lid van belang zijnde delen van de onderhoudshandleiding.
5. De ondernemer zorgt ervoor dat het met het onderhoud belaste personeel wordt onderricht met betrekking tot de gebezigde onderhoudsmethoden, in het bijzonder indien nieuwe luchtvaartuigen dan wel nieuwe of ongewone uitrusting in gebruik worden genomen.

Artikel 125

Door de Minister worden regels gesteld ten aanzien van de voorbereiding en uitvoering van rondvluchten met inbegrip van regels voor de instrumenten, uitrustingsstukken en installaties, welke naar gelang het type luchtvaartuig, de aard van de rondvlucht en de omstandigheden waaronder de rondvlucht wordt uitgevoerd, aan boord van het luchtvaartuig aanwezig en voor het gebruik gereed moeten zijn.

§ 3 Niet-verkeersvluchten

Artikel 126

Onverminderd paragraaf 1 van dit hoofdstuk zijn de voorschriften van deze afdeling uitsluitend van toepassing op niet-verkeersvluchten.

Artikel 127

Door de Minister worden regels gesteld ten aanzien van de voorbereiding en uitvoering van de vluchten, met inbegrip van regels voor de instrumenten, uitrustingsstukken en installaties, welke naar gelang het type luchtvaartuig, de aard van de vlucht en de omstandigheden, waaronder de vlucht wordt uitgevoerd, aan boord van het luchtvaartuig aanwezig en voor het gebruik gereed moeten zijn.

Artikel 128

Tijdens een vlucht met een vliegtuig, waarvan het maximaal toegelaten totaalgewicht meer dan 5700 kg bedraagt, omvat het stuurhutpersoneel ten minste zowel een eerste als een tweede bestuurder.

HOOFDSTUK 6

SAMENWERKINGSOVEREENKOMSTEN MET ANDERE LANDEN

Artikel 129

1. Wanneer een of meer in het Nederlands-Antilliaanse nationaliteitsregister ingeschreven luchtvaartuigen ingevolge een lease-, charter, of ruilovereenkomst of soortgelijke regeling wordt geëxploiteerd door een luchtvaartmaatschappij of een luchtvaartonderneming, welke haar hoofdkantoor of, bij afwezigheid daarvan, haar vaste woonplaats heeft in een buiten de Nederlandse Antillen gelegen Staat welke aangesloten is bij het Verdrag kunnen de functies en taken met betrekking tot de luchtverkeersregels, het bewijs van luchtwaardigheid annex radiovergunning behorende bij het betreffende luchtvaartuig, alsmede het bewijs van bevoegdheid en de bevoegdverklaringen van het stuurhutpersoneel geheel of ten dele worden overgedragen, teneinde de Staat van Operatie in staat te stellen toezicht hierop uit te oefenen.
2. Het bepaalde in het eerste lid is van overeenkomstige toepassing op buitenlandse luchtvaartuigen van een Staat welke aangesloten is bij het Verdrag, die ingevolge een lease-, charter, of ruilovereenkomst of soortgelijke regeling worden geëxploiteerd door een luchtvaartmaatschappij of luchtvaartonderneming, waarvan haar hoofdkantoor of, bij afwezigheid daarvan, haar vaste woonplaats in de Nederlandse Antillen is gelegen.

3. De overdracht van functies en taken aan de Staat van Operatie, bedoeld in het eerste lid, geschiedt op basis van een bilaterale overeenkomst.
4. Overeenkomsten als bedoeld in het eerste lid kunnen tevens worden aangegaan met betrekking tot luchtvaartuigen, welke geëxploiteerd worden door op te richten organisaties voor de gezamenlijke exploitatie van luchtvervoer of internationale exploitatiebureaus, dan wel van het gemeenschappelijk uitoefenen van luchtdiensten op enige route of in enig gebied.
5. Aan de sluiting van een overeenkomst als bedoeld in het derde en vierde lid gaat een evaluatie van de normen en voorschriften vooraf, zulks met inachtneming van de regels inzake gelijkstelling van buitenlandse bewijzen van luchtwaardigheid en buitenlandse bewijzen van bevoegdheid zoals opgenomen in dit landsbesluit.

HOOFDSTUK 7 LUCHTVAARTTERREINEN

§ 1 Algemeen

Artikel 130

1. De bepalingen in dit hoofdstuk zijn van toepassing op alle burgerlijke luchtvaartterreinen in de Nederlandse Antillen.
2. De zorg voor de uitvoering van de in dit hoofdstuk genoemde bepalingen berust bij de exploitant van het luchtvaartterrein.

Artikel 131

1. De aanleg van een luchtvaartterrein is ter beoordeling door de Minister zodanig, dat luchtvaartuigen daarvan een veilig gebruik kunnen maken. Hiertoe worden desgevraagd gegevens overgelegd.
2. Er worden ten genoegen van de Minister voorzieningen getroffen, dat de aan- en uitvlieghoogtes zodanig zijn, dat luchtvaartuigen veilig kunnen landen op en opstijgen van het luchtvaartterrein.

Artikel 132

1. Door de Minister wordt de lengte van een baan op een luchtvaartterrein vastgesteld.
2. De minimale breedte van een baan wordt vastgesteld conform hetgeen voor de betreffende codenummer en code letter van de baan wordt aangegeven in onderstaand tabel:

Code nummer	Code letter					
	A	B	C	D	E	F
1 ^a	18m	18m	23m	-	-	-
2 ^a	23m	23m	30m	-	-	-
3	30m	30m	30m	45m	-	-
4	-	-	45m	45m	45m	60m

3. De minimale breedte van een rijbaan wordt vastgesteld conform hoofdstuk 3, paragraaf 3.8.4

van Bijlage 14 van het Verdrag.

4. Op verzoek van de exploitant kan door de Minister voor de baan of rijbaan een breedte worden toegestaan, welke kleiner is dan aangegeven in het tweede lid respectievelijk derde lid, mits:
  - a. de exploitant de afwijking met redenen omkleed heeft voorgelegd;
  - b. de exploitant een schatting van de veiligheid heeft gemaakt, die volgens de directie aan de minimale veiligheidsvereiste voldoet;
  - c. de exploitant, voorzover fysiek mogelijk, een actieplan heeft ingediend ter verbreding van de baan of rijbaan.
5. Door de Minister kunnen regels gesteld worden met betrekking tot de minimale veiligheidsvereiste.
6. De breedte van een onverharde baan en de breedte van een daarbij behorende rijbaan bedragen respectievelijk minimaal 25 m en 10 m.

Artikel 133

1. Een baan wordt in een strook in de vorm van een rechthoek aangelegd en wel zo, dat de lengteassen van de baan en de strook samenvallen dan wel evenwijdig zijn.
2. De afstand van elke einde van de baan tot de daarbij dichtstbijzijnde korte zijde van de strook, waarin de baan is gelegen, bedraagt ten minste 60 meter.
3. De afstand tussen de lengteas van een niet instrumentenbaan met als code nummer 1 en de lange zijde van een strook mag niet minder dan 30 meter bedragen.
4. De afstand tussen de lengteas van een niet instrumentenbaan met als code nummer 2 en de lange zijde van een strook mag niet minder dan 40 meter bedragen.
5. De afstand tussen de lengteas van een niet instrumentenbaan met als code nummer 3 of 4 en de lange zijde van een strook mag niet minder dan 75 meter bedragen.
6. De afstand tussen de lengteas van een instrumentenbaan met als code nummer 1 of 2 en de lange zijde van een strook mag niet minder dan 75 meter bedragen.
7. De afstand tussen de lengteas van een instrumentenbaan met als codenummer 3 of 4 en de lange zijde van een strook mag niet minder dan 150 meter bedragen.
8. Op verzoek van de exploitant kan door de Minister, indien het betreft een instrumentenbaan niet zijnde een precisiebaan, van de afstand bepaald in het zevende lid, ontheffing worden verleend in dier voege dat de afstand hiervan niet minder dan 75 meter bedraagt, mits:
  - a. de exploitant de afwijking met redenen omkleed heeft voorgelegd;
  - b. de exploitant een schatting van de veiligheid heeft gemaakt, die volgens de directie aan de minimale veiligheidsvereiste voldoet;
  - c. de exploitant een actieplan heeft ingediend ter verbreding van de strook.

Artikel 134

1. Een gedeelte of gedeelten van een luchtvaartterrein kan worden bestemd tot platform.
2. De inrichting en de regels voor het gebruik van platforms behoeven de goedkeuring van de Minister.
3. De Minister onthoudt de goedkeuring, bedoeld in het tweede lid, indien de regels voor het gebruik van het platform de orde en veiligheid van het platform naar zijn oordeel onvoldoende waarborgen bevatten.
4. Parkeer- en manoeuvreertekens moeten worden gegeven door middel van de krachtens artikel 36 van het Landsbesluit luchtverkeer vastgestelde seinen, tenzij door de Minister een afwijkende wijze van seinen is goedgekeurd.

Artikel 135

1. De exploitant draagt zorg dat op het luchtvaartterrein:
  - a. de richting van de wind duidelijk wordt aangegeven door een windzak of andere daartoe goedgekeurde middelen;
  - b. de krachtens artikel 36 van het Landsbesluit luchtverkeer vastgestelde grondtekens aanwezig zijn;
  - c. een seinvierkant is ingericht;
  - d. de grens van het landingsterrein door merkbakens wordt aangeduid, tenzij voor het landen en opstijgen uitsluitend van een verharde baan wordt gebruik gemaakt, in welk geval op 60 meter voor de drempel -gezien in de landingsrichting- merkbakens worden geplaatst;
  - e. bij een drempel van een verharde baan een getal van twee cijfers is aangebracht; dit getal geeft aan de magnetische richting van de lengteas van de baan, afgerond naar het dichtstbijzijnde tiental graden en -gezien vanuit de richting bij het landen- naar rechts gemeten van het magnetische noorden af;
  - f. op de verharde baan en de verharde rijbanen verdere markeringen zijn aangebracht conform hoofdstuk 5 “Visual aids for navigation” van bijlage 14 van het Verdrag;
  - g. hindernissen aangeduid worden conform hoofdstuk 6 “Visual aids for denoting obstacles” van bijlage 14 van het Verdrag;
  - h. delen die beperkt worden voor gebruik aangeduid worden conform hoofdstuk 7 “Visual aids for denoting restricted use areas” van bijlage 14 van het Verdrag;
  - i. de nodige uitrusting en installaties aanwezig zijn conform hoofdstuk 8 “Equipment and installations” van bijlage 14 van het Verdrag.
2. Door de Minister kan op verzoek van de exploitant ontheffing worden verleend van de aanbevelingen betreffende artikel 135, eerste lid, onderdelen g tot en met i, welke opgenomen zijn in bijlage 14 van het Verdrag, mits:
  - a. de exploitant de afwijking met redenen omkleed heeft voorgelegd;
  - b. de exploitant schriftelijk heeft aangetoond een schatting van de veiligheid te hebben gemaakt en de gedetailleerde beoordeling hiervan door de directie uitwijst dat de minimale veiligheidsniveau wordt bereikt.
3. Ten aanzien van de grondtekens, het seinvierkant, de cijfers, de dagkenmerken en kleuren, bedoeld in het eerste lid, worden door de Minister nadere voorschriften vastgesteld.

Artikel 136

1. Een luchtvaartterreinreferentiecode (codenummer en letter), die wordt bepaald bij de planning van een luchtvaartterrein, wordt vastgesteld in overeenstemming met de kenmerken van de vliegtuigen waarvoor de luchtvaartterreinvoorzieningen zijn bestemd zulks conform tabel 1.1. “Aerodrome Reference code” van hoofdstuk 1 van bijlage 14 van het Verdrag.
2. Voor een luchtvaartterrein wordt een referentiepunt vastgesteld.
3. De referentietemperatuur van een luchtvaartterrein wordt vastgesteld in graden Celsius.

Artikel 137

De hoogte van de verhevenheden op het luchtvaartterrein wordt aangegeven in meters, afgerond op een geheel getal dat de hoogte het dichtst benadert.

Artikel 138

Luchtvaartterreindimensies en daaraan gerelateerde informatie alsmede de sterkte van de banen, rijbanen en het platform worden aangegeven conform hoofdstuk 2 “Aerodrome data” van bijlage 14 van het Verdrag.

Artikel 139

Op een baan bestemd voor internationale verkeersvluchten worden de afstanden berekend van:

- a. de beschikbare baan (take-off runway available);
- b. de beschikbare baan plus de lengte van de clearway, indien aanwezig (take-off distance available);
- c. de beschikbare baan plus de lengte van de stopway indien aanwezig (accelerate stop distance available); en
- d. de beschikbare baan die geschikt is voor het landen tot het tot stilstand komen van een luchtvaartuig (landing distance available).

Artikel 140

1. Informatie met betrekking tot de toestand waarin het landingsterrein, het platform en de daarbij behorende voorzieningen zich bevinden, wordt onverwijld aan de vluchtvoorlichtingsdienst (AIS) en voor wat betreft het landingsterrein tevens aan de luchtverkeersdienst doorgegeven, opdat de noodzakelijke inlichtingen verstrekt kunnen worden aan de luchtvaartuigen, die landen of vertrekken. De informatie moet bijgewerkt zijn en veranderingen moeten onverwijld gemeld worden.
2. De toestand, waarin het landingsterrein, het platform en de daarbij behorende voorzieningen zich bevinden, worden voor wat betreft hun werking gecontroleerd en met betrekking tot zaken die van belang zijn voor vluchtvoorbereiding en vluchttuitvoering of die de prestaties van luchtvaartuigen betreffen, wordt in het bijzonder melding gemaakt van:
  - a. constructie- en onderhoudswerkzaamheden;
  - b. ruw of beschadigd oppervlak op een baan of rijbaan;
  - c. water op de baan;
  - d. andere gevaren van tijdelijke aard, daaronder begrepen geparkeerde luchtvaartuigen;
  - e. uitvallen of onregelmatige werking van een deel of van alle lichten van het luchtvaartterrein;
  - f. uitvallen van de normale of reserve energievoorziening.
3. Ten aanzien van de informatie, controles en meldingen, bedoeld in het eerste en tweede lid, kunnen door de Minister nadere voorschriften worden vastgesteld en kunnen aanwijzingen worden gegeven.

Artikel 141

Ten aanzien van het verplaatsen van onklaar geraakte luchtvaartuigen wordt door de exploitant van het luchtvaartterrein een plan opgemaakt ten aanzien van de wijze waarop het een en ander wordt uitgevoerd.

Artikel 142

1. Op een luchtvaartterrein is informatie beschikbaar met betrekking tot de mate van hulpverlening aan luchtvaartuigen en brandbestrijding.

2. Indien belangrijke wijzigingen optreden in de voorzieningen, bedoeld in het eerste lid, worden deze medegedeeld aan de desbetreffende luchtverkeersdiensten en de vluchtvoorlichtingsdienst (AIS), opdat deze diensten in staat zijn de luchtvaartuigen, die vertrekken en landen, van de noodzakelijke informatie te voorzien.

Artikel 143

1. Elke luchtvaartterrein met een luchtvaartterreinreferentiecode 3 of 4, bedoeld in artikel 136, beschikt over een PAPI (Precision Approach Path Indicator)
2. Elke luchtvaartterrein met een luchtvaartterreinreferentiecode 1 of 2, bedoeld in artikel 136, beschikt over een PAPI (Precision Approach Path Indicator) of APAPI (Abbreviated Precision Approach Path Indicator)

Artikel 144

Door de Minister kunnen voorschriften vastgesteld worden ten aanzien van de bruikbaarheid van het landingsterrein, indien de kruiswindcomponenten meer bedragen dan die vermeld in paragraaf 3.1.2 van Bijlage 14 van het Verdrag.

Artikel 145

Op het luchtvaartterrein wordt een plaats aangewezen of wordt aan de plaatselijke luchtverkeersleidingsdienst een plaats gemeld waar luchtvaartuigen kunnen parkeren, die vermoed worden betrokken te zijn bij een wederrechtelijk vergrijp of die anderszins afgezonderd moeten worden van normale werkzaamheden op het luchtvaartterrein.

Artikel 146

Hindernissen, welke gevaar voor luchtvaartuigen opleveren dan wel kunnen opleveren en welke zich bevinden op het luchtvaartterrein worden verwijderd, of indien dit niet mogelijk is, worden aangeduid door vlaggen, tekens of kleuren als bedoeld in artikel 135, eerste lid, onderdeel g.

Artikel 147

Een licht op de grond, dat geen verband houdt met de luchtvaart, wordt gedoofd of afgeschermd, indien het de vliegveiligheid in gevaar brengt.

Artikel 148

1. De exploitant van een luchtvaartterrein, dat gedurende de nacht of tijdens instrumentweersomstandigheden kan worden gebruikt, draagt zorg dat:
  - a. indien geen verharde banen op het luchtvaartterrein zijn aangelegd, lichten zijn geplaatst ter aanduiding van de grens van het landingsterrein of van en gedeelte hiervan; indien wel verharde banen op het luchtvaartterrein zijn aangelegd, lichten zijn geplaatst ter aanduiding van de verharde banen en de daarbij behorende verharde rijbanen;
  - b. een naderingsverlichting is aangebracht ter vergemakkelijking van het landen bij zowel goed als bij slecht zicht;
  - c. een krachtinstallatie aanwezig is voor elektrische energievoorziening in noodgevallen.
2. Ten aanzien van de verlichting en lichten, bedoeld in het eerste lid, kunnen door de Minister

nadere voorschriften worden vastgesteld en aanwijzingen worden gegeven.

Artikel 149

De exploitant plaatst lichten ter aanduiding van de hindernissen, bedoeld in artikel 146, overeenkomstig de voorschriften opgenomen in artikel 135, eerste lid, onderdeel g.

Artikel 150

1. Op een luchtvaartterrein dat gedurende de nacht of tijdens instrumentweersomstandigheden (IMC) wordt gebruikt, wordt, in geval van een gehele of gedeeltelijke sluiting als bedoeld in artikel 152 dit tevens door lichten aangegeven.
2. Ten aanzien van de lichten, bedoeld in het eerste lid, kunnen door de Minister voorschriften gegeven worden.

Artikel 151

1. Indien een gedeelte van het landingsterrein of van het platform van een luchtvaartterrein dat gedurende de nacht of tijdens instrumentweersomstandigheden (IMC) wordt gebruikt, niet geschikt is voor het gebruik door luchtvaartuigen, wordt dit tevens door lichten aangegeven.
2. Ten aanzien van de lichten, bedoeld in het eerste lid, kunnen door de Minister voorschriften gegeven worden.

Artikel 152

1. Indien een gedeelte van het landingsterrein of van het platform geheel of gedeeltelijk is gesloten verklaard, wordt dit aangegeven door een duidelijk zichtbaar merkteken overeenkomstig artikel 135, eerste lid, onderdeel h.
2. Het merkteken, bedoeld in het eerste lid, heeft de vorm van een kruis van voorgeschreven afmetingen overeenkomstig artikel 135, eerste lid, onderdeel h, en wordt uitgevoerd in wit of geel.
3. Ten aanzien van de plaatsing, vorm, afmeting en kleur van de merktekens, bedoeld in het tweede lid, kunnen door de Minister nadere voorschriften gegeven worden.

Artikel 153

1. Indien een gedeelte van het landingsterrein of van het platform niet geschikt is voor het gebruik door luchtvaartuigen wordt dit aangegeven door duidelijk zichtbare merktekens.
2. Ten aanzien van de vorm, afmeting en kleur van de merktekens, bedoeld in het eerste lid, kunnen door de Minister nadere voorschriften gegeven worden.

Artikel 154

1. Op het luchtvaartterrein zijn voldoende middelen aanwezig voor het op verantwoorde wijze verlenen van eerste hulp bij ongevallen.
2. Op het luchtvaartterrein is tenminste één persoon aanwezig, die in staat is tot het verlenen van eerste hulp bij ongevallen en die in het bezit is van een bewijs waaruit blijkt, dat hij met het verlenen van eerste hulp vertrouwd is. Door de Minister kan worden vastgesteld welke bewijzen hiervoor in aanmerking komen.

3. Voor zover een voor het openbaar luchtverkeer aangewezen luchtvaartterrein ingevolge de beschikking tot aanwijzing mede voor het internationale luchtverkeer is bestemd, draagt de exploitant zorg dat op het luchtvaartterrein een gezondheidsorganisatie functioneert, welke doorlopend beantwoord aan hetgeen nodig is om ziekten te voorkomen en welke in elk geval de medewerking van een geneesheer verzekert, zo dikwijls diens aanwezigheid nodig kan zijn voor een ingevolge een internationale overeenkomst of een wettelijk voorschrift te verrichten geneeskundig onderzoek.

Artikel 155

1. Op het luchtvaartterrein zijn voldoende materieel en middelen alsmede voldoende deskundig en bedreven personeel aanwezig voor het redden van mensenlevens en tot het voorkomen, beperken en bestrijden van brand ten gevolge van ongevallen met luchtvaartuigen op of in de onmiddellijke omgeving van het luchtvaartterrein.
2. Het bepaalde in het eerste lid geschiedt met inachtneming van de voorschriften van Hoofdstuk 9 “Emergency and other services” van bijlage 14 van het Verdrag.
3. Het materieel verkeert te allen tijde in bedrijfszekere toestand en het personeel wordt regelmatig geoefend.
4. Er worden maatregelen genomen opdat het personeel met het materieel te allen tijde kan uitrukken bij ongevallen met luchtvaartuigen op of in de onmiddellijke omgeving van het luchtvaartterrein dan wel bij brand of gevaar voor brand op het luchtvaartterrein.
5. Er wordt door het Bestuurscollege een regeling vastgesteld waarin het geheel van de te nemen maatregelen is opgenomen voor een doelmatige bestrijding van ongevallen als bedoeld in eerste en derde lid, alsmede van rampen welke zich op het luchtvaartterrein kunnen voordoen.

Artikel 156

1. De exploitant draagt zorg dat van het luchtvaartterrein een veilig gebruik kan worden gemaakt.
2. De exploitant draagt zorg dat:
  - a. de in artikel 135 bedoelde grondtekens, cijfers, dagkenmerken, en het seinvierkant, alsmede de in artikel 146 bedoelde aanduiding van hindernissen in goede staat worden gehouden;
  - b. de lichten, inrichting en verlichting, bedoeld in de artikelen 147 tot en met 151, in goede staat worden gehouden;
3. Door de Minister kunnen aanwijzingen worden gegeven aan de exploitant in verband met de in de vorige leden gestelde bepalingen.

Artikel 157

1. De exploitant draagt zorg dat aan het Bestuurscollege en aan de directeur halfjaarlijks een verslag over de toestand van het luchtvaartterrein wordt aangeboden.
2. Het Bestuurscollege kan voorschriften geven ten aanzien van de orde en veiligheid op het luchtvaartterrein.
3. Het Bestuurscollege kan de exploitant opdragen op basis van en ter aanvulling van de in het eerste lid gegeven voorschriften nadere maatregelen vast te stellen. Deze behoeven de goedkeuring van het Bestuurscollege.

Artikel 158

1. De exploitant neemt maatregelen voor een behoorlijk toezicht op de veiligheid en de goede orde op het luchtvaartterrein.
2. Terzake de uitvoering van het toezicht, bedoeld in het eerste lid, kan door het Bestuurscollege nadere voorschriften worden gegeven.

Artikel 159

Met betrekking tot het luchtvaartterreinverkeer op het landingsterrein, uitgezonderd luchtvaartuigen, en met betrekking tot het verkeer van luchtvaartuigen naar, van en op het platform wordt coördinatie gevoerd tussen de exploitant en de plaatselijke luchtverkeersleidingsdienst.

Artikel 160

De exploitant staat toe dat op het luchtvaartterrein elektronische, meteorologische en eventueel andere hulpmiddelen aanwezig zijn vanwege de aan de directie en de Meteorologische Dienst van de Nederlandse Antillen en Aruba opgedragen taken met betrekking tot de luchtverkeersbeveiliging en de luchtvaartmeteorologische dienstverlening.

§ 2 De luchthavenmeester

Artikel 161

1. De luchthavenmeester wordt door het Bestuurscollege van het betrokken eilandgebied benoemd.
2. De luchthavenmeester verricht zijn taak onverminderd de verantwoordelijkheid van de exploitant.
3. De functie van luchthavenmeester mag verenigd worden met die van exploitant.

Artikel 162

De luchthavenmeester is belast met de dagelijkse uitvoering van het toezicht op het luchtvaartterrein en in het bijzonder met het toezicht op de veiligheid en de goede orde daarop.

Artikel 163

1. De luchthavenmeester van een gecontroleerd luchtvaartterrein deelt de luchtverkeersleidingsdienst steeds tijdig mede welk gedeelte van het landingsterrein gebruikt kan worden voor het verkeer met luchtvaartuigen.
2. Dit gedeelte van het landingsterrein wordt aangeduid als het in gebruik zijnde deel van het landingsterrein.
3. De luchtverkeersleidingsdienst bepaalt op grond van verkeerstechnische overwegingen welk gedeelte van het in gebruik zijnde deel van het landingsterrein daadwerkelijk wordt bestemd voor het landen en opstijgen van luchtvaartuigen en daarmee verband houdende bewegingen.

Artikel 164

De luchthavenmeester draagt zorg dat bij nacht of tijdens instrumentweersomstandigheden (IMC) de verlichting en de lichten, bedoeld in de artikelen 148 en 149, tijdig en voor zover nodig worden ontstoken en blijven branden zolang dit voor de veiligheid van het luchtvaartterrein nodig wordt geacht.

Artikel 165

De luchthavenmeester draagt zorg dat:

- a. in het seinvierkant steeds de benodigde tekens worden geplaatst;
- b. in geval van windstilte de op het luchtvaartterrein aanwezige landings-T wordt vastgezet in de richting waarin moet worden geland en opgestegen, waarbij onder windstilte wordt verstaan wind met een snelheid van ten hoogste 2,5 m per seconde.

Artikel 166

1. De luchthavenmeester draagt zorg dat het in gebruik zijnde deel van het landingsterrein niet onveilig wordt gemaakt door enig roerend goed.
2. Indien zich op het landingsterrein roerend goed bevindt, hetwelk gevaar voor luchtvaartuigen kan opleveren, wordt dit roerend goed door de zorg van de luchthavenmeester verwijderd dan wel aangeduid overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 146 en 149.
3. Indien een gedeelte van het landingsterrein geheel of gedeeltelijk gesloten is verklaard of niet geschikt is voor het gebruik door luchtvaartuigen, wordt dat gedeelte door de zorg van de luchthavenmeester aangeduid overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 152 en 153.
4. Indien een gedeelte van het landingsterrein op een luchtvaartterrein, dat gedurende de nacht of tijdens instrumentweersomstandigheden (IMC) wordt gebruikt, geheel of gedeeltelijk gesloten is verklaard of niet geschikt is voor het gebruik door luchtvaartuigen, wordt dat gedeelte door de zorg van de luchthavenmeester aangeduid door lichten overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 148 en 150.

Artikel 167

1. De luchthavenmeester draagt zorg dat een platform niet onveilig wordt gemaakt door enig roerend goed.
2. Indien op een platform zich roerend goed bevindt, hetwelk naar het oordeel van of vanwege de directeur gevaar voor luchtvaartuigen kan opleveren, wordt dit roerend goed door de zorg van de luchthavenmeester verwijderd dan wel aangeduid overeenkomstig de in artikel 146voor hindernissen vastgestelde voorschriften.
3. Indien een gedeelte van het platform geheel of gedeeltelijk gesloten is verklaard of niet geschikt is voor het gebruik door luchtvaartuigen, wordt dat gedeelte door de zorg van de luchthavenmeester aangeduid overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 151 tot en met 153.
4. Indien een gedeelte van het platform op een luchtvaartterrein, dat gedurende de nacht of tijdens instrumentweersomstandigheden (IMC) wordt gebruik, geheel of gedeeltelijk gesloten is verklaard of niet geschikt is voor het gebruik door luchtvaartuigen, wordt dat gedeelte door de zorg van de luchthavenmeester aangeduid door lichten overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 150 en 151.

Artikel 168

1. De luchthavenmeester stelt, indien het landingsterrein door enigerlei omstandigheid gevaarlijk is geworden of kan worden voor luchtvaartuigen, de directeur daarvan zo spoedig mogelijk in kennis onder vermelding van de bijzonderheden dienaangaande.
2. Gelijke mededeling als bedoeld in het eerste lid wordt gegeven indien door enigerlei omstandigheid één of meer van de in de artikelen 135, 146 en 148 tot en met 153 bedoelde tekens, cijfers, dagkenmerken, kleuren, lichten, verlichting en inrichting niet meer aan de ter zake geldende voorschriften voldoen of indien daarin wijziging wordt gebracht.
3. Wanneer de omstandigheid welke aanleiding heeft gegeven tot de mededeling, bedoeld in het eerste of tweede lid, ophoudt te bestaan, stelt de luchthavenmeester de directeur daarvan eveneens zo spoedig mogelijk in kennis.

Artikel 169

1. De luchthavenmeester legt een register aan, waarin gegevens worden opgenomen omtrent elk luchtvaartuig dat op het luchtvaartterrein landt of daarvan opstijgt.
2. De aantekeningen in dit register zijn duidelijk en houdbaar, terwijl zij niet uitgewist, verwijderd of onleesbaar mogen worden gemaakt. De aantekeningen worden ten minste twee jaar bewaard.
3. De luchthavenmeester houdt van niet-verkeersvluchten de volgende gegevens bij:
  - a. het nationaliteits- en inschrijvingskenmerk alsmede het type luchtvaartuig, tevens inhoudende de inrichting van het vliegtuig en de naam van de eigenaar of houder;
  - b. de naam van de gezagvoerder van het luchtvaartuig;
  - c. het luchtvaartterrein, waarvan het luchtvaartuig het laatst is vertrokken, alsmede het tijdstip van aankomst;
  - d. het luchtvaartterrein van bestemming, alsmede het tijdstip van vertrek;
  - e. de aard van de vlucht, alsmede het aantal inzittenden;
  - f. de baan- en circuitrichting.
4. De luchthavenmeester houdt van verkeersvluchten dezelfde gegevens bij als van niet-verkeersvluchten, met uitzondering van het onder het derde lid, onderdelen b en e, gestelde, doch houdt daarentegen van verkeersvluchten de volgende additionele gegevens bij:
  - a. het vluchtnummer;
  - b. de herkomst of bestemming van de vervoerde passagiers, zowel voor passagiers met bestemming respectievelijk herkomst Nederlandse Antillen als voor overstappende passagiers en doorgaande passagiers;
  - c. de herkomst of bestemming van de vervoerde vracht en post, zowel voor vracht en post met bestemming respectievelijk herkomst Nederlandse Antillen als voor vracht en post met overslag.
5. Vanwege het karakter van de gegevens, bedoeld in het vierde lid, worden deze gegevens vertrouwelijk behandeld.
6. De luchthavenmeester verleent desgewenst aan de door de directeur van de directie aan te wijzen ambtenaren van de directie inzage van het register, bedoeld in het eerste lid.

Artikel 170

De luchthavenmeester draagt zorg dat op de daarvoor geëigende en duidelijk waarneembare plaats ter inzage aanwezig zijn:

- a. de vastgestelde tarieven voor het gebruik dat door luchtvaartuigen wordt gemaakt van het

- betreffende luchtvaartterrein en van de zich daarop bevindende opstallen;
- b. een lijst betreffende eventueel te heffen vergoedingen voor het gebruik van de verschillende inlichtingen, de herstellingen aan luchtvaartuigen en al hetgeen daarmee samenhangt.

§ 3. Certificatie van luchtvaartterreinen

Artikel 171

1. Een voor het openbaar luchtverkeer aangewezen luchtvaartterrein wordt, met inachtneming van de bepalingen in de voorgaande paragrafen, gecertificeerd conform de in deze paragraaf vastgelegde regels en procedures.
2. Voor de toepassing van deze paragraaf wordt verstaan onder:
  - a. certificaat luchtvaartterrein: een certificaat voor het opereren van een luchtvaartterrein in gebruik bij het openbaar luchtverkeer, welke wordt afgegeven na goedkeuring van het handboek luchtvaartterrein;
  - b. faciliteiten en uitrusting luchtvaartterrein: faciliteiten en uitrusting, binnen of buiten de grenzen van een luchtvaartterrein, welke worden gebouwd of aangelegd en in stand gehouden voor de aankomst, het vertrek en de grondbewegingen van luchtvaartuigen;
  - c. handboek luchtvaartterrein: de handleiding deel uitmakende van de aanvraag voor een certificaat luchtvaartterrein, met inbegrip van wijzigingen hierop, zoals goedgekeurd;
  - d. exploitant van een luchtvaartterrein: de exploitant van een luchtvaartterrein aan wie een certificaat luchtvaartterrein is afgegeven;
  - e. gecertificeerd luchtvaartterrein: een luchtvaartterrein aan de exploitant waarvan een certificaat luchtvaartterrein is afgegeven.

Artikel 172

1. De exploitant van een gecertificeerd luchtvaartterrein heeft ten behoeve van de operatie hiervan de beschikking over een handboek luchtvaartterrein.
2. Het handboek, bedoeld in het eerste lid, heeft ten doel aan te tonen dat het luchtvaartterrein voldoet aan de certificatievoorschriften genoemd in artikel 173, tweede lid en dat er geen tekortkomingen zijn die de veiligheid van operaties met luchtvaartuigen nadelig beïnvloeden.
3. Het handboek bevat in ieder geval de bijzonderheden genoemd in “Appendix 1” van “ICAO Manual on Certification of Aerodromes”
4. Indien een bijzonderheid als bedoeld in het derde lid niet van toepassing is op het luchtvaartterrein, wordt door de exploitant van het luchtvaartterrein de reden hiervan vermeld.
5. Het handboek:
  - a. wordt in gedrukte vorm opgesteld en ondertekend door de exploitant van het luchtvaartterrein;
  - b. is van zodanig formaat dat dit gemakkelijk kan worden herzien;
  - c. is voorzien van een systeem om de geldigheid der pagina's en wijzigingen hierop bij te houden, met inbegrip van een pagina om revisies te noteren;
  - d. is zodanig samengesteld en ingedeeld dat het proces van voorbereiding, de inspectie en de goedkeuring ervan wordt vergemakkelijkt;
  - e. wordt door de exploitant van het luchtvaartterrein waar nodig gewijzigd, ten einde de nauwkeurigheid van de inlichtingen te handhaven, terwijl de exploitant de directie in kennis dient te stellen van aanvullingen in het handboek

6. Het handboek en de wijzigingen hierop worden, met inachtneming van het bepaalde in dit artikel, goedgekeurd door de directeur van de directie.
7. De exploitant van een luchtvaartterrein stelt een volledig en geldig exemplaar van het handboek ter beschikking van de directeur van de directie en de inspecteurs van de directie belast met de certificatie van luchtvaartterreinen.

Artikel 173

1. De afgifte, verlenging van de geldigheidstermijn, vernieuwing, schorsing en intrekking van een certificaat luchtvaartterrein geschieden door de Minister
2. Een certificaat luchtvaartterrein, waarvan het model door de Minister is goedgekeurd, kan worden verleend voor een termijn van ten hoogste drie jaar, indien en ten genoegen van de Minister is aangetoond dat:
  - a. zowel de exploitant van een luchtvaartterrein als het onder hem dienende staf de vereiste bekwaamheid en ervaring bezitten om het luchtvaartterrein te opereren en in stand te houden in overeenstemming met het handboek luchtvaartterrein zoals goedgekeurd;
  - b. alle faciliteiten, de dienstverlening en uitrusting op of van het luchtvaartterrein in overeenstemming zijn met de bepalingen van dit hoofdstuk, alsmede dat de faciliteiten op behoorlijke en efficiënte wijze in stand worden gehouden;
  - c. de operationele procedures van het luchtvaartterrein in voldoende mate voorzien in de veiligheid van luchtvaartuigen;
  - d. er een acceptabel veiligheidssysteem is ingesteld door de exploitant van een luchtvaartterrein en voorhanden is op het luchtvaartterrein, in welk systeem tevens de organisatiestructuur, de verplichtingen, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de stafleden is omschreven, ten einde te verzekeren dat de operaties correct worden uitgevoerd.
3. Aan een certificaat luchtvaartterrein kunnen voorschriften worden verbonden.
4. Een certificaat luchtvaartterrein kan onder beperkingen worden verleend

Artikel 174

1. De exploitant van een luchtvaartterrein draagt zorg voor:
  - a. indienstneming van voldoende personeelsleden, die bekwaam en deskundig zijn om de taken verbonden aan operaties op het luchtvaartterrein en de instandhouding hiervan, te vervullen;
  - b. de instelling van een programma tot bijscholing van het personeel, genoemd onderdeel a.
2. De exploitant van een luchtvaartterrein draagt zorg voor de beoordeling van het veiligheidssysteem, met inbegrip van de inspectie der faciliteiten en uitrusting van het luchtvaartterrein.
3. De exploitant van een luchtvaartterrein voert tenminste eenmaal per jaar een interne beoordeling uit van het veiligheidssysteem.

Artikel 175

1. De afgifte van een certificaat luchtvaartterrein wordt aangevraagd door de exploitant van een luchtvaartterrein door middel van indiening van een behoorlijk ingevuld en ondertekend formulier, waarvan het model door de Minister is vastgesteld en waarvan exemplaren kosteloos verkrijgbaar zijn bij de directie.
2. Bij de aanvraag van een certificaat luchtvaartterrein wordt het handboek luchtvaartterrein

- overgelegd door de exploitant van het luchtvaartterrein.
3. Het certificaat luchtvaartterrein kan door de Minister worden gewijzigd:
    - a. op verzoek van de exploitant van het luchtvaartterrein;
    - b. bij wijziging van de eigendom van het luchtvaartterrein of in het bestuur van de exploitant van het luchtvaartterrein;
    - c. bij wijziging in het gebruik of van de operatie van het luchtvaartterrein;
    - d. bij wijziging van de grenzen van het luchtvaartterrein.
  4. De geldigheid van een certificaat luchtvaartterrein kan worden geschorst indien blijkt dat:
    - a. het veiligheidssysteem van de exploitant van een luchtvaartterrein ontoereikend is;
    - b. de schorsing in het belang is van de operationele veiligheid;
    - c. alle overige maatregelen voor de tijdige correctie van de onveilige toestand of voor het veilig stellen van operaties met luchtvaartuigen niet de gewenste resultaten hebben opgeleverd;
    - d. de exploitant van een luchtvaartterrein onvoldoende technisch bekwaam of geschikt is om de veiligheidstaken te vervullen voortvloeiende uit de bepalingen van deze paragraaf;
    - e. de exploitant van een luchtvaartterrein zich verzet tegen het nemen van maatregelen of niet bereid is maatregelen te nemen om verbetering te brengen in de bestaande onveilige situatie op het luchtvaartterrein;
    - f. de exploitant van een luchtvaartterrein met opzet te kort schiet in het nemen van een reeds overeengekomen correctieve actie en de schorsing van het certificaat luchtvaartterrein als laatste redmiddel kan worden aangewend om onveilige operaties op het platform en het manoeuvreergebied te vermijden.
  5. Een certificaat luchtvaartterrein wordt ingetrokken indien de exploitant van een luchtvaartterrein:
    - a. ongeschikt of niet bereid is om correctieve acties te nemen of ernstige inbreuken heeft gepleegd op de bepalingen van deze paragraaf danwel zich herhaaldelijk hieraan heeft schuldig gemaakt;
    - b. getoond heeft geen verantwoordelijkheid te dragen, zoals het met opzet niet voldoen aan en handelen in strijd met de bepalingen van deze paragraaf of zich schuldig maakt aan vervalsing van documenten, waardoor de veiligheid van de luchtvaart in gevaar wordt gebracht.
    - c. op overtuigende wijze duidelijk heeft gemaakt dat het voortzetten van operaties op het luchtvaartterrein schadelijk zal zijn voor het algemeen belang.

Artikel 176

Het certificatieproces verloopt met inachtneming van de procedurele voorschriften neergelegd in de paragrafen 4.1. t/m 4.4 van hoofdstuk 4 “Aerodrome certification procedures” van de ICAO-Manual on Aerodrome Certification DOC 9774 AN/969.

Artikel 177

1. Indien het luchtvaartterrein of de faciliteiten, de dienstverlening en de uitrusting op of van het luchtvaartterrein geen voldoende waarborgen bieden om de luchtvaart op veilige wijze uit te oefenen, wordt door de Minister afwijzend beschikt op de aanvraag.
2. Binnen veertien dagen na de datum van de beslissing van de Minister wordt de afwijzing bekend gemaakt aan de aanvrager in een aangetekend schrijven, onder vermelding van de gronden waarop de afwijzing berust.

HOOFSTUK 8 LUCHTVAARTINLICHTINGEN EN KAARTEN

Artikel 178

1. Ten behoeve van de veiligheid, de regelmaat en de doelmatigheid van de luchtvaart worden de volgende publicaties uitgegeven:
  - a. Aeronautical Information Publication (AIP), zijnde een luchtvaartgids, inhoudende inlichtingen van blijvende aard, welke van belang zijn voor de uitoefening van de luchtvaart in het aan de Nederlandse Antillen toegewezen vluchtinformatiegebied en het St. Maarten TMA;
  - b. Notices to Airmen (NOTAM), zijnde een kennisgeving, gedistribueerd door middel van telecommunicatie, bevattende inlichtingen met betrekking tot de instelling, toestand of verandering van luchtvaartfaciliteiten, -dienstverlening, -procedures of -gevaar, waarvan de tijdige inkennisstelling van essentieel belang is voor de uitoefening van de luchtvaart;
  - c. Aeronautical Information Regulation (AIRAC), zijnde een systeem om omstandigheden die een belangrijke wijziging of implementatie op operationeel gebied inhouden, vooraf bekend te maken op de in de ICAO Aeronautical Information Services Manual (DOC 8126 AN/872) vastgestelde data.
  - d. Luchtvaartkaart, een afbeelding van een deel van de aarde, de beloning en verhevenheid, specifiek bestemd om aan de eisen van de luchtvaartnavigatie te voldoen.;
  - e. Aeronautical Information Circular (AIC), een circulaire voor de luchtvaart met inlichtingen die niet in aanmerking komen voor publicatie in een NOTAM of de AIP, maar wel in verband staan met de vliegveiligheid, vluchtuitvoering of technische, administratieve of wetgevende aangelegenheden;
  - f. Publicaties aan Nederlands-Antilliaanse luchtvaarders en Eigenaren van Luchtvaartuigen (PAL), waaronder begrepen Bijzondere Luchtwaardigheidsaanwijzingen, bevattende de inlichtingen van algemeen en technisch belang en inlichtingen met betrekking tot administratieve zaken, ongeschikt voor publicatie in AIP of NOTAM;
2. Indien de veiligheid, de regelmaat en de doelmatigheid van de luchtvaart dit vereist kunnen, extra luchtvaartinlichtingen van blijvende aard worden verstrekt.
Permanente aanpassingen van de luchtvaartgids worden verstrekt middels een amendement, overeenkomstig Bijlagen 4 en 15 van het Verdrag.
Tijdelijke aanpassingen van de luchtvaartgids worden verstrekt middels een supplement, overeenkomstig Bijlagen 4 en 15 van het Verdrag.
3. De publicaties kunnen tevens worden uitgegeven in de Engelse taal.

Artikel 179

De AIP, NOTAM, AIC en de Luchtvaartkaarten, waaronder naderings-, landings- en hinderniskaarten worden samengesteld overeenkomstig de richtlijnen vervat in Bijlage 15 van het Verdrag.

Artikel 180

1. De abonnementsgelden voor de publicaties, bedoeld in artikel 178, worden door de Minister vastgesteld.

2. De betaling van de abonnementsgelden, bedoeld in het eerste lid, geschiedt volgens door de Minister vastgestelde regels.

Artikel 181

1. Op de luchtvaartterreinen van de Nederlandse Antillen worden inlichtingen gegeven voor het uitvoeren van vluchten.
2. Deze inlichtingen betreffen onderwerpen, welke zijn opgenomen in de Nederlands-Antilliaanse en buitenlandse AIP's en NOTAM, alsmede gegevens van luchtvaartkaarten, welke verband houden met de te vliegen route.
3. Indien nodig wordt ten behoeve van de leden van het stuurhutpersoneel van een luchtvaartuig een uittreksel van de van kracht zijnde NOTAM en andere inlichtingen van dringende aard, welke voor de vluchtuitvoering van belang zijn, beschikbaar gesteld.

HOOFDSTUK 9 LUCHTVAARTVERTONINGEN EN LUCHTVAARTWEDSTRIJDEN

Artikel 182

1. Voor het verkrijgen van ontheffing tot het houden van een luchtvaartvertoning of luchtvaartwedstrijd als bedoeld in artikel 28, derde lid, van de Luchtvaartlandsverordening, wordt ten minste 21 dagen voor de dag van de vertoning of van de wedstrijd een daartoe strekkend verzoekschrift bij de Minister ingediend.
2. Bij het verzoekschrift worden overgelegd:
  - a. een omschrijving van de vertoning of wedstrijd met aanduiding van het (de) te gebruiken terrein(en) en van de te volgen route, alsmede met vermelding in hoeverre kunstvluchten zullen plaatshebben;
  - b. een verzoek om ontheffing van de verbodsbepaling van artikel 26, eerste lid, van de Luchtvaartlandsverordening, indien een terrein niet zijnde luchtvaartterrein zal worden gebruikt, met vermelding van het eilandgebied, waarop het terrein is gelegen en met een duidelijke tekening van het terrein en van de onmiddellijke omgeving daarvan, waaruit de afmetingen blijken;
  - c. een schriftelijke verklaring, dat tegen de te houden vertoning of wedstrijd geen bezwaar bestaat, welke wordt afgegeven door de Gezaghebber van het eilandgebied waar deze zal worden gehouden.
3. Een verzoekschrift als bedoeld in dit artikel wordt eerst in behandeling genomen, indien alle benodigde gegevens en de verklaring zijn overgelegd.

Artikel 183

1. Voor het aanvragen van een ontheffing van het in artikel 26, eerste lid, van de Luchtvaartlandsverordening vervatte verbod, wordt tenminste 21 dagen voor de eerste dag waarop het terrein zal worden gebruikt een daartoe strekkend verzoekschrift bij de Minister ingediend.
2. Bij het verzoekschrift worden overgelegd:
  - a. fabrikaat en type van het te gebruiken luchtvaartuig;
  - b. datum waarop het terrein zal worden gebruikt;
  - c. de reden(en) waarom dit terrein zal worden gebruikt;

- d. het eiland en de plaats waarin het betrokken terrein is gelegen;
  - e. de afmetingen van het terrein;
  - f. een duidelijke kaart waaruit de geografische ligging en de aard van de omgeving van het betrokken terrein duidelijk blijkt;
  - g. een verklaring van geen bezwaar afgegeven door de Gezaghebber van het eilandgebied waarin het betrokken terrein is gelegen;
  - h. een verklaring van geen bezwaar van de eigenaar dan wel de zakelijk gerechtigde van het betrokken terrein;
  - i. een schriftelijke verklaring van de aanvrager dat het beoogde terrein aan de gestelde criteria voor een veilig gebruik voldoet.
3. Indien de ontheffing voor drie dagen of minder wordt aangevraagd, is het gestelde in het tweede lid van dit artikel van toepassing met dien verstande dat de verklaringen als bedoeld in onderdelen h en i tijdens het daadwerkelijke gebruik van het terrein ter inzage aanwezig moeten zijn.
  4. Voor het aanvragen van en ontheffing van het in artikel 26, eerste lid, van de Luchtvaartlandsverordening vervatte verbod ten behoeve van het opstijgen met een vrije bemande ballon geldt in afwijking van het gestelde in het eerste lid, een termijn van 14 dagen.
  5. Voor het aanvragen van een ontheffing van het in artikel 37, eerste lid, onderdelen a en b, van de Luchtvaartlandsverordening vervatte verbod, wordt tenminste 21 dagen voor het begin van de periode waarvoor de aanvraag geldt een daartoe strekkend verzoekschrift bij de Minister ingediend.
  6. Voor het aanvragen van een ontheffing van het in artikel 39, eerste lid, onderdelen a, b en c, van de Luchtvaartlandsverordening vervatte verbod, wordt tenminste 21 dagen voor het begin van de periode waarvoor de aanvraag geldt, een daartoe strekkend verzoekschrift bij de Minister ingediend.

HOOFDSTUK 10 VERGOEDINGEN

Artikel 184

1. Voor een keuring onderscheidenlijk herkeuring is een vergoeding verschuldigd, welke wordt berekend naar een door de geneeskundige, bedoeld in artikel 37, tweede lid, onderscheidenlijk de herkeuringscommissie, bedoeld in artikel 38 vastgesteld tarief. Dit tarief behoeft de goedkeuring van de Minister.
2. Indien uit de uitslag van de herkeuringscommissie blijkt, dat de aanvrager terecht tegen de uitslag van de keuring in beroep is gegaan, wordt hem het voor de herkeuring gestorte bedrag terugbetaald. Voor de keuring, bedoeld in artikel 30, derde lid, is geen vergoeding verschuldigd.

HOOFDSTUK 11 STRAFBEPALINGEN

Artikel 185

1. Overtreding van de artikelen 8, tweede lid, tweede volzin, 9, vierde lid, 10, tweede en derde lid, 11, 23, 24, 30, zevende lid, 31, zesde lid, 33, tweede lid, 84, eerste lid, 87, derde lid, 88, derde lid, 89, derde lid, 90, tweede en derde lid, 94, tweede tot en met vijfde lid, 102, tweede en derde lid, 103, derde tot en met vijfde lid, 104, 105, 106, 107, eerste lid, 108, 109, 116, 117, 118, zevende lid, 119, 123, 124, 135, eerste lid, 146, 148, eerste lid, 154, 155, eerste tot en met derde lid, 156, eerste en tweede lid, 157, eerste lid, 158, eerste lid, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170 is een strafbaar feit als bedoeld in artikel 50, vierde lid, van de Luchtvaartlandsverordening.
2. Een overtreding van:
  - a. artikel 91, vierde lid, voor zover betreft het niet voldoen aan de van overeenkomstige toepassing zijnde artikelen 87 tot en met 90;
  - b. artikel 95, eerste lid, voor zover het betreft het niet voldoen aan het van overeenkomstige toepassing zijnde artikel 94, tweede tot en met vijfde lid is een strafbaar feit als bedoeld in artikel 50, vierde lid, van de Luchtvaartlandsverordening.
3. Overtreding van een aanwijzing, regel of voorschrift gegeven krachtens de artikelen 83, eerste lid, 84, derde lid, 93, derde lid, 94, tweede en vierde lid, 99, 114, 115, 120, 121, 125, 127, 135, tweede lid, 146, 147, 148, tweede lid, 149, 151, tweede lid, 152, derde lid, 153, tweede lid, 155, vierde lid, 156, derde lid, 157, tweede lid, 158, eerste lid, is, voor zover die overtreding uitdrukkelijk als strafbaar feit is aangemerkt, een strafbaar feit als bedoeld in artikel 50, vierde lid, van de Luchtvaartlandsverordening.
4. Een overtreding van een regel gegeven krachtens artikel 94, elfde lid, voor zover het betreft het niet voldoen aan het van overeenkomstige toepassing zijnde artikel 84, derde lid, is, voor zover die overtreding uitdrukkelijk als strafbaar feit is aangemerkt, een strafbaar feit als bedoeld in artikel 50, vierde lid van de Luchtvaartlandsverordening.
5. Bij veroordeling wegens overtreding van een der artikelen van de hoofdstukken 2 tot en met 5 kan de bevoegdheid een luchtvaartuig te bedienen voor ten hoogste drie jaren worden ontzegd.

HOOFDSTUK 12 SLOT - EN OVERGANGSBEPALINGEN

Artikel 186

De vóór de inwerkingtreding van dit besluit door de Minister afgegeven bewijzen van inschrijving, van luchtwaardigheid, van gelijkstelling treden in de plaats van de overeenkomstige in dit besluit vermelde bewijzen. Voor bewijzen, waarvan het model afwijkt van de bedoelde overeenkomstige bewijzen geschiedt dit slechts voor de duur van ten hoogste zes maanden. In deze periode worden de bewijzen van afwijkend model door de Minister vervangen door overeenkomstige in dit besluit vermelde bewijzen zonder dat daarbij enige kosten in rekening worden gebracht.

Artikel 187

Dit landsbesluit treedt in werking op een bij landsbesluit te bepalen tijdstip.

Artikel 188

Dit landsbesluit wordt aangehaald als: Landsbesluit toezicht luchtvaart.

Gegeven te Curaçao, 24 april 2003
F.M. DE LOS SANTOS GOEDGEDRAG

De Minister van Verkeer en Vervoer,
H.F. DOMACASSÉ

Uitgegeven de 27ste juni 2003
De Minister van Algemene Zaken en
Buitenlandse Betrekkingen,
E.N. YS

Inhoudsopgave van het Landsbesluit Toezicht Luchtvaart

Hoofdstuk 1	Algemene bepalingen	(artt. 1 en 2)
Hoofdstuk 2	Inschrijving van luchtvaartuigen	(artt.3 – 11)
Hoofdstuk 3	Luchtvaartpersoneel	(artt. 12-57)
Hoofdstuk 4	Luchtwaardigheid	(artt. 58-99)
Hoofdstuk 5	Vluchtuitvoering	(artt. 100-128)
Hoofdstuk 6	Samenwerking met andere landen	(art.129)
Hoofdstuk 7	Luchtvaartterreinen	(artt. 130-177)
Hoofdstuk 8	Luchtvaartinlichtingen en kaarten	(artt. 178-181)
Hoofdstuk 9	Luchtvaartvertoningen en Luchtvaartwedstrijden	(artt. 182 en 183)
Hoofdstuk 10	Vergoedingen	(art. 184)
Hoofdstuk 11	Strafbepalingen	(art. 185)
Hoofdstuk 12	Slot- en overgangsbepalingen	(artt.186 - 188)

NOTA VAN TOELICHTING

Algemeen

Het Landsbesluit toezicht luchtvaart is een uitvoeringsregeling van de Luchtvaartlandsverordening in de vorm van een landsbesluit, houdende algemene maatregelen. Het is een verdere implementatie van voorschriften van het Verdrag van Chicago en de hieraan onderhevige technische en operationele vereisten in het kader van de zogenaamde “civil aviation safety oversight”.

Het landsbesluit is ingedeeld in twaalf hoofdstukken, waarvan de inhoud hieronder in het kort wordt beschreven.

In het eerste hoofdstuk (Begripsbepalingen en Toepassing) wordt een omschrijving gegeven van de begrippen en wordt het landsbesluit van toepassing op militaire luchtvaartuigen uitgesloten.

Hoofdstuk 2 (Inschrijving van Luchtvaartuigen) geeft aan:

- a. welke luchtvaartuigen in het Nederlands-Antilliaanse nationaliteitsregister worden ingeschreven;
- b. hoe de in- en overschrijving geschiedt, met afgifte van een bewijs van inschrijving;
- c. in welke gevallen de inschrijving wordt doorgehaald;
- d. hoe het bewijs vernieuwd kan worden en
- e. de verplichtingen van degenen op wiens naam het luchtvaartuig wordt ingeschreven.

Bij de inschrijving verkrijgt het luchtvaartuig een nationaliteitskenmerk en een inschrijvingskenmerk.

Hoofdstuk 3 (Luchtvaartpersoneel) heeft betrekking op vliegers, boordwerktuigkundigen, grondwerktuigkundigen, luchtverkeersleiders en AFISO's.

Hierin zijn opgenomen de verschillende bewijzen van bevoegdheid en bevoegdverklaringen en hieraan te ontleen bevoegdheden, alsmede de vereisten voor afgifte, geldigheidstermijn in samenhang met het vereiste van vliegmedische keuring, verlenging, schorsing, intrekking en vernieuwing hiervan. In dit hoofdstuk komen eveneens aan de orde regels met betrekking tot de gelijkstelling van buitenlandse bewijzen van bevoegdheid, het geneeskundig onderzoek, de opleiding en het examen.

Hoofdstuk 4 (Luchtwaardigheid) is ingedeeld in de paragrafen:

- a. aanvraag en afgifte, met inbegrip van specifieke regels ten aanzien van geïmporteerde luchtvaartuigen;
- b. luchtwaardigheidseisen onderscheiden naar type en serie luchtvaartuigen;
- c. eisen inzake de geluidsproductie;
- d. luchtwaardige toestand;
- e. handelingen met bewijzen van luchtwaardigheid;
- f. bewijzen van gelijkstelling;
- g. toezicht op luchtvaartmaterieel;
- h. schade aan luchtvaartuigen
- i. erkenning van bedrijven;
- j. het in de lucht slepen van voorwerpen.

Het bewijs van luchtwaardigheid wordt afgegeven voor elk luchtvaartuig ingeschreven in het Nederlands-Antilliaanse nationaliteitsregister. Het wordt voor een bepaalde tijd afgegeven. Vóór

elke afgifte van een bewijs van luchtwaardigheid moet het luchtvaartuig worden onderzocht. Met betrekking tot de erkenning van bedrijven is het van belang op te merken dat de erkenningsregeling is opgenomen met het oog op het verrichten van onderhoudswerkzaamheden aan luchtvaartuigen. Ook een in het buitenland gevestigd onderhoudsbedrijf dat aldaar door het bevoegde gezag is erkend, kan worden gelijkgesteld voor het verrichten der werkzaamheden. De eigenaar of houder van een luchtvaartuig, aan wie een bewijs van luchtwaardigheid is afgegeven dient zijn luchtvaartuig te laten onderhouden door een daartoe erkend bedrijf wanneer het een groot onderhoud of daarmee vergelijkbaar onderhoud betreft. Het klein onderhoud of daarmee vergelijkbaar onderhoud kan ook worden verricht door een grondwerktuigkundige. Na het verrichten van periodiek onderhoud wordt de betreffende onderhoudsverklaring door de eigenaar of houder opgesteld.

Hoofdstuk 5 (Vluchtuitvoering) staat in het teken van de veilige vluchtuitvoering. Het geeft in het bijzonder bepalingen met betrekking tot de gezagvoerder, die gedurende de vlucht verantwoordelijk is voor de vluchtuitvoering, de veiligheid van het luchtvaartuig en de inzittenden daarvan. Daarnaast wordt bij de vluchtuitvoering onderscheid gemaakt tussen verkeersvluchten, rondvluchten en niet-verkeersvluchten, waarvoor zowel algemene regels als voor elke categorie specifieke regels gelden.

Hoofdstuk 6 (Samenwerking met andere landen) is een implementatie van artikel 83bis van het Verdrag van Chicago, welk artikel met de ratificatie hiervan door 98 lidstaten op 20 juni 1997, in werking is getreden. In dit hoofdstuk worden de vereisten vastgelegd waaraan de in dit artikel bedoelde overdracht van functies en taken onderhevig zijn.

In hoofdstuk 7 (Luchtvaartterreinen) komen de inrichting, het onderhoud en de veiligheid van de terreinen aan de orde en worden bepalingen gegeven met betrekking tot de exploitant, de verkeersleiding en de luchthavenmeester. De aanleg en inrichting van het luchtvaartterrein en de aan- en uitvlieghoogtes moeten zodanig zijn dat er een veilig gebruik van kan worden gemaakt. De afmetingen, afstanden en vorm van start- en rijbanen zijn voorgeschreven, terwijl het draagvermogen van het terrein wordt vastgesteld. Het gebruik van het platform is aan regels gebonden.

Voorts zijn specifieke bepalingen opgenomen met betrekking tot de voorzieningen en faciliteiten welke aanwezig moeten zijn c.q. de te treffen maatregelen voor een veilig gebruik van het terrein. Zo is bijvoorbeeld bepaald dat er voldoende middelen aanwezig moeten zijn om op verantwoorde wijze EHBO te verlenen. Met het oog op de veiligheid zijn tevens behalve ten aanzien van de luchthavenexploitant, ook ten aanzien van de luchthavenmeester specifieke bepalingen neergelegd betreffende de verantwoordelijkheden en taken, welke mede liggen op het vlak van het houden van toezicht.

Een afzonderlijke paragraaf, namelijk paragraaf 3, bevat bepalingen terzake de certificatie van luchtvaartterreinen. Deze zijn een implementatie van de "ICAO Manual on Certification of Aerodromes DOC 9774 AN/969, 1st edition 2001"

Luchtvaartinlichtingen en -kaarten, welke ten behoeve van de veiligheid, regelmaat en doelmatigheid worden gepubliceerd ten behoeve van luchtvaarders, komen in hoofdstuk 8 aan de orde.

In hoofdstuk 9 wordt, aangezien na te noemen activiteiten conform de Luchtvaartlandsverordening gebonden zijn aan een ontheffing, ingegaan op het indienen van aanvragen voor

luchtvaartvertoningen en luchtvaartwedstrijden.

Hoofdstuk 10 betreft de vaststelling van de vergoeding van kosten voortvloeiende voor de overheid uit de toepassing der bepalingen van de Luchtvaartlandsverordening alsmede de krachtens deze uitgevaardigde uitvoeringsbepalingen. Derhalve dienen de bestaande tariefregelingen onder de loupe te worden genomen mede in verband met uitbreiding der tarieven tot die onderwerpen waarvoor tot nu toe géén gelden in rekening zijn gebracht.

Hoofdstuk 11 bevat de strafbepalingen van dit landsbesluit.

Hoofdstuk 12 bevat de slot- en overgangsbepalingen.

Raad van Advies

De Raad van Advies heeft op 21 maart 2003 zijn advies, RvA no. RA/017-03, uitgebracht. De aanbevelingen van de Raad zijn in het ontwerp en de toelichting overgenomen.

De Raad stelt voor in de toelichting op artikel 83, derde en vierde lid, op te nemen wat het verschil is in de bevoegdheidsuitoefening van de inspecteur. Naar aanleiding hiervan is besloten om het vierde lid te doen vervallen evenals de woorden Nederlands-Antilliaanse in het derde lid. Het derde lid heeft dan betrekking op zowel de Nederlands-Antilliaanse als de buitenlandse luchtvaartuigen die niet luchtwaardig worden bevonden.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 1

Dit artikel bevat de begripsbepalingen. In de huidige regelgevingen van 1995, gegoten in de vorm van Ministeriele Beschikkingen met algemene werking, zijn verschillende begripsbepalingen opgenomen betrekking hebbende op de onderwerpen, welke in het onderhavige landsbesluit zijn opgenomen. Voor zover nodig zijn deze begripsbepalingen overgenomen. Tevens zijn begrippen opgenomen met betrekking tot de luchtverkeersdienstverlening.

Artikel 2

Momenteel zijn er op de Nederlandse Antillen alléén burgerluchtvaartterreinen, welke tevens door militaire luchtvaartuigen worden gebruikt.

Alhoewel ook het Nederlands-Antilliaanse luchtruim door militaire luchtvaartuigen wordt gebruikt – vide de toelichting op artikel 1 b van de Luchtvaartlandsverordening – gelden de bepalingen van dit landsbesluit niet voor deze luchtvaartuigen.

Artikel 3 t/m 11

In tegenstelling tot de huidige registratieregeling opgenomen in de Ministeriele Beschikking van 21 maart 1974 (P.B. 1974 no. 38), is thans een voorziening getroffen om meer luchtvaartuigen in te schrijven in het Nederlands-Antilliaanse nationaliteitsregister. Het eerste lid van artikel 3 ziet op de grondslag van eigendom berustende bij de Nederlands-Antilliaanse eigenaar, zijnde een natuurlijk of een rechtspersoon. Voorts kan op grond van het tweede lid van artikel 3 worden ingeschreven op grond van houderschap, waarbij een buitenlander of buitenlandse rechtspersoon eigenaar is. Er wordt niet direct een relatie gelegd tussen registratie van luchtvaartuigen en de operatie hiervan. Voor de nationaliteitsvereisten ter zake de operatie dient gekeken te worden naar de bepalingen voorkomende in hoofdstuk III van de Luchtvaartlandsverordening. Voor de registratie op grond van houderschap moet - in het bijzonder mede onder indiening van de

vereiste documenten en gegevens van de buitenlandse eigenaar - voorafgaande toestemming zijn verkregen. De houder moet de verplichtingen van de eigenaar nakomen.

Het houderschap blijkt uit de overgelegde lease-overeenkomst gesloten met de eigenaar. Ook kan een bewijs worden overgelegd waarbij een luchtvaartuig in eigendom wordt overgedragen tot zekerheid van een schuld. Deze eigendomsoverdracht wordt meestal beschouwd als een overdracht onder ontbindende voorwaarde, namelijk onder voorwaarde dat zij vervalt zodra de schuldenaar zijn verplichtingen tegenover de schuldeiser (houder) volledig is nagekomen. De eigendom keert dan terug bij de schuldenaar.

Als beheerder van dit register wordt in de praktijk de technisch inspecteur aangewezen, aangezien de inschrijving van luchtvaartuigen gepaard gaat met handelingen op het technische (luchtwaardigheids-) vlak. Het betreffende vliegtuig moet immers worden onderzocht.

Een bewijs van inschrijving wordt voor drie jaar afgegeven en kan telkens met een zelfde termijn worden verlengd. Het bewijs wordt afgegeven ten name van de eigenaar.

Ten aanzien van de uitoefening van de luchtvaart zijn uitgangspunten in het Nederlands-Antilliaanse luchtrecht neergelegd in artikel 2, artikel 7 en hoofdstuk III van de Luchtvaartlandsverordening. Met name het verbod om te vliegen zonder de vereiste kenmerken van luchtvaartuigen en hierbij behorende certificaten, gecertificeerd luchtvaartpersoneel en voor wat betreft verkeersvluchten en andere commerciële operaties zonder de benodigde economische vergunning c.q. vergunning tot vluchtuitvoering. Het luchtvaartuig en de bemanning dienen aldus aan een aantal vereisten te voldoen. Elk luchtvaartuig moet worden voorzien van een nationaliteit, in casu de Nederlands-Antilliaanse nationaliteit, welke wordt verkregen na voldoening aan de registratievereisten. Deze betreffen de aanvrager, met betrekking tot de douane en verdere van belang zijnde gegevens van het luchtvaartuig.

Inschrijving mag aldus pas plaatsvinden nadat de luchtvaartautoriteit ervan overtuigd is dat aan alle vereisten voldaan is. Dan wordt een bewijs van inschrijving uitgereikt.

Elke luchtvaartautoriteit is verplicht een nationaliteitsregister bij te houden. Het register is openbaar.

Voorts worden regels gegeven ten aanzien van de overschrijving en doorhaling van luchtvaartuigen. Zowel voor de in- en overschrijving zijn er formulieren voorhanden.

Artikelen 12 t/m 36

Voor het bedienen van luchtvaartuigen (bestuurders en boordwerktuigkundigen), in luchtwaardige toestand houden van luchtvaartuigen (grondwerktuigkundigen) en voor de luchtverkeersdienstverlening zijn er bewijzen van bevoegdheid en bevoegdverklaringen. In deze artikelen worden voor wat betreft vliegers de bewijzen van bevoegdheid geregeld voor de verkeersvlieger, beroepsvlieger, prive-vlieger en leerlingvlieger. Voor de luchtverkeersdienstverlening zijn er bewijzen van bevoegdheid als luchtverkeersleider en AFISO (Aerodrome flight information officer)

Er worden verder uitvoerige bepalingen opgenomen, m.n. algemene verbodsbepalingen en bepalingen met betrekking tot de onderscheiding van deze bewijzen, de bevoegdheden welke aan de bewijzen kunnen worden ontleend, verdere vereisten hieraan onderhevig bij de uitvoering van commerciële vluchten, voor zover nodig de vereisten verbonden aan de vliegmedische keuring en met betrekking tot het examen, de opleiding en de ervaring, alsmede de overige eisen met betrekking tot deze brevetten (afgifte, leeftijd, kennis en bedrevenheid)

De indeling van de vliegbewijzen bevat ook het oefenbewijs (artikel 12, tweede lid en artikel 13). De omschrijving van de bevoegdheden komt overeen met ICAO Bijlage 1 Personnel Licensing (artikelen 13 t/m 16).

Het begrip “beroepsmatig” (artikel 13, eerste lid) is opgenomen omdat internationaal het onderscheid in bevoegdheden tussen privé-vliegers en beroeps-/verkeersvliegers is gelegen in het al dan niet beroepsmatig uitvoeren van de luchtvaart.

In plaats van het bewijs van bevoegdheid als boordtelefonist is er de bevoegdverklaring Radiotelefonie (artikelen 17, 18 en 19).

Het bewijs van bevoegdheid als navigator is vervallen, evenals het bewijs van bevoegdheid als vluchtadviseur. In plaats van laatstgenoemd bewijs wordt door de betrokken ondernemer een certificaat afgegeven in verband met de te verrichten werkzaamheden ter zake de vluchtvoorbereiding en vluchttuitvoering (artikel 122).

Ingevolge artikel 20, eerste lid, moet voor elke vlucht waarbij de vlieger als eerste bestuurder optreedt voor die categorie, klasse en type van vliegtuigen een bevoegdverklaring in zijn vliegbewijs zijn opgenomen. De bevoegdverklaringen voor de typen van vliegtuigen zijn nader uitgewerkt in het tweede lid.

De bevoegdverklaring Vliegonderricht is in artikel 21, zesde lid, nauwkeurig omschreven. Deze bevoegdverklaring is beperkt tot houders van de vliegbewijzen B3 en B1. (artikel 21, zesde lid).

Om aan luchtverkeersleiders in opleiding instructie te geven in een operationele omgeving “on the job training”, dient een luchtverkeersleider in het bezit te zijn van de bevoegdverklaring ATC-Instructeur (artikel 21, zevende lid).

De bevoegdverklaring Blindvliegen is gebonden aan de categorie van het vliegtuig. Het vliegbewijs kan slechts worden voorzien van deze bevoegdverklaring indien de bevoegdverklaring Radiotelefonie reeds daarin is opgenomen (artikel 21, derde lid).

Er is geen afzonderlijk model voor de hierin genoemde bevoegdverklaringen. Deze worden in het brevet bijgeschreven.

In artikel 22 is de leeftijdsgrens van 60 jaar gesteld voor verkeersvliegers.

Het maken van aantekeningen in het logboek c.q. ATS data log, vermeld in artikel 23, geschiedt door elke in dit artikel vermelde houder, de vlieg-instructeur en de betrokken luchtverkeersdienst. Misbruik van dit logboek c.q. ATS data log is verboden gesteld bij artikel 24.

Volledigheidshalve is met inachtneming van het bepaalde in artikel 7, tweede, derde en vierde lid, in artikel 25, eerste lid, vastgelegd dat behalve de afgifte, schorsing en intrekking van brevetten, ook de verlenging en vernieuwing hiervan geschiedt door de Minister.

De in artikel 26 genoemde eisen, de geldigheidstermijn genoemd in artikel 28, en ook de eisen verbonden aan de verlenging van de geldigheidsduur van de bewijzen van bevoegdheid genoemd in artikel 29, zijn gebaseerd op de internationale normen vervat in ICAO Bijlage 1 Personnel licensing.

Bij de verlenging van bewijzen van bevoegdheid en bevoegdverklaringen dient de aanvrager van het betrokken bewijs aan te tonen dat hij zijn bekwaamheid heeft behouden (artikel 29, tweede lid).

De artikelen 30 en 31 behandelen de gronden waarop een brevet kan worden geschorst of wanneer de schorsing kan worden opgeheven, en ook de gronden waarop een brevet wordt ingetrokken of kan worden ingetrokken. Voorafgaande aan de intrekking bedoeld in artikel 31, tweede lid onder a en b, dient door de Commissie Toezicht Luchtvaart advies te worden uitgebracht.

Uit de registers genoemd in artikel 35 kan op elk gewenst moment inlichtingen worden verstrekt met betrekking tot bewijzen van bevoegdheid.

Ter uitvoering van artikel 36 van dit landsbesluit dient een gelijkstellingregeling tot stand te komen. Hiermede zal de huidige voorziening ter zake de geldigverklaring opgenomen in de Beschikking luchtvaartbrevetgeving (P.B. 1995 no. 108) komen te vervallen. Omdat een elders afgegeven bewijs van bevoegdheid niet altijd volledig wordt gelijkgesteld met een Nederlands-

Antilliaans bewijs, dient in voornoemde gelijkstellingregeling de mogelijkheid van gedeeltelijke gelijkstelling te worden opgenomen. Voor de toepassing van gelijkstelling moet het buitenlandse bewijs zijn afgegeven op grond van eisen die gelijk zijn aan die welke zijn gesteld in ICAO Bijlage 1.

Artikel 37 t/m 43

In deze artikelen wordt de vliegmedische keuring behandeld. Deze geldt voor vliegers, boordwerktuigkundigen en luchtverkeersleiders. Een medische verklaring is nodig voor het verkrijgen van het betreffende bewijs van bevoegdheid. Betrokkene wordt gekeurd door een bij landsbesluit te benoemen geneeskundige. Een vlieger heeft dus niet alleen een geldig bewijs van bevoegdheid nodig maar ook een geldige medische verklaring waaraan de geldigheid van het brevet is gerelateerd; de geldigheidstermijn wordt gerekend vanaf de datum der keuring conform artikel 28, eerste lid.

De eisen inzake de lichamelijke en geestelijke geschiktheid van vliegers, boordwerktuigkundigen en luchtverkeersleiders worden vastgesteld krachtens het derde lid van artikel 26.

Artikelen 44 t/m 57

In deze artikelen worden de volgende onderwerpen geregeld: de erkenning van opleidingen voor het theoretisch of praktisch examen, de toelating tot het examen, examentermijn, het praktisch examen, geheimhouding, plaats en datum van het examen, het examenreglement, herexamens, wie het examenwerk mag inzien en het verslag van de examencommissie.

In verband met de erkenning dient een evaluatie te worden verricht van het niveau van de betreffende opleiding met inbegrip van de zwaarte der examenvakken. Volgens artikel 47 bestaat het examen uit een theoretisch examen en een praktisch examen en kan het theoretisch examen weer bestaan uit een schriftelijk en een mondeling gedeelte. Het examen kan ook in de Engelse taal worden afgelegd.

Ten aanzien van de uitvoering van eerste solovluchten opgenomen in artikel 46 zijn restricties gesteld, tevens met betrekking tot de straal waarbinnen deze vluchten mogen worden uitgevoerd. Volgens artikel 49 kan iedereen een aanvraag indienen om toelating tot een examen. Voor deelneming aan een theoretisch examen worden eisen gesteld, terwijl voorwaarden gelden voor deelneming aan een praktisch examen.

In dit artikel 52 wordt gelegenheid geboden tot het afleggen van examens.

Artikel 53 geeft aan dat voor het afnemen van examens voor luchtvarenden, boordwerktuigkundigen en grondwerktuigkundigen respectievelijk niet-luchtvarenden (luchtverkeersleiders en AFISO's) aparte examencommissies worden ingesteld. Deze commissies bestaan uit personen die werken in of verbonden zijn aan de luchtvaart c.q. de luchtverkeersdienstverlening en zodoende de nodige expertise bezitten. De leden van elke commissie worden door de Minister voor een periode van ten hoogste twee jaar benoemd.

Regelingen betreffende procedures dienen tevens in aparte examenreglementen te worden opgenomen, welk reglement krachtens artikel 55 wordt opgesteld. Hierin worden onder meer gedetailleerde bepalingen opgenomen omtrent de organisatie van de commissie, het rooster, de duur van het schriftelijk en mondeling gedeelte van elk examenvak, vaststelling van de examenopgaven, beoordeling van het schriftelijk examen, vaststelling van de eindcijfers, bekendmaken van de uitslag, het herexamen en ten aanzien van het praktisch examen. De leden van de commissies genieten een vergoeding.

Artikelen 58 t/m 69

Met inachtneming van het bepaalde in artikel 5, eerste lid, is in artikel 59, eerste lid, vastgelegd dat behalve de afgifte, schorsing en intrekking ook de verlenging en vernieuwing van het bewijs

van luchtwaardigheid door de Minister geschiedt.

Voor het verkrijgen van een bewijs dient de eigenaar of houder van het luchtvaartuig de gevraagde gegevens ter beschikking te stellen.

Het bewijs van luchtwaardigheid is geldig tot de datum die daarop vermeld staat.

Daar ook luchtvaartuigen kunnen worden ingeschreven waarvan een vreemdeling of een rechtspersoon naar buitenlands recht eigenaar is, dient duidelijk te zijn dat de diverse verplichtingen niet alleen op de eigenaar, maar ook op de houder van het luchtvaartuig worden gelegd. De overige artikelen houden regels in voor de afgifte van een bewijs van luchtwaardigheid voor luchtvaartuigen afkomstig uit de U.S.A. of uit andere landen waarmee het Koninkrijk der Nederlanden een verdrag heeft gesloten inzake wederzijdse erkenning der bewijzen. De afgifte onder andere van een bewijs van luchtwaardigheid voor export door de betrokken Staat is hierbij regel. Aparte regels gelden voor luchtvaartuigen vervaardigd in landen waarmee er geen overeenkomst ter zake bewijzen van luchtwaardigheid bestaat.

Artikelen 70 t/m 85

Het onderscheid in type en serie luchtvaartuigen geschiedt ten behoeve van de beoordeling der luchtwaardigheid. Om de luchtwaardigheidseisen te bepalen worden luchtvaartuigen ingedeeld in categorieën conform artikel 72.

De eisen zijn vastgelegd in de artikelen 73 tot en met 76. Wat betreft onderdelen en uitrustingsstukken van luchtvaartuigen zijn eisen neergelegd in artikel 80. Het gebruik dat van een luchtvaartuig mag worden gemaakt wordt bepaald op het bewijs van luchtwaardigheid voor de betreffende categorie en de gebruiksgrenzen worden nader bepaald in het vlieghandboek. (artikel 78).

Voor wijziging van een luchtvaartuig gelden krachtens artikel 79 specifieke regels.

Voor alle luchtvaartuigen gelden de geluidseisen, zoals die zijn opgenomen in ICAO Annex 16 en door de Minister toegestane afwijkende eisen (artikelen 81 en 82).

Dat een luchtvaartuig steeds in luchtwaardige toestand moet verkeren is van primair belang bij de operatie hiervan. Regels hieromtrent, alsmede voor het in dit verband te verrichten onderzoek door de luchtvaartinspectie en de hiermee verband houdende kosten, zijn vastgelegd in de artikelen 83 tot en met 85.

Artikelen 86 t/m 99

De mogelijkheid om een bewijs van luchtwaardigheid te verlengen is geregeld in artikel 86.

De gronden waarop een bewijs van luchtwaardigheid kan worden geschorst of ingetrokken zijn vermeld in de artikelen 87 en 88. In laatstgenoemd artikel is ook de mogelijkheid van beroep opgenomen. De intrekking bedoeld in artikel 88, eerste lid, onder a, b, en e is onderhevig aan voorafgaand advies van de Commissie Toezicht Luchtvaart.

Wanneer de romp onherstelbaar is beschadigd, wordt het bewijs van luchtwaardigheid krachtens artikel 88 ingetrokken, aangezien de werkzaamheden die nodig zijn om weer over een luchtwaardige romp te beschikken worden beschouwd als nieuwbouw en niet als reparatie.

In artikel 91 is uitgegaan van de gedachte dat, indien een buitenlands bewijs van bevoegdheid geldig is en is afgegeven op grond van eisen die ten minste gelijk zijn aan de Nederlands-Antilliaanse, de gelijkstelling zonder diepgaand technisch onderzoek naar de luchtwaardigheid behoort te geschieden. De termijn van gelijkstelling van een bewijs van luchtwaardigheid is vastgesteld op 3 maanden.

In artikel 93 is opgenomen dat het toezicht op de bouw van een luchtvaartuig door een erkend bedrijf kan worden uitgeoefend. De bouw van een luchtvaartuig dient te geschieden door of onder toezicht van een erkend bedrijf.

In artikel 94 is een scherpe grens getrokken tussen onderhoud en revisie. Bovendien is in het tweede lid de verplichting opgenomen dat de eigenaar of houder van het luchtvaartuig verantwoordelijk is voor het uitvoeren van het onderhoud. Voordat het luchtvaartuig weer in gebruik kan worden genomen dient een onderhoudsverklaring te worden opgesteld.

Artikel 95

Met het verstrijken van de jaren ontwikkelt en verbetert de technologie en moet of kan het ontwerp van het luchtvaartuig worden aangepast. Elke wijziging welke de luchtwaardigheid beïnvloedt dient aan de directeur te worden voorgelegd ter goedkeuring.

Artikel 97

Wat betreft de luchtwaardigheid zijn in artikel 97 bepalingen opgenomen ter zake schade aan luchtvaartuigen. In de eerste plaats is het nodig dat de ernst van de schade door de ter zake deskundige technisch inspecteur wordt beoordeeld. Al naar gelang van de ernst der schade kan de inspecteur vaststellen of de opstijging van het luchtvaartuig moet worden belet en wanneer het luchtvaartuig weer in luchtwaardige toestand verkeert om weer op te stijgen. Indien de schade dusdanig ernstig is dat het luchtvaartuig door de eigenaar of houder éérst in luchtwaardige toestand moet worden gebracht, wordt een verbod opgelegd door de inspecteur.

Voorgaande bepalingen zijn in relatie tot buitenlandse luchtvaartuigen die van het Nederlands-Antilliaans luchtruim gebruik maken, tot deze luchtvaartuigen uitgebreid. In de Beschikking luchtwaardigheid (P.B. 1995 No. 110) zijn een tweetal bepalingen opgenomen ten aanzien van niet-luchtwaardigheid van buitenlandse luchtvaartuigen, t.w. artikel 4, derde lid en artikel 45.

De staat van registratie moet in kennis worden gesteld van het belet tot opstijging of bij ernstige schade het verbod tot opstijging in verband met de herstelling van het luchtvaartuig in luchtwaardige toestand conform de voorschriften van de staat registratie. In overleg met de staat van registratie kan het luchtvaartuig zonder passagiers onder een "ferry permit" vliegen naar een andere luchthaven waar het kan worden hersteld.

Artikel 98 geeft de mogelijkheid de controle op de goede kwaliteit van luchtvaartuigen en onderdelen daarvan door een erkend bedrijf te laten uitvoeren. Het spreekt voor zich dat het onderhoud van het vliegtuig heel belangrijk is voor de vliegveiligheid. Erkenning van in het buitenland gevestigde bedrijven is mogelijk.

Artikel 99 opent de mogelijkheid technische voorschriften te stellen met betrekking tot de hierin genoemde activiteiten.

Artikel 101

Dit artikel bepaalt dat de regels betreffende de vluchtuitvoering van toepassing zijn op Nederlands-Antilliaanse luchtvaartuigen waar zij zich ook bevinden, tenzij deze in strijd zijn met de daar ter plaatse geldende regels. Bepalingen inzake de vluchtuitvoering zijn daar waar dit uitdrukkelijk is voorgescreven, tevens van toepassing op buitenlandse luchtvaartuigen binnen de Nederlandse Antillen.

Artikel 103

De algemene verantwoordelijkheid van de gezagvoerder ten aanzien van de vluchtuitvoering en

die voor de veiligheid van het luchtvaartuig en de inzittenden daarvan tijdens de vlucht, blijkt uit dit artikel. Hierin wordt in algemene bewoordingen aangegeven waarvoor de gezagvoerder verantwoordelijk is, terwijl ook een afwijkingsmogelijkheid is opgenomen voor wat betreft het omgorden van het veiligheidstuig in overeenstemming met ICAO Bijlage 6 ("Operation of Aircraft"). Eveneens is in het tweede lid aansluiting gezocht bij het in Tokio gesloten Verdrag inzake strafbare feiten en bepaalde andere handelingen begaan aan boord van luchtvaartuigen door hier maatregelen vast te stellen. Overtreding levert een strafbaar feit op (artikel 179). Op grond van het Wetboek van Strafvordering komen bevoegdheden als staandhouding, aanhouding bij ontdekking op heterdaad en het overdragen aan een vreemde staat van de aangehouden verdachte die een misdrijf heeft begaan, toe aan de gezagvoerder.

Door middel van het tweede lid van artikel 104 wordt bewerkstelligd dat het vervoer van bepaalde gevaarlijke stoffen die nodig zijn voor de vlucht kan plaatsvinden. De voorschriften van de ICAO dienen voor het vervoer van andere gevaarlijke stoffen, w.o. radioactieve stoffen, hierbij in acht te worden genomen.

De verpakking dient te voldoen aan de voorschriften van ICAO, zoals thans vastgelegd in P.B. 1995 No. 111.

De verplichting tot het meevoeren van bescheiden is vastgelegd in artikel 106.

Het bewijs van luchtwaardigheid omvat ook de deugdelijkheid van alle apparatuur aan boord van een luchtvaartuig, zodat ingevolge artikel 106, eerste lid, onderdeel f, een afzonderlijk radiokeuringsbewijs naast de genoemde machtiging overbodig is. Aangegeven wordt dat de gezagvoerder het journaal moet bijhouden.

Artikel 113

Een luchtvaartmaatschappij of taxi operator moet kunnen aantonen dat het luchtvervoer op veilige wijze kan worden verricht. Daarvoor zal een vergunning tot vluchttuitvoering worden uitgegeven en mogen vluchten slechts worden uitgevoerd op grond van deze vergunning. De luchtvaartmaatschappij moet kunnen aantonen dat hij voldoet aan de verplichtingen, dat de bekwaamheid van de bemanning is verzekerd, dat een stelsel van aanwijzingen en gegevens beschikbaar is dat bij toepassing door de bemanning leidt tot een veilige vluchttuitvoering. Essentieel is hierbij het vlieghandboek en het vluchthandboek ten behoeve van het stuurhutpersoneel (artikel 118) en dat de luchtwaardigheid van de te gebruiken luchtvaartuigen is verzekerd.

Artikel 115 geeft uitvoering aan het bepaalde in artikel 10 van de Luchtvaartlandsverordening. De werk- en rusttijdenregeling heeft tot doel de veiligheid te bevorderen, maar heeft ook een sociaal aspect in zich: het bevorderen van optimale arbeidsomstandigheden voor de werkende mens.

De Minister kan op grond van artikel 116 regels stellen inzake het gebruiken van ademhalingszuurstof. Hierdoor is aangesloten bij ICAO Bijlage 6 ("Operation of Aircraft").

Door middel van artikel 118 is met betrekking tot de samenstelling van de bemanning van het luchtvaartuig aansluiting gezocht bij ICAO Bijlage 6 ("Operation of Aircraft"). Het vereiste dat voor bepaalde vluchten het stuurhutpersoneel uit ten minste een eerste en een tweede bestuurder bestaat is opgenomen.

Omdat er sprake is van een direct verband tussen mogelijke overmatige vermoeidheid van het kajuitpersoneel en de veiligheid van de vlucht in een abnormale situatie, is met artikel 120 een

regeling voor werk- en rusttijden voor kajuitpersoneel ingevoerd.

Artikel 126

Tot de niet-verkeersvluchten behoren onder andere vluchten met luchtvaartuigen waarmee reclame wordt gemaakt, landbouwgewassen worden bespoten (sproeivluchten) en luchtfoto's worden gemaakt. Ook lesvluchten en vluchten die sportvliegers met niet-zakelijke motieven uitvoeren, vallen hieronder. Een niet-verkeersvlucht kan een commerciële vlucht zijn of een privé-vlucht

Artikel 127

Dit artikel is van toepassing op luchtvervoer van personen en goederen, dat plaatsvindt in het kader van particulier vervoer en niet in opdracht van derden. In het belang van de veiligheid is bepaald dat, bij beschikking, een aantal voorwaarden aan dit soort vervoer kan worden gesteld. Voorbeelden hiervan zijn verplichte verzekering, een vliegbewijs B3 voor de bestuurder van het luchtvaartuig en inschrijving in het Nederlands-Antilliaanse nationaliteitsregister, zodat de Nederlands-Antilliaanse luchtwaardigheidseisen van toepassing zijn en het luchtvaartuig aan een onderhoudssysteem is gebonden. Het toezicht op het luchtvaartmaterieel is derhalve gewaarborgd. Ten aanzien van luchtvaartuigen beneden de 2 ton valt de bewijslast op grond van artikel 12 van de Luchtvaartlandsverordening op de vervoerder om aannemelijk te maken dat het particulier vervoer is.

Artikel 131

Dit artikel dient ertoe om niet alleen het luchtvaartterrein als zodanig, maar ook de omgeving van het luchtvaartterrein te beoordelen, teneinde luchtvaartuigen veilig van het luchtvaartterrein gebruik te kunnen laten maken. De procedure strekt tot bescherming van belanghebbenden zoals grondeigenaren en bewoners.

Artikel 132

Ter voorkoming van interpretatie-problemen ten aanzien van internationale voorschriften ter zake de breedten van de banen en rijbanen op luchtvaartterreinen, zijn in dit artikel de minimumbreedten van de banen en rijbanen op luchtvaartterreinen vastgesteld. In dit verband kan verwezen worden naar paragraaf 3.1.9 en 3.8.4 van bijlage 14 van het Verdrag.

Artikel 141

Met betrekking tot onklaar geraakte luchtvaartuigen zijn bepalingen opgenomen in het Luchthavenreglement van Aeropuerto Hato (A.B. 1971 no. 10). Het is van belang dat andere eilandgebieden dergelijke bepalingen opnemen in hun Luchthavenreglement.

Artikel 146

Hier is de mogelijkheid opgenomen de eis tot verwijdering van hindernissen te stellen en wordt tevens de aanduiding van hindernissen geregeld.

Artikel 148

Luchtvaartterreinen die gedurende de nacht en tijdens instrument-weersomstandigheden (IMC) mogen worden gebruikt, moeten voldoen aan de verplichting om lichten te hebben.

Artikel 154

Met het in het tweede lid aangeduide bewijs wordt bedoeld het diploma dat wordt uitgereikt ingevolge nader te stellen regelen.

Artikel 155

Verplichtingen met betrekking tot brandbestrijding zijn in één artikel opgenomen. Ook is in dit artikel de mogelijkheid geopend voorschriften vast te stellen omtrent de eisen voor het reddingswezen en de brandweer op het luchtvaartterrein. Zie ook de richtlijnen in bijlage C van ICAO Bijlage 14 (Aerodromes).

Op grond van genoemde Bijlage 14 zijn de eisen voor het reddingswezen en de brandbestrijding uitsluitend van toepassing op ongevallen met luchtvaartuigen.

Dit artikel verplicht de exploitant ook om over voldoende EHBO-hulp te beschikken die met voldoende EHBO-middelen is uitgerust.

Artikel 157

Het Bestuurscollege van het betreffende eilandgebied kan voorschriften geven, en daarna zonodig, aanvullende maatregelen door de exploitant laten vaststellen.

Hierbij kan ook worden gedacht aan voorschriften ten aanzien van de beperking van geluidhinder veroorzaakt door het proefdraaien van luchtvaartuigen.

Artikel 159

In verband met de veiligheid is het gewenst dat tussen de exploitant van een luchtvaartterrein en de plaatselijke verkeersleidingsdienst een regeling wordt getroffen met betrekking tot het verkeer op het landingsterrein en op het platform van het betrokken luchtvaartterrein.

Artikel 160

De exploitant van een luchtvaartterrein is verplicht te gedogen dat op zijn terrein hulpmiddelen worden geïnstalleerd ten behoeve van de luchtverkeersbeveiliging of meteorologische gegevensverzameling.

Artikel 163

Dit artikel geeft een duidelijke afbakening aan van de bevoegdheden van de luchthavenmeester en de luchtverkeersleidingsdienst. In essentie komt de taak van de luchthavenmeester erop neer dat hij het luchtvaartterrein geschikt houdt voor het veilig gebruik ervan, het voorziet van de juiste tekens en signalen, en van de situatie continu mededeling doet, naar de gebruikers en de overheid.

Artikel 167

Dit artikel regelt de veiligheid op het verkeersplatform en parkeerplatform. Deze bepaling is te beschouwen als een aanvulling op hetgeen in artikel 166 is voorgeschreven ten aanzien van de veiligheid op het landingsterrein.

Artikel 168

De Luchthavenmeester is verplicht van alle omstandigheden waardoor het luchtvaartterrein gevaarlijk is geworden aan de directeur mededeling te doen. Hij gebruikt deze mededelingen voor opname in de verschillende luchtvaartpublicaties zodat piloten er kennis van kunnen nemen.

Artikel 169

De betrokken luchthavenmeester krijgt een betere mogelijkheid om de gebruikers bepaalde gegevens te laten verschaffen. Bovendien kan voor verkeersvluchten of niet-verkeersvluchten een standaardregister worden bijgehouden.

De artikelen 171 tot en met 177 behelzen de bepalingen terzake de certificatie van

luchtvaartterreinen conform het “ICAO Manual on certification of Aerodromes DOC 9774 AN/969, 1st edition 2001”.

De aanwijzing van luchtvaartterreinen en de regeling van de bestemming hiervan is geregeld in P.B. 1988 No. 85. Hierin is bepaald dat de aanwijzing van het Juancho Irausquin vliegveld op Saba betrekking heeft op het beperkt openbaar, waaronder begrepen het nationaal en internationaal, luchtverkeer.

Voor de operatie van een luchtvaartterrein welke voor het openbaar luchtverkeer wordt gebruikt, is thans verplicht gesteld dat de exploitant van het luchtvaartterrein de beschikking moet hebben over zowel een handboek luchtvaartterrein als een certificaat luchtvaartterrein. Het certificatieproces verloopt met inachtneming van de procedurele voorschriften opgenomen in voornoemde ICAO-Handleiding.

Aangezien thans regelgeving terzake deze certificatie tot stand wordt gebracht, dient, met inachtneming van de ICAO-aanbeveling in paragraaf 4.3.1 van de ICAO-handleiding, de inwerkingtreding hiervan te worden afgestemd met de in de wet opgenomen verplichtingen tot het hebben van een handboek en een certificaat luchtvaartterrein. Reeds zijn werksessies met de betreffende luchthavenautoriteiten in gang gezet als overgangsfase naar de certificatie van het betreffende luchtvaartterrein.

Artikelen 178 t/m 181

Hoofdstuk 8 is opgenomen om uitvoering te kunnen geven aan de internationale verplichtingen voortvloeiende uit ICAO, Bijlage 15 “Aeronautical Information Services”.

Daar de publicaties hoofdzakelijk voor de internationale luchtvaart van belang zijn, is in artikel 178 bepaald dat deze ook in de Engelse taal kunnen worden uitgegeven.

Artikel 182

De intensiteit van het vliegverkeer en de diverse soorten van luchtvaart bij luchtvaartvertoningen nemen steeds toe. Ten behoeve van de veiligheid voor de deelnemers aan een luchtvaartvertoning of een luchtvaartwedstrijd, alsmede voor het publiek, is het noodzakelijk aan de organisatie van een luchtvaartvertoning of een luchtvaartwedstrijd regels te stellen waaraan door de organisatoren moeten worden voldaan, voordat een ontheffing als bedoeld in artikel 28, derde lid, van de Luchtvaartlandsverordening wordt verleend. Dit houdt uiteraard verband met het verlenen van ontheffing van de verbodsbepaling gesteld in artikel 26, eerste lid, van de Luchtvaartlandsverordening.

Aan een ontheffing kunnen voorwaarden en beperkingen worden verbonden conform artikel 28 van de Luchtvaartlandsverordening.

Artikel 183

De behandeling van een aanvraag tot ontheffing van het verbod gesteld in artikel 28, derde lid, c.q. artikel 26, eerste lid, van de Luchtvaartlandsverordening duurt in het algemeen minimaal twee weken. Het komt regelmatig voor dat aanvragen slechts enkele dagen vóór de dag waarop het terrein wordt gebruikt, worden ingediend. Vaak kan de technische en administratieve afwikkeling van die ontheffingaanvragen niet meer op tijd geschieden, hetgeen tot ongewenste situaties leidt. Gekozen is voor een regeling met betrekking tot het tijdig indienen van een aanvraag tot ontheffing en bijbehorende bescheiden.

Artikel 184

Dit artikel heeft betrekking op vergoedingen voor keuringen en herkeuringen, waarvan de tarieven door de Minister dienen te worden goedgekeurd.

Een met succes ingesteld beroep tegen de uitslag van een herkeuring geeft recht op restitutie van het tarief.

Bij schorsing van geldigheid van een bewijs van bevoegdheid gepaard aan het opnieuw ondergaan van een keuring, wordt geen tarief geheven.

Artikel 186

In dit artikel is een overgangsbepaling opgenomen voor de reeds afgegeven certificaten en bewijzen van bevoegdheid.

De Minister van Verkeer en Vervoer,
H.F. DOMACASSÉ